

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BARWICE

NA LATA 2026-2036

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkim osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze wytyczne w zakresie dostępności, tekst dokumentu nie został wyjustowany. Zastosowano odpowiednie formatowanie treści, czcionkę bezszeryfową oraz interlinię. Grafiki w tekście posiadają opis alternatywny.

Spis treści

1. Wstęp 5

Cel opracowania 5

Podstawa prawna 6

Metodologia opracowania 6

Spójność z dokumentami strategicznymi 8

2. Ogólna charakterystyka gminy Barwice 11

3. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowej gminy ... 14

Uwarunkowania społeczne 14

Uwarunkowania gospodarcze 16

Uwarunkowania środowiskowe 17

4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Barwice 21

6. Analiza SWOT 34

7. Kierunki działań strategicznego rozwoju gminy Barwice 37

Misja i wizja rozwoju 37

Cele strategiczne i operacyjne 39

System działań w ramach dalszego rozwoju gminy 40

8. System wdrażania Strategii Rozwoju 55

Źródła finansowania 55

Monitoring 56

Ewaluacja 57

9. Spis map, schematów, tabel, wykresów i fotografii 58

ZAŁĄCZNIK: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy Barwice 62

I. Uwarunkowania społeczne 62

I.1 Demografia 62

I.2 Pomoc społeczna 65

I.3 Ochrona zdrowia 74

I.4 Organizacje pozarządowe 77

I.5 Edukacja 79

I.6 Działalność kulturalna i sportowa 82

II. Uwarunkowania gospodarcze 87

II.1 Rynek pracy 87

II.2 Podmioty gospodarcze 89

II.3 Planowanie przestrzenne 92

II.4 Gospodarka mieszkaniowa i mienie gminne 95

II.5 Turystyka i środowisko przyrodnicze 98

III. Uwarunkowania środowiskowe 101

III.1 Infrastruktura techniczna 101

III.1.1 Komunikacja drogowa 101

III.1.2 Sieć wodno-kanalizacyjna 104

III.1.3 Sieć szerokopasmowa 106

III.2 Jakość powietrza 107

III.4 System hydrologiczny gminy 110

III.5 Zagrożenie suszą i powodziami 116

III.5.1 Zagrożenie suszą 116

III.5.2 Zagrożenie powodzią 118

III.6 System gospodarki odpadami 121

1. Wstęp

Cel opracowania

Strategia Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 stanowi podstawowy dokument wyznaczający długofalowe kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego gminy. Jej opracowanie ma na celu stworzenie spójnej wizji rozwoju samorządu oraz określenie priorytetów i działań, które będą odpowiadały na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców oraz innych interesariuszy.

Dokument został przygotowany w oparciu o analizę uwarunkowań społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych gminy Barwice, z uwzględnieniem zachodzących procesów demograficznych, zmian klimatycznych, wyzwań gospodarczych oraz kierunków polityki rozwoju na poziomie krajowym i regionalnym. Strategia wskazuje cele strategiczne oraz kierunki działań, których realizacja ma przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzrostu konkurencyjności lokalnej gospodarki, ochrony środowiska oraz zrównoważonego zagospodarowania przestrzeni.

Istotnym celem opracowania Strategii jest również zapewnienie spójności planowanych działań z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, w szczególności ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego oraz dokumentami krajowej polityki rozwoju. Dokument będzie stanowił podstawę do prowadzenia świadomej polityki rozwoju gminy, koordynacji działań inwestycyjnych, pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym funduszy Unii Europejskiej, a także monitorowania osiąganych rezultatów. Strategia rozwoju gminy powinna określać cele strategiczne, kierunki działań, oczekiwane rezultaty, model funkcjonalno-przestrzenny gminny oraz system realizacji i finansowania działań rozwojowych.

Realizacja zapisów Strategii ma sprzyjać budowaniu nowoczesnej, atrakcyjnej i odpornej na wyzwania przyszłości gminy Barwice – miejsca przyjaznego mieszkańcom, otwartego na inwestycje, wspierającego przedsiębiorczość, wykorzystującego lokalne potencjały oraz zapewniającego wysoką jakość usług publicznych i zrównoważony rozwój we wszystkich jego wymiarach.

Podstawa prawna

Opracowany dokument jest zgodny z zapisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w art. 10e, gdzie określono główne wymogi dotyczące zakresu opracowywania strategii rozwoju. Najważniejsze z nich to:

- cele strategicznego rozwoju w wymiarze społecznym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i przestrzennym;
- kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa;
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- ramy finansowe i źródła finansowania.

Metodologia opracowania

Strategia Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 została opracowana zgodnie z zasadami planowania strategicznego określonymi w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz z uwzględnieniem wytycznych dotyczących przygotowywania strategii rozwoju lokalnego. Proces tworzenia dokumentu miał charakter partycypacyjny i opierał się na współpracy przedstawicieli samorządu, jednostek organizacyjnych gminy, mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz innych interesariuszy lokalnych.

Prace nad Strategią zostały przeprowadzone w kilku etapach:

Etap I – Organizacja procesu strategicznego

Pierwszym krokiem było określenie założeń organizacyjnych procesu opracowania Strategii, identyfikacja interesariuszy oraz ustalenie harmonogramu prac. Na tym etapie zdefiniowano

również zakres dokumentu, jego cele oraz powiązania z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego.

Etap II – Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej

Podstawą opracowania Strategii była kompleksowa diagnoza aktualnej sytuacji gminy Barwice. Analizie poddano m.in.:

- uwarunkowania demograficzne,
- sytuację społeczną mieszkańców,
- lokalny rynek pracy,
- potencjał gospodarczy i przedsiębiorczość,
- infrastrukturę techniczną i społeczną,
- środowisko naturalne i zasoby przyrodnicze,
- zagospodarowanie przestrzenne,
- bezpieczeństwo publiczne oraz jakość usług publicznych.

Diagnoza została opracowana na podstawie danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, danych Urzędu Miejskiego w Barwicach, dokumentów planistycznych i strategicznych oraz innych dostępnych źródeł informacji.

Etap III – Analiza strategiczna

Na podstawie wyników diagnozy przeprowadzono analizę strategiczną, której celem było określenie kluczowych potencjałów i ograniczeń rozwojowych gminy. Wykorzystano metodę analizy SWOT, identyfikując:

- mocne strony gminy,
- słabe strony gminy,
- szanse wynikające z otoczenia zewnętrznego,
- zagrożenia mogące wpływać na realizację celów rozwojowych.

Analiza pozwoliła na wskazanie najważniejszych obszarów wymagających interwencji oraz kierunków wykorzystania lokalnych zasobów.

Etap IV – Konsultacje społeczne i partycypacja interesariuszy

Istotnym elementem procesu opracowania Strategii było zaangażowanie społeczności lokalnej. W ramach prac prowadzono konsultacje społeczne, badania ankietowe, umożliwiające mieszkańcom oraz przedstawicielom różnych środowisk zgłaszanie potrzeb, problemów i propozycji działań rozwojowych.

Uzyskane opinie zostały wykorzystane przy określaniu wizji rozwoju, celów strategicznych oraz kierunków działań.

Etap V – Opracowanie wizji, misji i celów strategicznych

Na podstawie wyników diagnozy i konsultacji społecznych sformułowano wizję rozwoju gminy Barwice do roku 2036, określono misję samorządu oraz wyznaczono cele strategiczne i operacyjne. Dla każdego celu wskazano kierunki działań, których realizacja będzie służyć osiągnięciu założonych efektów rozwojowych.

Etap VI – System wdrażania, monitoringu i ewaluacji

Końcowym etapem było opracowanie systemu realizacji Strategii obejmującego:

- zasady wdrażania dokumentu,
- podział odpowiedzialności za realizację działań,
- wskaźniki monitorowania postępów,
- procedury raportowania,
- zasady aktualizacji Strategii,
- mechanizmy ewaluacji osiąganych rezultatów.

Przyjęty system monitoringu i ewaluacji ma umożliwić bieżącą ocenę skuteczności realizowanych działań oraz dostosowywanie polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Strategia Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 stanowi efekt kompleksowego procesu analitycznego i konsultacyjnego, którego celem było wypracowanie spójnej i długofalowej wizji rozwoju gminy odpowiadającej potrzebom mieszkańców oraz wyzwaniom przyszłości.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 została opracowana w zgodzie z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na poziomie regionalnym i krajowym. Zachowanie zgodności celów zawartych w Strategii z kierunkami wyznaczonymi w dokumentach wyższego szczebla ma kluczowe znaczenie, gdyż umożliwia wykorzystanie efektu synergii poprzez współudział w procesie programowania i realizacji działań we współpracy z otoczeniem instytucjonalnym i terytorialnym.

W celu zapewnienia tej spójności przeprowadzono analizę zgodności celów Strategii z następującymi dokumentami strategicznymi:

Tabela 1 Spójność Strategii z dokumentami nadrzędnymi

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO 2020 (z perspektywa do 2030)
Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. zakłada realizacje następujących celów strategicznych: CEL STRATEGICZNY 1 Wysoka jakość życia mieszkańców CEL STRATEGICZNY 2 Konkurencyjna i nowoczesna gospodarka CEL STRATEGICZNY 3 Zrównoważona przestrzeń i środowisko Strategia Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 zachowuje spójność ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. w zakresie zapewnienia mieszkańcom gminy dobrych warunków życia i rozwoju, podejmowania działań w zakresie innowacyjnej i rozwijającej się gospodarki, a także zachowywania zrównoważonej przestrzeni lokalnej z zachowaniem dziedzictwo kulturowego i środowiskowego.
KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 zakłada realizację następujących celów: • Cel szczegółowy I Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną • Cel szczegółowy II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony • Cel szczegółowy III Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu Strategia Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 zachowuje spójność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 w zakresie realizacji wszystkich celów, poprzez podejmowanie działań w zakresie wzrostu gospodarczego, tworzenia warunków do rozwoju kapitału społecznego oraz rozwijania działań samorządu i jednostek organizacyjnych w zakresie umacniania i rozwijania współpracy międzysektorowej.
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2030
Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030 zakłada realizacje następujących celów strategicznych: • Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym • Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych • Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie Strategia Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 zachowuje spójność ze strategią wojewódzką w zakresie przede wszystkim celu 1, poprzez zwiększanie spójności rozwoju gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym.
PROGRAM ROZWOJU POWIATU SZCZECINECKIEGO NA LATA 2020-2027
Program Rozwoju Powiatu Szczecineckiego na lata 2020-2027 zakłada realizację następujących celów • Cel 1. Stymulowanie innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki bazującej na lokalnych potencjałach, • Cel 2. Poprawa jakości życia i integracja społeczna, • Cel 3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów Strategia Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 zachowuje spójność ze strategią powiatową w zakresie realizacji wszystkich celów strategicznego działania, poprzez wspieranie gospodarki opartej na lokalnych potencjałach, rozwój kapitału ludzkiego i poprawę życia mieszkańców gminy, a także racjonalną gospodarkę środowiskową.

Źródło: opracowanie własne

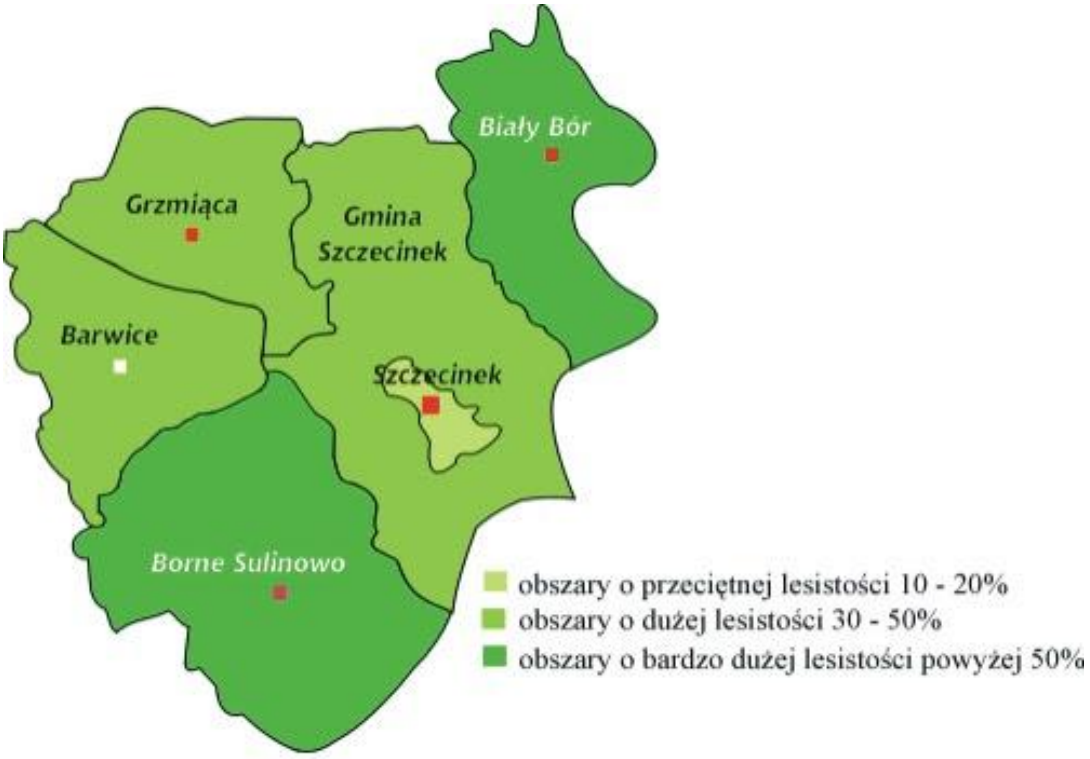
CZĘŚĆ STRATEGICZNA



2. Ogólna charakterystyka gminy Barwice

Gmina Barwice jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie szczecineckim. Zajmuje powierzchnię około 258 km², co czyni ją jedną z większych gmin powiatu. Siedzibą władz samorządowych jest miasto Barwice, pełniące funkcję lokalnego ośrodka administracyjnego, usługowego, handlowego i społecznego. Gmina obejmuje miasto Barwice oraz liczne miejscowości wiejskie skupione w sołectwach, tworzące zróżnicowaną przestrzeń osadniczą o charakterze rolniczo-leśnym.

Mapa 1 Położenie gminy Barwice w powiecie szczecineckim



Źródło: http://powiatszczecinecki.mserwer.pl/srp/diagn1.php

Położenie gminy sprzyja rozwojowi funkcji mieszkaniowych, rolniczych oraz turystyczno-rekreacyjnych. Barwice znajdują się w niewielkiej odległości od Szczecinka, który stanowi główny ośrodek ponadlokalny zapewniający mieszkańcom dostęp do specjalistycznych usług administracyjnych, edukacyjnych, zdrowotnych i gospodarczych. Przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie i powiatowe, zapewniające połączenia z sąsiednimi gminami oraz większymi ośrodkami miejskimi regionu.

Istotnym atutem gminy Barwice są jej walory przyrodnicze. Znaczną część powierzchni zajmują lasy, użytki rolne oraz liczne jeziora i cieki wodne, tworzące atrakcyjny krajobraz oraz korzystne warunki do rozwoju turystyki, rekreacji i aktywności na świeżym powietrzu. Na terenie gminy występują cenne obszary przyrodnicze objęte różnymi formami ochrony, w tym obszary Natura 2000 oraz obszary chronionego krajobrazu, które stanowią ważny element lokalnego dziedzictwa przyrodniczego.

Podstawę gospodarki gminy stanowi rolnictwo, gospodarka leśna oraz sektor usług. Funkcjonują tu gospodarstwa rolne o zróżnicowanym profilu produkcji, a także przedsiębiorstwa działające w branży handlowej, usługowej, budowlanej i przetwórczej. Coraz większe znaczenie zyskują również odnawialne źródła energii (elektrownie wiatrowe) oraz inicjatywy związane z rozwojem zielonej gospodarki.

Gmina dysponuje rozwiniętą siecią infrastruktury społecznej obejmującą placówki oświatowe, instytucje kultury oraz jednostki pomocy społecznej. Ważną rolę w integracji mieszkańców odgrywają świetlice wiejskie, biblioteka publiczna, ośrodek kultury, organizacje pozarządowe oraz podmioty działające na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością, które angażują mieszkańców gminy w życie społeczne, edukacyjne, integracyjne i kulturalne.

Pod względem demograficznym gmina Barwice, podobnie jak wiele gmin o charakterze miejsko-wiejskim, mierzy się z wyzwaniami związanymi ze spadkiem liczby mieszkańców, procesem starzenia się społeczeństwa oraz migracją ludzi młodych do większych ośrodków miejskich. Zjawiska te wpływają na lokalny rynek pracy, zapotrzebowanie na usługi społeczne oraz kierunki planowania rozwoju gminy w najbliższych latach.

Pomimo występujących wyzwań gmina Barwice posiada znaczące potencjały rozwojowe wynikające z wysokiej jakości środowiska naturalnego, dostępności terenów inwestycyjnych, aktywności mieszkańców oraz korzystnego położenia w strukturze województwa zachodniopomorskiego. Wykorzystanie tych zasobów, przy jednoczesnym prowadzeniu zrównoważonej polityki rozwoju, może przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności gminy jako miejsca do życia, prowadzenia działalności gospodarczej oraz wypoczynku.

Strategia Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 stanowi odpowiedź na współczesne wyzwania oraz wskazuje kierunki działań umożliwiające pełniejsze wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjałów. Jej realizacja ma służyć budowaniu nowoczesnej, konkurencyjnej

i przyjaznej mieszkańcom gminy, zapewniającej wysoką jakość życia obecnym i przyszłym pokoleniom.

Fotografia 1 Gmina Barwice z lotu ptaka



Źródło: https://www.barwice.pl/aktualnosci/przystapienie-do-sporzadzenia-planu-ogolnego-gminy-barwice

Fotografia 2 Walory krajobrazowe Barwic



Źródło: https://www.komoot.com/pl-pl/guide/2587139/atrakcje-woko-barwic

3. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowej gminy

Przeprowadzona diagnoza społeczna, gospodarcza i środowiskowa pozwoliła na identyfikację kluczowych potencjałów rozwojowych oraz najważniejszych wyzwań stojących przed gminą Barwice w perspektywie najbliższych lat. Wyniki analiz wskazują, że gmina dysponuje znaczącymi zasobami przyrodniczymi, korzystnymi warunkami dla rozwoju społeczno-gospodarczego oraz aktywnym kapitałem ludzkim. Jednocześnie obserwowane są procesy demograficzne i społeczno-gospodarcze, które wymagają konsekwentnych działań samorządu oraz współpracy wszystkich lokalnych interesariuszy.

Uwarunkowania społeczne

Przeprowadzona diagnoza uwarunkowań społecznych wskazuje, że gmina Barwice dysponuje dobrze rozwiniętym systemem usług społecznych oraz rozbudowaną siecią instytucji wspierających mieszkańców na różnych etapach życia. Jednocześnie analiza danych ujawnia szereg wyzwań o charakterze demograficznym i społecznym, które będą miały istotny wpływ na kierunki rozwoju gminy w kolejnych latach.

Najważniejszym problemem pozostaje postępujący proces depopulacji oraz starzenia się społeczeństwa. Systematyczny spadek liczby mieszkańców wynika zarówno z utrzymującego się ujemnego salda migracji, jak i ujemnego przyrostu naturalnego. Równocześnie zmniejsza się liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób starszych. Zjawiska te będą wpływać na rynek pracy, funkcjonowanie systemu edukacji, rozwój lokalnej gospodarki oraz zwiększone zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekuńcze i społeczne.

Jednocześnie należy podkreślić, że gmina konsekwentnie rozwija lokalny system pomocy społecznej, który coraz częściej wykracza poza tradycyjne wsparcie finansowe. Rozwijane są usługi środowiskowe, wsparcie rodzin, działania na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowego Domu Samopomocy „Słoneczko”, Klubu Senior+, Placówki Wsparcia Dziennego, usług opiekuńczych, transportu door-to-door oraz rozwój mieszkalnictwa wspomaganego świadczą o tworzeniu nowoczesnego systemu usług społecznych odpowiadającego na potrzeby mieszkańców.

Ważnym potencjałem gminy jest rozwinięty system wsparcia rodzin oraz działań profilaktycznych. Funkcjonowanie asystenta rodziny, programów dożywiania dzieci, pomocy materialnej, działań przeciwdziałających przemocy oraz rozbudowanej oferty profilaktyki uzależnień pozwala ograniczać zjawiska wykluczenia społecznego i wzmacniać bezpieczeństwo społeczne mieszkańców. Jednocześnie wzrastające zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną oraz terapeutyczną wskazuje na konieczność dalszego rozwoju usług w zakresie zdrowia psychicznego i wsparcia rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.

Pozytywnie należy ocenić poziom organizacji lokalnego systemu edukacji. Placówki oświatowe dysponują wykwalifikowaną kadrą pedagogiczną, rozwijają edukację włączającą oraz zapewniają uczniom wsparcie specjalistyczne. Jednocześnie obserwowany spadek liczby dzieci wynikający z niekorzystnych zmian demograficznych będzie wymagał dostosowywania organizacji sieci szkolnej przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiej jakości kształcenia oraz rozwijaniu kompetencji odpowiadających potrzebom współczesnego rynku pracy.

Istotnym zasobem społecznym gminy jest również aktywność organizacji pozarządowych oraz instytucji kultury. Współpraca samorządu z klubami sportowymi, kołami gospodyń wiejskich, stowarzyszeniami oraz Ochotniczymi Strażami Pożarnymi przekłada się na bogatą ofertę wydarzeń sportowych, edukacyjnych i integracyjnych. Biblioteka Publiczna, Ośrodek Kultury i Turystyki oraz świetlice wiejskie pełnią funkcję lokalnych centrów aktywności społecznej, wzmacniając integrację mieszkańców, rozwój kapitału społecznego oraz uczestnictwo w kulturze. Jednocześnie wyzwaniem pozostaje dostosowanie oferty kulturalnej do zmieniających się oczekiwań mieszkańców oraz zwiększenie aktywności w części świetlic wiejskich.

Analiza uwarunkowań społecznych wskazuje również na potrzebę dalszego rozwijania polityki senioralnej oraz zwiększania dostępności usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych. Rosnąca liczba osób starszych oraz mieszkańców z ograniczoną mobilnością będzie wymagała dalszego rozwoju usług świadczonych w miejscu zamieszkania, poprawy dostępności transportowej oraz tworzenia nowych form wsparcia umożliwiających jak najdłuższe samodzielne funkcjonowanie mieszkańców.

Podsumowując, gmina Barwice posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę społeczną oraz aktywne instytucje realizujące zadania w zakresie pomocy społecznej, edukacji, kultury, sportu i ochrony zdrowia. Najważniejszymi wyzwaniami rozwojowymi pozostają jednak przeciwdziałanie depopulacji, ograniczanie skutków starzenia się społeczeństwa, utrzymanie wysokiej jakości usług publicznych oraz dalsze wzmacnianie kapitału społecznego.
W kolejnych latach kluczowe znaczenie będzie miało rozwijanie nowoczesnych usług społecznych, wspieranie rodzin i młodych mieszkańców, aktywizacja seniorów, rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz tworzenie warunków sprzyjających wysokiej jakości życia i integracji społecznej.

Uwarunkowania gospodarcze

Przeprowadzona diagnoza uwarunkowań gospodarczych wskazuje, że gmina Barwice dysponuje korzystnym potencjałem rozwojowym wynikającym z rosnącej aktywności przedsiębiorczej mieszkańców, utrzymującej się aktywności inwestycyjnej oraz atrakcyjnych walorów przyrodniczych i przestrzennych. Jednocześnie istotnym wyzwaniem pozostaje sytuacja na lokalnym rynku pracy, gdzie pomimo stopniowej poprawy nadal utrzymuje się wysoka stopa bezrobocia, przewyższająca średnie wartości dla powiatu i województwa. Szczególną uwagę wymagają osoby długotrwale bezrobotne, kobiety oraz mieszkańcy do 30. i po 50. roku życia, dla których konieczne jest rozwijanie działań aktywizacyjnych oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

Pozytywnym zjawiskiem jest systematyczny rozwój przedsiębiorczości. W ostatnich latach wzrosła liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON oraz liczba osób prowadzących działalność gospodarczą. Lokalna gospodarka opiera się przede wszystkim na sektorze mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw działających głównie w branży budowlanej, handlowej, usługowej i transportowej. Długookresowy trend świadczy o wzmacnianiu aktywności gospodarczej mieszkańców, jednak dalszy rozwój wymaga tworzenia korzystnych warunków dla inwestorów, wsparcia przedsiębiorców oraz rozwoju infrastruktury technicznej.

Istotnym elementem rozwoju gospodarczego jest również polityka przestrzenna gminy. Trwające prace nad Planem Ogólnym Gminy Barwice oraz aktualizacją dokumentów planistycznych stwarzają możliwość bardziej efektywnego gospodarowania przestrzenią, przygotowania nowych terenów inwestycyjnych oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Jednocześnie wysoka liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy świadczy o utrzymującym się zainteresowaniu inwestycjami mieszkaniowymi oraz gospodarczymi.

Diagnoza wskazuje również na stopniowy rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz poprawę warunków mieszkaniowych mieszkańców. Wzrasta liczba budynków i mieszkań, realizowane są nowe inwestycje, w tym w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej. Jednocześnie wyzwaniem pozostaje stan techniczny znacznej części komunalnego zasobu mieszkaniowego, który wymaga dalszych działań modernizacyjnych oraz poprawy efektywności energetycznej.

Jednym z największych potencjałów rozwojowych gminy są walory przyrodnicze i kulturowe. Rozległe kompleksy leśne, jeziora, rzeka Parsęta, obszary chronione oraz bogate dziedzictwo kulturowe tworzą dogodne warunki do rozwoju turystyki aktywnej, przyrodniczej, kulturowej i agroturystyki. Rozwój funkcji turystycznej wymaga jednak dalszych inwestycji w infrastrukturę rekreacyjną i turystyczną, rozbudowę bazy noclegowej i gastronomicznej oraz skuteczniejszą promocję lokalnych atrakcji. Wykorzystanie tych zasobów może stać się jednym z kluczowych czynników wspierających rozwój lokalnej gospodarki oraz zwiększających atrakcyjność inwestycyjną i osiedleńczą gminy.

Podsumowując, uwarunkowania gospodarcze gminy Barwice wskazują na stopniowe wzmacnianie potencjału rozwojowego przy jednoczesnym występowaniu barier związanych z rynkiem pracy oraz potrzebą dalszej modernizacji infrastruktury i zasobów mieszkaniowych. W kolejnych latach działania rozwojowe powinny koncentrować się na wspieraniu przedsiębiorczości, aktywizacji zawodowej mieszkańców, przygotowaniu terenów inwestycyjnych, rozwoju odnawialnych źródeł energii, poprawie jakości zasobu mieszkaniowego oraz pełniejszym wykorzystaniu potencjału turystycznego i przyrodniczego gminy.

Uwarunkowania środowiskowe

Przeprowadzona diagnoza uwarunkowań środowiskowych wskazuje, że gmina Barwice dysponuje znacznymi walorami przyrodniczymi oraz stosunkowo dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną, jednak w kilku obszarach konieczne jest podejmowanie dalszych działań inwestycyjnych i ochronnych. Do najważniejszych atutów gminy należy wysoki stopień zwodociągowania, dobra jakość wód podziemnych, korzystny stan jakości powietrza

oraz rozwój działań związanych z ograniczaniem niskiej emisji i poprawą efektywności energetycznej. Jednocześnie wyzwaniem pozostaje poprawa jakości wód powierzchniowych, zwiększenie odporności na skutki zmian klimatu oraz dalsze doskonalenie gospodarki odpadami.

Istotnym potencjałem rozwojowym jest dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa i wodociągowa oraz sukcesywnie modernizowana sieć kanalizacyjna. Gmina zapewnia niemal pełny dostęp mieszkańców do sieci wodociągowej, natomiast dalszego rozwoju wymaga infrastruktura kanalizacyjna na terenach o rozproszonej zabudowie. Pozytywnie należy ocenić rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków oraz działania wspierające poprawę gospodarki wodno-ściekowej.

Stan jakości powietrza na terenie gminy jest korzystny, a przekroczenia dotyczą przede wszystkim poziomu celu długoterminowego dla ozonu. Nadal jednak istotnym problemem pozostaje niska emisja pochodząca z indywidualnych systemów grzewczych oraz transportu drogowego. W odpowiedzi na te wyzwania gmina realizuje programy „Czyste Powietrze" i „Ciepłe Mieszkanie", a także działania wynikające z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, obejmujące termomodernizację budynków oraz wymianę źródeł ciepła.

Największym wyzwaniem środowiskowym pozostaje stan jednolitych części wód powierzchniowych. Większość monitorowanych rzek i jezior została zakwalifikowana do złego stanu, głównie z uwagi na niespełnienie wymagań dotyczących stanu chemicznego. Korzystniej przedstawia się sytuacja w zakresie wód podziemnych, których jakość oceniana jest jako dobra. Wskazuje to na konieczność dalszego ograniczania presji na środowisko wodne poprzez rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, racjonalną gospodarkę rolną oraz ochronę zasobów wodnych.

Diagnoza potwierdza również rosnący wpływ zmian klimatu na funkcjonowanie gminy. Część jej obszaru jest narażona na umiarkowane, silne, a miejscami nawet ekstremalne zagrożenie suszą, natomiast zagrożenie powodziowe koncentruje się głównie w dolinach rzek Parsęty i Dębnicy. W związku z tym istotnym kierunkiem działań powinno być zwiększanie retencji wód, ochrona terenów podmokłych oraz uwzględnianie zagrożeń klimatycznych w planowaniu przestrzennym i realizacji inwestycji.

Pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami. W ostatnich latach zmniejszyła się całkowita ilość wytwarzanych odpadów komunalnych oraz masa odpadów zmieszanych przypadających na mieszkańca, przy jednoczesnym utrzymaniu stosunkowo wysokiego udziału odpadów zbieranych selektywnie. Gmina prowadzi również systematyczne działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, jednak skala pozostałych do unieszkodliwienia materiałów wskazuje na konieczność kontynuowania programu w kolejnych latach.

Podsumowując, uwarunkowania środowiskowe gminy Barwice tworzą dobre podstawy dla zrównoważonego rozwoju, jednak wymagają konsekwentnej realizacji działań ukierunkowanych na ochronę zasobów wodnych, adaptację do zmian klimatu, poprawę efektywności energetycznej, rozwój gospodarki obiegu zamkniętego oraz dalszą modernizację infrastruktury komunalnej. Wykorzystanie potencjału przyrodniczego przy jednoczesnym ograniczaniu presji na środowisko będzie jednym z kluczowych elementów rozwoju gminy w perspektywie najbliższych lat.

Kluczowe wnioski strategiczne

Uwarunkowania społeczne

- Niekorzystne zmiany demograficzne – spadek liczby mieszkańców, ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji.
- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa zwiększający zapotrzebowanie na usługi społeczne, zdrowotne i opiekuńcze.
- Konieczność zatrzymania młodych mieszkańców poprzez poprawę jakości życia, rozwój mieszkalnictwa, rynku pracy i oferty czasu wolnego.
- Dobrze rozwinięty system pomocy społecznej, wymagający dalszego rozwoju usług środowiskowych i wsparcia rodzin.
- Rosnące znaczenie profilaktyki zdrowotnej, ochrony zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałania uzależnieniom.
- Potrzeba dalszego rozwoju polityki senioralnej oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami.
- Wysoka aktywność organizacji pozarządowych i lokalnych liderów jako istotny element budowania kapitału społecznego.
- Konieczność utrzymania wysokiej jakości edukacji pomimo malejącej liczby uczniów.

- Rozwijanie kompetencji cyfrowych, edukacji włączającej oraz współpracy szkół z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
- Duży potencjał instytucji kultury, bibliotek i świetlic wiejskich w zakresie integracji społecznej oraz aktywizacji mieszkańców.
- Potrzeba dalszego rozwijania oferty kulturalnej i dostosowania jej do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Uwarunkowania gospodarcze

- Konieczność wzmacniania lokalnej przedsiębiorczości oraz tworzenia nowych miejsc pracy.
- Potrzeba zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy poprzez rozwój infrastruktury technicznej i terenów inwestycyjnych.
- Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz lokalnych usług.
- Rozwijanie współpracy pomiędzy samorządem, przedsiębiorcami i sektorem edukacji.
- Wykorzystanie potencjału rolnictwa oraz lokalnych zasobów do rozwoju gospodarczego.
- Rozbudowa infrastruktury drogowej, cyfrowej oraz technicznej jako warunek poprawy konkurencyjności gminy.
- Wykorzystanie walorów turystycznych i kulturowych jako czynnika rozwoju lokalnej gospodarki.
- Wspieranie innowacyjności oraz transformacji energetycznej przedsiębiorstw.

Uwarunkowania środowiskowe

- Wysoki potencjał przyrodniczy gminy stanowiący podstawę rozwoju turystyki, rekreacji oraz jakości życia mieszkańców.
- Konieczność ochrony cennych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.
- Rozwój odnawialnych źródeł energii oraz poprawa efektywności energetycznej.
- Potrzeba ograniczania niskiej emisji oraz poprawy jakości powietrza.
- Konieczność prowadzenia działań adaptacyjnych do zmian klimatu, w szczególności zwiększania retencji wód i ochrony przed suszą.
- Dalszy rozwój gospodarki wodno-kanalizacyjnej oraz racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.
- Rozwijanie błękitno-zielonej infrastruktury oraz zwiększanie powierzchni terenów zielonych.

- Wspieranie edukacji ekologicznej i działań zwiększających świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska.

4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Barwice

1) Uwarunkowania i powiązania funkcjonalno-przestrzenne

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Barwice stanowi przestrzenną interpretację celów rozwojowych określonych w Strategii Rozwoju Gminy. Model uwzględnia zarówno istniejące uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, jak również przewidywane kierunki zmian wynikające z dokumentów planistycznych i strategicznych szczebla krajowego, wojewódzkiego i lokalnego.

Zadaniem modelu jest syntetyczna interpretacja wizji przestrzennego rozwoju gminy Barwice, wskazanie głównych (odpowiednio uogólnionych) kierunków zmian dla prowadzonej polityki przestrzennej w zakresie opracowywania aktów wykonawczych planowania przestrzennego oraz przedstawienie relacji przestrzennych elementów struktury przestrzenno-funkcjonalnej. Model stanowi zatem odpowiedź na potrzebę ogólnego planowania rozwoju gminy, wspomaga procesy planistyczne oraz ułatwia podejmowanie decyzji w zakresie prowadzenia inwestycji, planowania przeznaczenia funkcji terenów oraz eliminowania konfliktów przestrzennych.

Gmina Barwice położona jest w zachodniej części powiatu szczecineckiego i należy do południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Położenie geograficzne (Pojezierze Drawskie) determinuje jej funkcje jako jednostki o charakterze rolniczo-leśnym z rozwijającymi się funkcjami mieszkaniowymi, usługowymi, turystycznymi oraz produkcyjnymi. Jednocześnie gmina stanowi ważny element układu przestrzennego Pojezierza Drawskiego i Pojezierza Szczecineckiego, pełniąc rolę obszaru przejściowego pomiędzy terenami intensywnego użytkowania rolniczego a rozległymi kompleksami leśnymi i cennymi obszarami przyrodniczymi.

Układ osadniczy gminy ma charakter policentryczny z wyraźną dominacją miasta Barwice jako lokalnego ośrodka administracyjnego, gospodarczego i usługowego. W mieście koncentrują się podstawowe funkcje publiczne, w tym administracja samorządowa, edukacja, opieka zdrowotna, kultura, a także handel i usługi ponadlokalne. Pozostałe

miejscowości pełnią przede wszystkim funkcje mieszkaniowe i rolnicze. Część z miejscowości na terenie gminy wyróżnia się ponadto potencjałem rozwoju funkcji turystycznej oraz dostępnością podstawowych usług.

Jednym z najważniejszych uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy jest jej dostępność komunikacyjna. Gmina nie leży w bezpośrednim sąsiedztwie głównych korytarzy transportowych o znaczeniu krajowym, jednak posiada stosunkowo dobre powiązania drogowe z ośrodkami powiatowymi i regionalnymi. Istotną rolę odgrywa droga wojewódzka nr 171 łącząca Barwice ze Szczecinkiem i Czaplinkiem, zapewniająca dostęp do regionalnych rynków pracy, usług wyższego rzędu oraz sieci transportowej województwa. Uzupełnieniem układu komunikacyjnego są drogi powiatowe i gminne zapewniające obsługę poszczególnych miejscowości oraz terenów rolnych i leśnych.

Dostępność drogową poprawia nieodległe położenie trasy S11, która znacząco wpływa na atrakcyjność inwestycyjną powiatu szczecineckiego, w tym gminy Barwice. Dobre powiązanie komunikacyjne z drogą ekspresową poprawia również dostępność mieszkańców gminy do innych ośrodków regionalnych.

Istotnym elementem uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych są powiązania społeczne i gospodarcze z miastem Szczecinek, które pełni funkcję głównego ośrodka ponadlokalnego dla mieszkańców gminy. Równocześnie zauważalne są funkcjonalne powiązania z Czaplinkiem, Połczynem-Zdrojem oraz Białym Borem, szczególnie w zakresie usług, turystyki oraz współpracy gospodarczej.

Jednym z podstawowych czynników kształtujących strukturę przestrzenną gminy są uwarunkowania środowiskowe. Gmina Barwice należy do najbardziej zalesionych gmin województwa zachodniopomorskiego, a lasy stanowią dominujący element krajobrazu. Znaczna część obszaru znajduje się w zasięgu różnych form ochrony przyrody, obejmujących obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu oraz liczne użytki ekologiczne i pomniki przyrody. Szczególnie cenne pozostają doliny rzeki Parsęty i jej dopływów, pełniące funkcję regionalnych korytarzy ekologicznych oraz obszary leśne będące częścią ponadregionalnego systemu powiązań przyrodniczych.

Rozbudowany system przyrodniczy stanowi jednocześnie istotny potencjał rozwojowy oraz czynnik ograniczający sposób zagospodarowania przestrzeni. Z jednej strony stwarza możliwości rozwoju turystyki przyrodniczej, rekreacji, gospodarki leśnej oraz działalności wykorzystującej wysoką jakość środowiska. Z drugiej strony wymaga prowadzenia polityki przestrzennej uwzględniającej ochronę siedlisk przyrodniczych, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz ograniczanie presji inwestycyjnej na najcenniejsze obszary.

Znaczącym elementem struktury funkcjonalnej pozostaje rolnictwo. Użytki rolne zajmują znaczną część powierzchni gminy, koncentrując się przede wszystkim w jej centralnej i południowej części. Produkcja rolna, wspierana przez rozwój nowoczesnych gospodarstw oraz przetwórstwa rolno-spożywczego, pozostaje jednym z podstawowych kierunków aktywności gospodarczej mieszkańców. Jednocześnie obserwowane procesy koncentracji produkcji rolnej oraz zmieniające się uwarunkowania klimatyczne powodują konieczność racjonalnego gospodarowania przestrzenią rolniczą oraz ochrony gruntów o najwyższej przydatności produkcyjnej.

Coraz większego znaczenia nabierają również funkcje związane z odnawialnymi źródłami energii. Warunki przestrzenne gminy sprzyjają lokalizacji instalacji fotowoltaicznych oraz – w wybranych lokalizacjach – inwestycji wykorzystujących energię wiatru, przy zachowaniu wymogów ochrony krajobrazu i środowiska. Rozwój energetyki odnawialnej powinien być jednak podporządkowany zasadzie zachowania ładu przestrzennego i nie może prowadzić do konfliktów z funkcjami mieszkaniowymi, rolniczymi ani przyrodniczymi.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy pozostają zgodne z polityką przestrzenną województwa zachodniopomorskiego określoną w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa oraz Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku. Dokumenty te wskazują na potrzebę wzmacniania lokalnych ośrodków miejskich, poprawy dostępności transportowej, zachowania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego oraz rozwoju gospodarki wykorzystującej lokalne zasoby i potencjały. Gmina Barwice wpisuje się w ten model jako obszar łączący funkcje produkcji rolnej, gospodarki leśnej, turystyki oraz rozwoju przedsiębiorczości opartej na lokalnych zasobach.

Istotnym uwarunkowaniem pozostają również lokalne dokumenty planistyczne, w tym obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz sporządzany Plan Ogólny Gminy Barwice. Dokumenty te będą stanowiły podstawowe narzędzie realizacji modelu funkcjonalno-przestrzennego poprzez wyznaczanie terenów rozwoju zabudowy, ochronę obszarów cennych przyrodniczo oraz kształtowanie spójnego systemu infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Szczególnego znaczenia nabiera zapewnienie zgodności pomiędzy kierunkami rozwoju określonymi w Strategii a przyszłymi ustaleniami Planu Ogólnego, który stanie się podstawowym instrumentem prowadzenia polityki przestrzennej gminy.

Przedstawione uwarunkowania wskazują, że przyszły rozwój gminy Barwice powinien opierać się na zachowaniu równowagi pomiędzy rozwojem funkcji gospodarczych i mieszkaniowych a ochroną wysokich walorów środowiska przyrodniczego. Kluczowym wyzwaniem będzie wzmacnianie roli miasta Barwice jako lokalnego centrum rozwoju, poprawa dostępności komunikacyjnej całej gminy, zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej wybranych terenów oraz efektywne wykorzystanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego. Właściwe wykorzystanie tych uwarunkowań stanowi podstawę do określenia docelowego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, przedstawionego w kolejnej części Strategii.

2) Elementy modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Barwice

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Barwice przedstawia docelowy sposób organizacji przestrzeni, wynikający z istniejących uwarunkowań środowiskowych, społecznych i gospodarczych oraz kierunków rozwoju określonych w dokumentach strategicznych szczebla lokalnego i regionalnego. Zakłada on wykorzystanie potencjałów endogenicznych gminy przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i ładu przestrzennego. Przyjęta koncepcja opiera się na wzajemnym oddziaływaniu trzech podstawowych systemów: osadniczo-gospodarczego, przyrodniczego oraz turystyczno-rekreacyjnego, które tworzą spójną strukturę funkcjonalną całego obszaru gminy.

Podstawowym elementem modelu jest miasto Barwice, pełniące funkcję lokalnego ośrodka rozwoju. Koncentrują się w nim funkcje administracyjne, społeczne, edukacyjne, zdrowotne,

handlowe i usługowe, a także główne miejsca aktywności gospodarczej. W przyszłej strukturze przestrzennej rola miasta będzie systematycznie wzmacniana poprzez rozwój zabudowy mieszkaniowej, poprawę jakości przestrzeni publicznych, modernizację infrastruktury technicznej oraz tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Barwice pozostaną głównym miejscem lokalizacji usług publicznych o znaczeniu gminnym oraz podstawowym ośrodkiem obsługi mieszkańców wszystkich miejscowości gminy.

Rozwój miasta wspierany będzie przez sieć wielofunkcyjnych miejscowości wiejskich, które stanowią uzupełnienie lokalnego systemu osadniczego. Miejscowości dysponujące rozwiniętą infrastrukturą społeczną, usługami podstawowymi oraz dogodnym położeniem komunikacyjnym będą pełnić funkcję lokalnych centrów obsługi mieszkańców terenów wiejskich. Ich rozwój powinien opierać się na uzupełnianiu istniejącej zabudowy, poprawie dostępności usług oraz rozbudowie infrastruktury technicznej, przy zachowaniu zwartych struktur osadniczych. Pozostałe miejscowości zachowają przede wszystkim funkcje mieszkaniowe, rolnicze oraz związane z gospodarką leśną, tworząc stabilny system osadniczy odpowiadający specyfice gminy.

Jednocześnie rozwój przestrzenny gminy będzie prowadzony w sposób ograniczający zjawisko rozpraszania zabudowy. Nowe tereny mieszkaniowe i usługowe będą lokalizowane przede wszystkim w granicach istniejących jednostek osadniczych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Takie podejście pozwoli na bardziej efektywne gospodarowanie przestrzenią, ograniczenie kosztów utrzymania infrastruktury oraz zachowanie otwartego krajobrazu charakterystycznego dla gminy.

Integralnym elementem docelowego modelu pozostanie nowoczesna infrastruktura techniczna i transportowa. Zakłada się sukcesywną poprawę dostępności komunikacyjnej wszystkich miejscowości, modernizację sieci drogowej oraz rozwój infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej i teleinformatycznej. Jednocześnie rozwijane będą rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo energetyczne gminy, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w lokalizacjach niepowodujących konfliktów przestrzennych ani środowiskowych.

Najważniejszą osią rozwoju społeczno-gospodarczego gminy pozostaje korytarz komunikacyjny drogi wojewódzkiej nr 171**,** łączącej Barwice ze Szczecinkiem i Czaplinkiem. Wzdłuż tej osi koncentrować się będą procesy rozwoju gospodarczego, lokalizacja nowych terenów inwestycyjnych oraz rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej korzystną dostępność transportową. Oś ta wzmacnia powiązania funkcjonalne gminy z ośrodkiem powiatowym w Szczecinku, a jednocześnie zapewnia dostęp do regionalnych rynków pracy, usług oraz infrastruktury transportowej województwa. W modelu przyjmuje się, że aktywizacja gospodarcza będzie koncentrować się przede wszystkim w rejonach o najlepszym uzbrojeniu technicznym oraz w sąsiedztwie istniejącej infrastruktury komunikacyjnej, co pozwoli ograniczyć rozpraszanie funkcji produkcyjnych i usługowych.

Znaczną część powierzchni gminy zajmuje rolnicza przestrzeń produkcyjna, która pozostaje jednym z podstawowych elementów jej struktury funkcjonalnej. Obszary te zachowują dominującą funkcję produkcji rolnej, stanowiąc podstawę lokalnej gospodarki oraz źródło utrzymania znacznej części mieszkańców. Model zakłada ochronę gruntów rolnych o wysokiej przydatności produkcyjnej, wspieranie rozwoju nowoczesnego rolnictwa oraz tworzenie warunków dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego. Istotnym kierunkiem będzie również zwiększanie odporności obszarów rolniczych na skutki zmian klimatu poprzez rozwój retencji, ochronę zasobów wodnych oraz wdrażanie rozwiązań sprzyjających zrównoważonemu gospodarowaniu przestrzenią.

Drugim filarem modelu jest system przyrodniczy, którego podstawę tworzą rozległe kompleksy leśne, dolina rzeki Parsęty wraz z dopływami, jeziora oraz pozostałe obszary cenne przyrodniczo. Elementy te tworzą spójną sieć powiązań ekologicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, stanowiąc jednocześnie najważniejszy zasób środowiskowy gminy. Szczególne znaczenie posiada dolina Parsęty, pełniąca funkcję głównej osi ekologicznej, zapewniającej ciągłość procesów przyrodniczych oraz łączność pomiędzy poszczególnymi kompleksami leśnymi i obszarami chronionymi. System ten obejmuje również obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu oraz pozostałe formy ochrony przyrody, które wymagają zachowania wysokiego poziomu integralności ekologicznej.

Rozległe kompleksy leśne pełnią równocześnie funkcje gospodarcze, ochronne i społeczne. Stanowią istotny element gospodarki lokalnej, wpływają na retencję wód, kształtowanie lokalnego klimatu oraz zachowanie wysokiej jakości krajobrazu. W modelu przyjęto zasadę

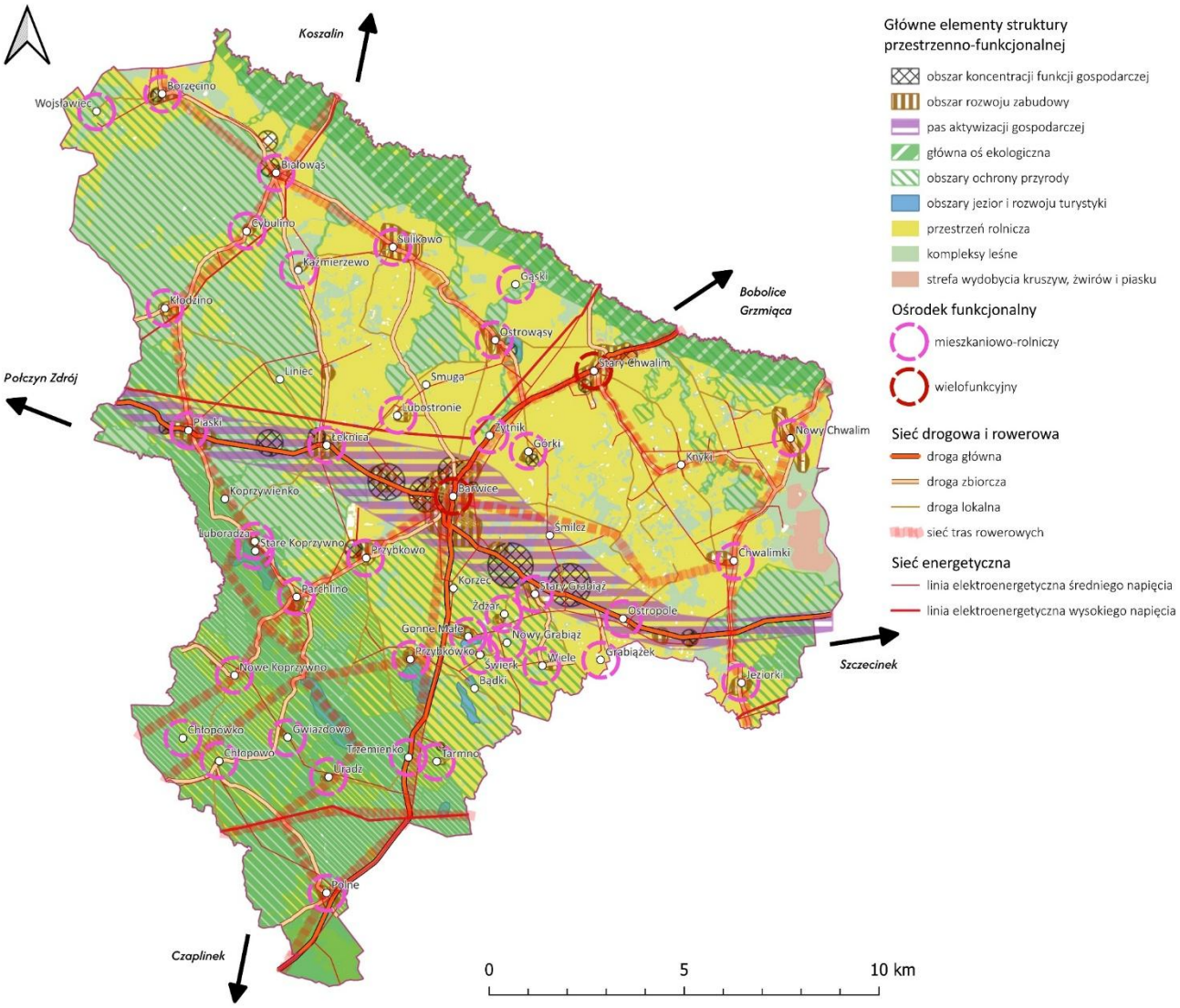
zachowania ciągłości terenów leśnych oraz ochrony korytarzy ekologicznych, co pozwoli utrzymać wysoką odporność środowiska na presję antropogeniczną oraz skutki zmian klimatu. Jednocześnie lasy pozostaną podstawową przestrzenią rozwoju rekreacji, edukacji przyrodniczej i turystyki aktywnej.

Naturalne walory krajobrazowe gminy tworzą podstawę osi rozwoju turystyki i rekreacji, obejmującej przede wszystkim tereny jeziorne, dolinę Parsęty oraz największe kompleksy leśne. Funkcja turystyczna rozwijana będzie w oparciu o istniejące zasoby środowiska, bez naruszania ich wartości przyrodniczych. Model zakłada rozwój turystyki pieszej, rowerowej, kajakowej oraz agroturystyki, wykorzystującej walory krajobrazu kulturowego i przyrodniczego. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej, sieci szlaków oraz miejsc wypoczynku będzie sprzyjała zwiększeniu atrakcyjności gminy zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających, jednocześnie wzmacniając lokalną przedsiębiorczość opartą na usługach turystycznych.

Integralnym elementem modelu pozostaje system powiązań komunikacyjnych, zapewniający spójność całej struktury funkcjonalnej. Obejmuje on drogę wojewódzką nr 171, sieć dróg powiatowych i gminnych oraz powiązania z najważniejszymi ośrodkami zewnętrznymi, przede wszystkim Szczecinkiem, Czaplinkiem i Połczynem-Zdrój. Powiązania te warunkują dostęp mieszkańców do usług wyższego rzędu, rynku pracy oraz instytucji ponadlokalnych, a jednocześnie wzmacniają atrakcyjność inwestycyjną gminy.

Przyjęty model tworzy spójną strukturę funkcjonalno-przestrzenną, w której rozwój społeczno-gospodarczy koncentruje się wokół miasta Barwice oraz głównych ciągów komunikacyjnych, natomiast system przyrodniczy oparty na dolinie Parsęty, kompleksach leśnych i obszarach chronionych wyznacza podstawowe ramy zagospodarowania przestrzennego. Uzupełnieniem tych dwóch filarów jest rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych wykorzystujących wysokie walory krajobrazowe gminy. Wzajemne przenikanie się tych elementów pozwala zachować równowagę pomiędzy rozwojem gospodarczym, poprawą jakości życia mieszkańców oraz ochroną środowiska przyrodniczego, tworząc docelowy obraz przestrzeni gminy Barwic.

Mapa 2 Główne elementy struktury przestrzenno-funkcjonalnej



Źródło: opracowanie własne

3) Rekomendacje dla polityki przestrzennej Gminy Barwice

Przyjęty model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi podstawę prowadzenia polityki przestrzennej gminy Barwice w perspektywie obowiązywania Strategii Rozwoju. Realizacja jego założeń wymaga spójnego wykorzystania instrumentów planowania przestrzennego, polityki inwestycyjnej oraz współpracy z administracją rządową, samorządem województwa, powiatem szczecineckim i gminami sąsiednimi. Szczególne znaczenie będą miały ustalenia Planu Ogólnego Gminy Barwice, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzje dotyczące lokalizacji inwestycji celu publicznego i przedsięwzięć prywatnych.

Podstawową zasadą prowadzenia polityki przestrzennej powinno być wzmacnianie zwartej struktury osadniczej gminy. Rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz działalności gospodarczej powinien koncentrować się przede wszystkim w mieście Barwice oraz w miejscowościach pełniących funkcje lokalnych centrów osadniczych. Preferowane powinno być wykorzystanie istniejących rezerw terenowych, uzupełnianie zabudowy oraz zagospodarowanie terenów już wyposażonych w infrastrukturę techniczną. Ograniczanie rozpraszania zabudowy pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie infrastruktury publicznej, zmniejszenie kosztów jej utrzymania oraz zachowanie charakterystycznego krajobrazu gminy.

Polityka przestrzenna powinna wzmacniać rolę miasta Barwice jako lokalnego ośrodka rozwoju, koncentrującego usługi publiczne, działalność gospodarczą oraz funkcje społeczne. W szczególności należy dążyć do tworzenia atrakcyjnych warunków dla rozwoju mieszkalnictwa, przedsiębiorczości oraz usług publicznych, a także podejmować działania służące poprawie jakości przestrzeni publicznych, zwiększaniu dostępności komunikacyjnej oraz podnoszeniu estetyki miasta. Rozwój funkcji miejskich powinien sprzyjać zwiększaniu atrakcyjności Barwic jako miejsca zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej i świadczenia usług dla mieszkańców całej gminy.

Istotnym kierunkiem działań powinno być wykorzystanie potencjału głównych powiązań komunikacyjnych gminy. W szczególności należy dążyć do koncentracji nowych terenów aktywności gospodarczej w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 171. Rozwój funkcji produkcyjnych i usługowych powinien odbywać się w sposób uporządkowany, z zapewnieniem odpowiedniego uzbrojenia terenów oraz minimalizacją konfliktów przestrzennych z funkcjami mieszkaniowymi i obszarami cennymi przyrodniczo.

Jednym z priorytetów polityki przestrzennej powinno być zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego gminy. Dotyczy to przede wszystkim doliny Parsęty i jej dopływów, kompleksów leśnych oraz terenów objętych formami ochrony przyrody. Planowanie nowych inwestycji powinno uwzględniać konieczność zachowania korytarzy ekologicznych, ograniczania fragmentacji siedlisk oraz ochrony walorów krajobrazowych. Równocześnie należy wspierać działania zwiększające retencję wód, ochronę terenów podmokłych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, która będzie sprzyjała adaptacji do zmian klimatu.

Rekomenduje się prowadzenie polityki przestrzennej zapewniającej ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności gruntów o wysokiej wartości użytkowej. Przeznaczanie terenów rolnych na cele nierolnicze powinno następować wyłącznie w uzasadnionych przypadkach, z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb rozwojowych gminy oraz możliwości wykorzystania terenów już przekształconych. Jednocześnie należy wspierać rozwój działalności związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym, gospodarką leśną oraz wykorzystaniem lokalnych zasobów surowcowych.

Ważnym kierunkiem polityki przestrzennej powinno być wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w oparciu o walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy. Rozwój infrastruktury turystycznej powinien być prowadzony w sposób zrównoważony, z poszanowaniem ograniczeń wynikających z ochrony przyrody oraz zachowaniem wysokiej jakości krajobrazu. Szczególne znaczenie należy przypisać rozwojowi szlaków pieszych, rowerowych i kajakowych, zagospodarowaniu terenów rekreacyjnych nad jeziorami oraz wspieraniu rozwoju gospodarstw agroturystycznych i usług związanych z turystyką aktywną.

Polityka przestrzenna powinna również uwzględniać rozwój infrastruktury technicznej jako jednego z podstawowych warunków poprawy jakości życia mieszkańców i zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Działania w tym zakresie powinny obejmować sukcesywną modernizację sieci drogowej, rozbudowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, rozwój nowoczesnych sieci elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych oraz poprawę efektywności energetycznej obiektów publicznych. Istotnym elementem będzie również tworzenie warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, przy jednoczesnym zachowaniu zasad ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu.

Realizacja modelu wymaga prowadzenia polityki przestrzennej zgodnej z dokumentami planistycznymi i strategicznymi wyższego rzędu, w szczególności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego oraz Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku. Równocześnie działania podejmowane na poziomie lokalnym powinny pozostawać spójne z ustaleniami Planu Ogólnego Gminy Barwice oraz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W przypadku sporządzania nowych dokumentów planistycznych należy dążyć do pełnej zgodności ich ustaleń z kierunkami rozwoju określonymi w niniejszej Strategii.

Istotnym elementem wdrażania modelu będzie również rozwój współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego oraz instytucjami odpowiedzialnymi za rozwój infrastruktury i ochronę środowiska. Dotyczy to przede wszystkim współpracy z Powiatem Szczecineckim, Samorządem Województwa Zachodniopomorskiego, Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad, Zachodniopomorskim Zarządem Dróg Wojewódzkich, Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe, Wodami Polskimi oraz Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska. Współpraca ta będzie sprzyjała skuteczniejszej realizacji inwestycji infrastrukturalnych, ochronie zasobów przyrodniczych oraz pozyskiwaniu środków zewnętrznych na przedsięwzięcia służące rozwojowi gminy.

Przyjęte rekomendacje tworzą zbiór zasad prowadzenia polityki przestrzennej, których konsekwentna realizacja pozwoli na osiągnięcie docelowego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Barwice. Ich wdrażanie powinno sprzyjać budowaniu konkurencyjności gospodarczej gminy, poprawie jakości życia mieszkańców, racjonalnemu wykorzystaniu przestrzeni oraz zachowaniu wysokich walorów środowiskowych i krajobrazowych, stanowiących jeden z najważniejszych czynników rozwoju lokalnego.

4) Najważniejsze rekomendacje dla polityki przestrzennej gminy Barwice

Realizacja przyjętego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wymaga prowadzenia spójnej i konsekwentnej polityki przestrzennej, ukierunkowanej na:

- **wzmacnianie roli miasta Barwice jako lokalnego centrum rozwoju**, poprzez koncentrację usług publicznych, rozwój funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i społecznych oraz poprawę jakości przestrzeni publicznych;
- **kształtowanie zwartego i efektywnego systemu osadniczego**, poprzez ograniczanie rozpraszania zabudowy, uzupełnianie istniejących struktur przestrzennych oraz wykorzystanie terenów wyposażonych w infrastrukturę techniczną;
- **koncentrację aktywności gospodarczej w obszarach o najlepszej dostępności komunikacyjnej**, w szczególności w powiązaniu z drogą wojewódzką nr 171 oraz istniejącymi terenami zurbanizowanymi;
- **ochronę i wzmacnianie systemu przyrodniczego gminy**, obejmującego dolinę Parsęty, kompleksy leśne, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu oraz pozostałe elementy regionalnego systemu ekologicznego;

- **racjonalne gospodarowanie przestrzenią rolniczą**, poprzez ochronę gruntów o wysokiej wartości produkcyjnej oraz wspieranie rozwoju nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego;
- **rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych w oparciu o lokalne walory przyrodnicze i krajobrazowe**, przy zachowaniu zasad ochrony środowiska oraz ograniczaniu presji na obszary szczególnie cenne;
- **rozwój infrastruktury technicznej i transportowej**, jako podstawowego warunku poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy;
- **uwzględnianie zasad adaptacji do zmian klimatu**, poprzez ochronę terenów zielonych, rozwój retencji, ochronę zasobów wodnych oraz zwiększanie udziału rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury;
- **zapewnienie spójności dokumentów planistycznych**, w szczególności Planu Ogólnego Gminy Barwice, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz dokumentów strategicznych szczebla regionalnego;
- **prowadzenie aktywnej współpracy ponadlokalnej**, umożliwiającej realizację inwestycji infrastrukturalnych, ochronę zasobów przyrodniczych oraz skuteczniejsze wykorzystanie dostępnych środków finansowych.

5) Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) i Obszary Funkcjonalne (OF)

Gmina Barwice znajduje się w 3 kluczowych obszarach specjalnych wyszczególnionych w dokumentach strategicznych i planistycznych szczebla krajowego i regionalnego. Gmina objęta jest następującymi obszarami:

1. Obszar zagrożony trwałą marginalizacją (*Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030*).

Obszar ten charakteryzuje się dystansem rozwojowym, niekorzystnymi trendami demograficznymi (starzenie się społeczeństwa, odpływ młodych ludzi), utrudnionym dostępem do usług publicznych wyższego rzędu, wyższym poziomem bezrobocia oraz słabszą dostępnością transportową. Celem interwencji jest przeciwdziałanie wykluczeniu społeczno-

gospodarczemu poprzez wsparcie państwa i funduszy unijnych (inwestycje w infrastrukturę, kapitał ludzki i lokalny rynek pracy).

2. Specjalna Strefa Włączenia (S*trategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030* (SRWZ 2030), *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego* (PZPWZ)).

Obszar ten obejmuje gminy borykające się z deficytami w sferze społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej (w tym m.in. z utrwalonymi skutkami likwidacji dawnych Państwowych Gospodarstw Rolnych). Celem interwencji jest wyrównywanie szans rozwojowych, budowanie spójności terytorialnej oraz dedykowane, preferencyjne warunki pozyskiwania środków unijnych (np. w projektach rewitalizacyjnych, wsparciu rynku pracy, edukacji czy infrastruktury społecznej).

3. Obszar Funkcjonalny Szczecinka (*Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego* (PZPWZ)).

Gmina Barwice wchodzi w skład Obszaru Funkcjonalnego Szczecinka – tworzącego strefę bezpośrednich i dalszych powiązań ze Szczecinkiem jako subregionalnym ośrodkiem wzrostu. Celem interwencji jest zintegrowane zarządzanie rozwojem regionalnym w wymiarze lokalnym, m.in. poprzez realizację wspólnych projektów w zakresie ekologicznego transportu, transformacji energetycznej, ochrony środowiska i poprawy jakości usług publicznych.

5.Ocena warunków życia w gminie Barwice na podstawie badań społecznych

Ocena warunków życia w gminie Barwice zostanie uzupełniona po konsultacjach.

6. Analiza SWOT

Na podstawie przekazanej diagnozy społecznej gminy Barwice, poniżej przedstawiono szczegółową analizę SWOT w układzie tabelarycznym, obejmującą kluczowe aspekty w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Tabela 2 Analiza SWOT

UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dobrze rozwinięta sieć instytucji pomocy społecznej, wsparcia dziennego i usług dla osób z niepełnosprawnościami.	Systematyczny spadek liczby mieszkańców.
Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy, Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz Placówki Wsparcia Dziennego.	Ujemny przyrost naturalny i odpływ młodych mieszkańców gminy.
Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług rehabilitacyjnych.	Postępujący proces starzenie się społeczeństwa.
Aktywna działalność organizacji pozarządowych i lokalnych stowarzyszeń.	Zmniejszająca się liczba dzieci i uczniów w szkołach.
Rozwinięta oferta kulturalna realizowana przez bibliotekę, świetlice oraz instytucje kultury.	Występowanie problemów społecznych związanych z uzależnieniami, przemocą domową i wykluczeniem społecznym.
Funkcjonowanie transportu door-to-door zwiększającego dostępność usług publicznych.	Ograniczona oferta specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy.
Dobra współpraca samorządu z organizacjami społecznymi i mieszkańcami.	Malejące czytelnictwo i zmniejszające się zainteresowanie tradycyjnymi formami uczestnictwa w kulturze.
Rozwinięta infrastruktura edukacyjna i dobra jakość kształcenia (w tym dostępność żłobka, przedszkoli).	Niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc pracy dla ludzi młodych.
Realizacja projektów i programów współfinansowanych ze środków zewnętrznych z zakresu pomocy społecznej, bezpieczeństwa i poprawie warunków życiowych mieszkańców gminy.	Pojawiające się problemy opiekuńczo-wychowawcze i wzrost liczby dzieci w opiece zastępczej.
	Pogłębiające się problemy psychologiczne mieszkańców (dzieci i młodzieży, osób wykluczonych, bezrobotnych itp.)

SZANSE	ZAGROŻENIA
Pozyskiwanie środków z funduszy krajowych i europejskich na rozwój usług społecznych.	Dalszy spadek liczby mieszkańców i pogłębianie niekorzystnych zmian demograficznych.
Rozwój usług dla seniorów oraz deinstytucjonalizacji pomocy społecznej.	Zwiększające się koszty funkcjonowania usług społecznych i ochrony zdrowia.
Rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Odpływ ludzi młodych do większych ośrodków miejskich.
Rozwój edukacji cyfrowej i kompetencji mieszkańców (w tym głównie seniorów)	Pogłębianie problemów zdrowotnych i społecznych wynikających ze starzenia się społeczeństwa.
Rozwój wolontariatu oraz aktywności obywatelskiej.	Zmniejszająca się liczba uczniów wpływająca na koszty utrzymania placówek oświatowych.
Rozbudowa oferty kulturalnej i integracyjnej dla wszystkich grup wiekowych.	Rosnące ryzyko wykluczenia społecznego części mieszkańców.

UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Korzystne położenie komunikacyjne gminy (dobrze skomunikowana sieć dróg i połączeń z innymi miastami).	Ograniczona liczba dużych inwestorów i miejsc pracy.
Spadek liczby osób bezrobotnych w gminie.	Niewystarczająca atrakcyjność rynku pracy dla młodych specjalistów.
Rozwinięta działalność sektora mikro i małych przedsiębiorstw.	Odpływ osób w wieku produkcyjnym.
Znaczny udział terenów rolniczych i leśnych.	Niewielka dynamika rozwoju przedsiębiorczości.
Dostępność terenów mogących zostać przeznaczonych pod inwestycje.	Ograniczona liczba nowoczesnych terenów inwestycyjnych.
Potencjał do rozwoju turystyki i usług opartych na walorach przyrodniczych.	Stosunkowo niewielka liczba podmiotów z sektora innowacyjnych usług.
Rozwijająca się infrastruktura techniczna.	
Rozwijająca się agrotustystyka.	

SZANSE	ZAGROŻENIA
Pozyskiwanie środków UE na rozwój przedsiębiorczości i infrastruktury.	Spowolnienie gospodarcze i ograniczenie inwestycji prywatnych.
Rozwój odnawialnych źródeł energii i gospodarki niskoemisyjnej.	Wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.
Rozwój turystyki przyrodniczej i weekendowej.	Dalszy odpływ wykwalifikowanych pracowników.
Rozszerzanie współpracy z przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu.	Brak wsparcia na rzecz rozwoju lokalnej gospodarki.
Rozwój usług cyfrowych i gospodarki opartej na wiedzy.	Malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym ograniczająca rozwój lokalnej gospodarki.
Wzrost zainteresowania inwestycjami na terenach pozamiejskich.	Niestabilność sytuacji gospodarczej i inflacja.

UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Wysokie walory przyrodnicze oraz duży udział terenów leśnych.	Konieczność dalszej modernizacji części infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
Cenne obszary chronione i bogactwo zasobów naturalnych.	Występowanie obszarów zagrożonych suszą i powodziami/podtopieniami.
Dobre warunki do rozwoju turystyki i rekreacji.	Potrzeba dalszego ograniczania niskiej emisji.
Rozwijające się inwestycje w odnawialne źródła energii.	Konieczność zwiększania retencji wód opadowych.
Poprawiająca się efektywność energetyczna budynków publicznych.	Niewystarczające wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców.
Znaczny potencjał krajobrazowy gminy.	Rosnące skutki zmian klimatu wpływające na środowisko i rolnictwo.
Realizacja programów na rzecz ochrony środowiska i edukacji mieszkańców w zakresie ochrony środowiska naturalnego (np. Czyste powietrze).	

SZANSE	ZAGROŻENIA
Finansowanie inwestycji środowiskowych ze środków UE i krajowych.	Pogłębiające się zmiany klimatu i częstsze zjawiska ekstremalne.

Rozwój gospodarki obiegu zamkniętego i zielonej transformacji.	Ryzyko suszy oraz niedoborów wody.
Rozbudowa odnawialnych źródeł energii.	Pogarszanie jakości środowiska w wyniku presji antropogenicznej.
Rozwój edukacji ekologicznej mieszkańców.	Wzrost kosztów realizacji inwestycji środowiskowych.
Wzrost zainteresowania turystyką przyrodniczą.	Możliwość degradacji cennych obszarów przyrodniczych przy niewłaściwym zagospodarowaniu.
Rozwijanie błękitno-zielonej infrastruktury.	Rosnące wymagania środowiskowe generujące dodatkowe koszty dla samorządu i mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

7. Kierunki działań strategicznego rozwoju gminy Barwice

Kierunki działań strategicznego rozwoju gminy Barwice zostały określone na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowej, wyników badań mieszkańców oraz analizy SWOT. Ich celem jest wykorzystanie najważniejszych potencjałów gminy, przy jednoczesnym ograniczaniu zidentyfikowanych barier i zagrożeń rozwojowych. Przyjęte działania odpowiadają na potrzeby związane ze zmianami demograficznymi, rozwojem usług publicznych, wzmacnianiem lokalnej gospodarki, poprawą infrastruktury oraz ochroną wyjątkowych zasobów przyrodniczych gminy Barwice.

Misja i wizja rozwoju

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę uwarunkowań społeczno-gospodarczych i środowiskowych oraz opracowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Barwice określono misję i wizję rozwoju gminy na dalsze lata.

Wizja rozwoju gminy Barwice do 2036 r.

Gmina Barwice do 2036 r. stanie się gminą aktywną, zintegrowaną społecznie, przedsiębiorczą i odpowiedzialną za środowiskowo – wykorzystującą swoje lokalne potencjały do budowania wysokiej jakości życia mieszkańców oraz trwałego, zrównoważonego rozwoju

W 2036 r. gmina Barwice jest nowoczesną, bezpieczną i przyjazną mieszkańcom wspólnotą samorządową, zapewniającą wysoką jakość życia oraz sprzyjającą rozwojowi społecznemu i gospodarczemu. Dzięki skutecznie realizowanym inwestycjom oraz aktywnej współpracy samorządu, mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych gmina tworzy atrakcyjne warunki do zamieszkania, pracy i prowadzenia działalności gospodarczej.

Barwice są miejscem, w którym mieszkańcy mają zapewniony łatwy dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu i pomocy społecznej. Szczególną uwagę poświęca się integracji społecznej, aktywizacji seniorów, wsparciu rodzin oraz tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi dzieci i młodzieży. Rozbudowana oferta kulturalna i rekreacyjna wzmacnia więzi społeczne oraz poczucie lokalnej tożsamości.

Lokalna gospodarka opiera się na przedsiębiorczości mieszkańców, nowoczesnym rolnictwie, usługach oraz wykorzystaniu walorów przyrodniczych i turystycznych gminy. Tworzone są korzystne warunki dla inwestorów, rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz powstawania nowych miejsc pracy, co sprzyja zatrzymywaniu młodych mieszkańców i podnoszeniu konkurencyjności gminy.

Rozwój odbywa się z poszanowaniem środowiska naturalnego i zasad zrównoważonego rozwoju. Gmina konsekwentnie inwestuje w odnawialne źródła energii, efektywność energetyczną, nowoczesną infrastrukturę techniczną oraz ochronę cennych zasobów przyrodniczych. Zachowane walory krajobrazowe, czyste środowisko oraz rozwinięta infrastruktura rekreacyjna czynią Barwice atrakcyjnym miejscem zarówno do życia, jak i wypoczynku.

Misja gminy Barwice

Tworzymy nowoczesną, aktywną i przyjazną mieszkańcom gminę, opartą na współpracy, przedsiębiorczości, wysokiej jakości usług publicznych oraz zrównoważonym wykorzystaniu lokalnych zasobów.

Misją Gminy Barwice jest prowadzenie zrównoważonego rozwoju opartego na aktywności mieszkańców, efektywnym wykorzystaniu lokalnych zasobów oraz partnerskiej współpracy samorządu, organizacji społecznych i przedsiębiorców. Gmina dąży do zapewnienia wysokiej

jakości życia poprzez rozwój nowoczesnych usług publicznych, wzmacnianie kapitału społecznego, wspieranie przedsiębiorczości, ochronę środowiska naturalnego oraz tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania, pracy i wypoczynku. Działania samorządu ukierunkowane są na budowanie bezpiecznej, otwartej i przyjaznej wspólnoty, która wykorzystuje swoje walory przyrodnicze i gospodarcze dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń.

Cele strategiczne i operacyjne

Schemat 1 Cele strategiczne



Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY I

Rozwój nowoczesnych usług publicznych, wzmacnianie kapitału społecznego, poprawa dostępności edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu i pomocy społecznej oraz tworzenie warunków sprzyjających integracji mieszkańców, aktywizacji seniorów, wsparciu rodzin i zatrzymaniu młodych mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY II

Wzmacnianie przedsiębiorczości, tworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestycji, rozwój nowoczesnego rolnictwa, turystyki i lokalnych usług, poprawa dostępności infrastruktury technicznej oraz zwiększanie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy.

CEL STRATEGICZNY III

Ochrona zasobów przyrodniczych, rozwój gospodarki niskoemisyjnej i odnawialnych źródeł

energii, poprawa jakości środowiska, rozwój infrastruktury technicznej oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu przy zachowaniu wysokiej jakości przestrzeni.

Do wyżej wymienionych celów strategicznych opracowano następujące cele operacyjne:

Tabela 3 Cele operacyjne

CELE STRATEGICZNE		CELE OPERACYJNE
I	Wysoka jakość życia oraz aktywne i zintegrowane społeczeństwo	I.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych. I.2 Wzmacnianie kapitału społecznego i aktywności mieszkańców. I.3 Rozwój edukacji, kultury i sportu. I.4 Poprawa bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców. I.5 Wspieranie rodzin, dzieci i młodzieży, a także seniorów. I.6 Zwiększanie dostępności przestrzeni publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami
II	Konkurencyjna i przedsiębiorcza gospodarka oparta na lokalnych potencjałach	II.1 Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy. II.2 Rozwój atrakcyjności inwestycyjnej gminy. II.3 Rozwój turystyki i produktów lokalnych. II.4 Rozwój nowoczesnego rolnictwa i lokalnej gospodarki.
III	Zrównoważone środowisko oraz nowoczesna i odporna infrastruktura	III.1 Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu. III.2 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej. III.3 Transformacja energetyczna i efektywność energetyczna. III.4 Rozwój zrównoważonej mobilności i gospodarki komunalnej.

Źródło: opracowanie własne

System działań w ramach dalszego rozwoju gminy

System działań w ramach dalszego rozwoju gminy Barwice stanowi uporządkowany zestaw kierunków interwencji, których realizacja ma prowadzić do osiągnięcia przyjętej wizji, misji oraz celów strategicznych gminy do 2036 r. Obejmuje on wzajemnie powiązane działania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i infrastrukturalnej, odpowiadające na

najważniejsze potrzeby mieszkańców oraz wyzwania zidentyfikowane w diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej.

Przyjęty system działań opiera się na zasadzie zrównoważonego rozwoju, zgodnie z którą poprawa jakości życia mieszkańców powinna następować równolegle z rozwojem lokalnej gospodarki, ochroną środowiska naturalnego oraz racjonalnym kształtowaniem przestrzeni. Oznacza to konieczność prowadzenia skoordynowanych działań, które nie tylko odpowiadają na bieżące problemy, ale również wzmacniają odporność gminy na przyszłe zmiany demograficzne, społeczne, gospodarcze i klimatyczne.

W wymiarze społecznym działania będą koncentrować się na poprawie jakości i dostępności usług publicznych, wspieraniu rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także na rozwoju edukacji, kultury, sportu i aktywności obywatelskiej. Istotne znaczenie będzie miało również wzmacnianie więzi lokalnych, integracji międzypokoleniowej oraz zaangażowania mieszkańców w życie publiczne i społeczne gminy.

W wymiarze gospodarczym system działań będzie ukierunkowany na tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, wspieranie lokalnych podmiotów gospodarczych i gospodarstw rolnych, zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej oraz rozwój turystyki i produktów lokalnych. Działania te powinny sprzyjać powstawaniu nowych miejsc pracy, wzrostowi dochodów mieszkańców oraz ograniczaniu odpływu osób młodych i aktywnych zawodowo.

W obszarze środowiskowym i infrastrukturalnym planowane działania będą obejmować modernizację i rozbudowę infrastruktury drogowej, technicznej, komunalnej i cyfrowej, poprawę efektywności energetycznej, rozwój odnawialnych źródeł energii, ochronę zasobów przyrodniczych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu. Ważnym elementem będzie również poprawa jakości przestrzeni publicznych, rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej oraz wdrażanie rozwiązań sprzyjających zrównoważonej mobilności.

Realizacja systemu działań wymagać będzie współpracy samorządu gminnego z mieszkańcami, jednostkami organizacyjnymi, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi oraz partnerami zewnętrznymi. Kluczowe znaczenie będzie miało także skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym

funduszy krajowych i europejskich, oraz systematyczne monitorowanie postępów w realizacji strategii. Tak skonstruowany system działań pozwoli na stopniowe i konsekwentne wzmacnianie potencjałów gminy Barwice, ograniczanie zidentyfikowanych problemów oraz tworzenie warunków dla trwałego, zrównoważonego i odpornego rozwoju w perspektywie do 2036 r.

Tabela 4 Kierunki działań do celu strategicznego I

CEL STRATEGICZNY I WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA ORAZ AKTYWNE I ZINTEGROWANE SPOŁECZEŃSTWO	
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒Sfera społeczna ☐Sfera gospodarcza ☒Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐Sfera środowiskowa ☒Sfera techniczna
CELE OPERACYJNE	**DZIAŁANIA**
I.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych	1. Rozwój usług opiekuńczych i środowiskowych. 2. Rozwój usług dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami (w tym wspieranie działalności WTZ, ŚDS, Klubu Seniora itp.). 3. Rozwój usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych (programy zdrowotne dla mieszkańców). 4. Wsparcie zdrowia psychicznego, poprzez realizację warsztatów, szkoleń, dostępność usług psychologa itp. 5. Realizacja programów prozdrowotnych dla mieszkańców. <u>Wskaźniki:</u> ➢ liczba osób objętych usługami społecznymi [>15 osób/rok]; ➢ liczba nowych usług społecznych [>1]; ➢ liczba uczestników WTZ, ŚDS, Klubu Seniora [>40 osób/rok] ➢ liczba uczestników programów zdrowotnych [>100 osób/rok]; ➢ liczba zrealizowanych programów [>2/rok].

I.2 Wzmacnianie kapitału społecznego i aktywności mieszkańców	1. Wsparcie organizacji pozarządowych (finansowe i niefinansowe). 2. Rozwój wolontariatu. 3. Organizacja wydarzeń integracyjnych. 4. Rozwój działalności świetlic wiejskich i centrów aktywności. <u>Wskaźniki:</u> ➢ liczba organizacji objętych wsparciem [>6/rok]; ➢ liczba wydarzeń społecznych [>10/rok]; ➢ liczba uczestników wydarzeń [>500 osób/rok].
I.3 Rozwój edukacji, kultury i sportu	1. Modernizacja placówek oświatowych (w tym bazy dydaktycznej i sportowo-rekreacyjnej; dostosowanie architektoniczne placówek do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością itp.). 2. Rozwój kompetencji cyfrowych (organizacja warsztatów i szkoleń dla mieszkańców). 3. Rozwój oferty kulturalnej (w tym poszerzenie zajęć OKiT i bibliotek dla dorosłych, seniorów i młodzieży, kalendarz imprez i zajęć cyklicznych itp.). 4. Rozwój infrastruktury sportowej (w tym modernizacja boisk, placów zabaw, miejsc wypoczynki i rekreacji). <u>Wskaźniki:</u> ➢ liczba zmodernizowanych placówek oświatowych [>1]; ➢ liczba wydarzeń kulturalnych [>5/rok]; ➢ liczba uczestników zajęć sportowych [>300 osób/rok]; ➢ liczba zmodernizowanych/lub nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych [>1/rok].

I.4 Poprawa bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców	1. Rozwój monitoringu na obszarze gminy (w szczególności w miejscach niebezpiecznych i w przestrzeni publicznej). 2. Doposażenie OSP i wspieranie ich działalności. 3. Poprawa bezpieczeństwa drogowego (w tym montaż progów zwalniających, przejść dla pieszych, budowa chodników oraz oświetlenia, budowa parkingów). 4. Rozwój komunikacji autobusowej na terenie gminy. Wskaźniki: ➢ liczba inwestycji poprawiających bezpieczeństwo [>3/rok]; ➢ liczba zakupionego sprzętu dla OSP [>20 szt./rok]; ➢ liczba inwestycji poprawiających bezpieczeństwo mieszkańców [>5/rok]. ➢ liczba linii autobusowych na terenie gminy [≥6/rok]
I.5 Wspieranie rodzin, dzieci i młodzieży, a także seniorów	1. Rozwój oferty edukacyjnej i wychowawczej dla dzieci i młodzieży. 2. Wspieranie aktywności dzieci i młodzieży, tworzenie warunków do ich rozwoju. 3. Rozwój infrastruktury edukacyjnej, rekreacyjnej i sportowej. 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprzez aktywizację mieszkańców całej gminy. 5. Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i integracyjnej dla osób dorosłych i seniorów. Wskaźniki: • liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym i szkolnym [>700 osób/rok] • liczba uczestników zajęć pozalekcyjnych, sportowych i kulturalnych [>200 osób/rok] • liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych [>1]

	• liczba projektów i programów skierowanych do dzieci i młodzieży [>2/rok] • liczba projektów i programów skierowanych do osób dorosłych i seniorów [>2/rok]
I.6 Zwiększanie dostępności przestrzeni publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami	1. Modernizacja przestrzeni publicznej w zakresie dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób ze szczególnymi potrzebami. 2. Modernizacja istniejących budynków użyteczności publicznej w zakresie dostępności architektonicznej i komunikacyjno-informacyjnej. 3. Rozwój e-usług dla mieszkańców gminy oraz system szkoleń dla osób starszych i seniorów. <u>Wskaźniki:</u> • liczba obiektów publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami [>4] • liczba inwestycji w przestrzeń publiczną w zakresie dostosowania architektonicznego [>2/rok] • liczba u-usług dla mieszkańców [>3] • liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie e-usług [>2/rok]
REZULTATY	• Poprawa jakości i dostępności usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowych; • Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa oraz poczucia bezpieczeństwa mieszkańców; • Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców; • Wzmocnienie integracji międzypokoleniowej i więzi lokalnych; • Poprawa warunków rozwoju dzieci i młodzieży;

	• Zwiększenie zakresu wsparcia seniorów, osób z niepełnosprawnościami i rodzin wymagających pomocy; • Rozwój infrastruktury społecznej i przestrzeni służących integracji mieszkańców; • Ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego; • Zwiększenie atrakcyjności gminy barwice jako miejsca zamieszkania; • Wzmocnienie lokalnej tożsamości i zaangażowania mieszkańców w sprawy gminy.
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2026 - 2036
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	**20 000 000,00 zł**
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy Dotacje i granty rządowe, krajowe Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko Fundusze Rozwoju Regionalnego Europejski Fundusz Społeczny Pożyczki i kredyty bankowe Inne

Źródło: opracowani własne

Tabela 5 Kierunki działań do celu strategicznego II

CEL STRATEGICZNY II KONKURENCYJNA I PRZEDSIĘBIORCZA GOSPODARKA OPARTA NA LOKALNYCH POTENCJAŁACH	
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒Sfera społeczna ☒Sfera gospodarcza ☒Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐Sfera środowiskowa ☐Sfera techniczna
CELE OPERACYJNE	**DZIAŁANIA**
II.1 Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy	1. Wspieranie MŚP (programy, warsztaty, rozwój współpracy międzysektorowej). 2. Promocja przedsiębiorczości (mapa lokalnych przedsiębiorstw, targi pracy itp.). 3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców (realizacja prac społecznie-użytecznych, wsparcie dla młodocianych pracowników itp.) <u>Wskaźniki:</u> ➢ liczba nowo powstałych przedsiębiorstw [>1/rok]; ➢ liczba przedsiębiorców objętych wsparciem [>15/rok]; ➢ liczba osób uczestniczących w programach aktywizacyjnych [>30/rok].
II.2 Rozwój atrakcyjności inwestycyjnej gminy	1. Uzbrajanie terenów inwestycyjnych. 2. Opracowanie dokumentacji inwestycyjnej. 3. Promocja terenów inwestycyjnych. 4. Rozwój infrastruktury technicznej na terenach uzbrojonych. <u>Wskaźniki:</u>

	➢ powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [>1 ha]; ➢ liczba pozyskanych inwestorów [>2].
II.3 Rozwój turystyki i produktów lokalnych	1. Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, głównie nad jeziorami (rewitalizacja terenów, modernizacja plaż, budowa placów zabaw, miejsc wypoczynku i rekreacji itp.). 2. Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy (w tym miejsc naprawy rowerów, przystanków rowerowych). 3. Promocja walorów przyrodniczych. 4. Rozwój agroturystyki. <u>Wskaźniki:</u> ➢ liczba zmodernizowanych przestrzeni turystycznych [>1] ➢ długość nowych szlaków [>2 km]; ➢ liczba obiektów turystycznych [>10]; ➢ liczba wydarzeń promocyjnych [>2/rok].
II.4 Rozwój nowoczesnego rolnictwa i lokalnej gospodarki	1. Wspieranie rolnictwa ekologicznego. 2. Rozwój krótkich łańcuchów dostaw. 3. Promocja produktów lokalnych (np. targi, Dzień Produktów Lokalnych). <u>Wskaźniki:</u> ➢ liczba gospodarstw objętych wsparciem [>10/rok]; ➢ liczba działań promocyjnych [>1/rok].
REZULTATY	• Wzrost aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości mieszkańców;

	• Zwiększenie liczby stabilnych miejsc pracy; • Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej; • Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy barwice; • Lepsze przygotowanie i promocja terenów przeznaczonych pod inwestycje; • Rozwój współpracy samorządu z przedsiębiorcami, rolnikami i instytucjami rynku pracy; • Wzrost konkurencyjności lokalnych gospodarstw rolnych i podmiotów gospodarczych; • Rozwój turystyki, agroturystyki oraz usług wykorzystujących lokalne walory przyrodnicze i kulturowe; • Zwiększenie rozpoznawalności lokalnych produktów i usług; • Wzrost dochodów mieszkańców i dochodów własnych gminy; • Ograniczenie odpływu osób młodych poprzez tworzenie lepszych perspektyw zatrudnienia i rozwoju zawodowego.
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2026 - 2036
SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	**10 000 000,00 zł**
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy Dotacje i granty rządowe, krajowe Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko Fundusze Rozwoju Regionalnego Europejski Fundusz Społeczny

	Pożyczki i kredyty bankowe Inne

Źródło: opracowani własne

Tabela 6 Kierunki działań do celu strategicznego III

CEL STRATEGICZNY III ZRÓWNOWAŻONE ŚRODOWISKO ORAZ NOWOCZESNA I ODPORNA INFRASTRUKTURA	
ODDZIAŁYWANIE PROJEKTÓW	☒Sfera społeczna ☐Sfera gospodarcza ☒Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒Sfera środowiskowa ☒Sfera techniczna
CELE OPERACYJNE	**DZIAŁANIA**
III.1 Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	1. Zwiększanie retencji na obszarze gminy. 2. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury. 3. Ochrona terenów cennych przyrodniczo. 4. Edukacja ekologiczna mieszkańców i przedsiębiorców oraz rolników. <u>Wskaźniki:</u> ➢ liczba zrealizowanych projektów środowiskowych [>1]; ➢ liczba nowych terenów zielonych [>5]; ➢ liczba działań edukacyjnych [>1/rok].

III.2 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej	1. Modernizacja dróg na terenie gminy (w tym infrastruktury około drogowej). 2. Rozbudowa/modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej. 3. Modernizacja infrastruktury publicznej (w tym mieszkań socjalnych i komunalnych). 4. Rozwój mieszkalnictwa na terenie gminy. 5. Rozwój infrastruktury cyfrowej (w tym sieci szerokopasmowej). <u>Wskaźniki:</u> ➢ długość wybudowanych i przebudowanych dróg [>2 km]; ➢ liczba inwestycji w zakresie sieci wodno-kanalizacyjnej [>2] ➢ liczba zmodernizowanych obiektów [>3]; ➢ liczba nowych lokali mieszkalnych [>10].
III.3 Transformacja energetyczna i efektywność energetyczna	1. Rozwój OZE. 2. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. 3. Wsparcie mieszkańców w inwestycjach ekologicznych. <u>Wskaźniki:</u> ➢ liczba instalacji OZE [>3]; ➢ liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [>2]; ➢ ograniczenie emisji CO_2 [spadek].
III.4 Rozwój zrównoważonej mobilności i gospodarki komunalnej	1. Rozwój ścieżek rowerowych (tworzenie zamkniętego układu komunikacji rowerowej na terenie gminy; oznakowanie ścieżek). 2. Rozwój transportu publicznego.

	3. Racjonalne gospodarowanie odpadami, rozwój gospodarki odpadami. 4. Realizacja działań w zakresie ochrony środowiska (ograniczanie hałasu, utylizacja wyrobów azbestowych z terenu gminy, poprawa jakości wód powierzchniowych itp.). <u>Wskaźniki:</u> ➢ długość ścieżek rowerowych [>18 km]; ➢ poziom recyklingu odpadów [wzrost]; ➢ liczba zrealizowanych działań na rzecz ochrony środowiska [>1/rok].
REZULTATY	• Poprawa stanu infrastruktury drogowej, technicznej i komunalnej; • Zwiększenie dostępności mieszkańców do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; • Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych; • Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych; • Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii; • Ograniczenie emisji zanieczyszczeń i poprawa jakości powietrza; • Rozwój infrastruktury służącej zrównoważonej mobilności, w tym tras pieszych i rowerowych; • Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki odpadami i zwiększenie poziomu recyklingu; • Ochrona zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i wodnych gminy; • Zwiększenie powierzchni i jakości terenów zielonych; • Zwiększenie odporności gminy na susze, podtopienia i inne skutki zmian klimatu; • Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz upowszechnienie prośrodowiskowych postaw.
PLANOWANY OKRES REALIZACJI	2026 - 2036

SZACUNKOWA WARTOŚĆ ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ	**30 000 000,00 zł**
PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet gminy Dotacje i granty rządowe, krajowe Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko Fundusze Rozwoju Regionalnego Europejski Fundusz Społeczny Pożyczki i kredyty bankowe Inne

Źródło: opracowani własne

8. System wdrażania Strategii Rozwoju

Źródła finansowania

Realizacja zaplanowanych celów strategicznych oraz określonych działań w ramach Strategii Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026-2036 wymaga wysokich nakładów finansowych. Kwota potrzebna na realizację zaplanowanych projektów wynosi w przybliżeniu **60 mln zł.** Realizacja wszystkich celów i zadań określonych w Strategii wymaga nakładów finansowych przekraczających możliwości budżetu gminy, dlatego niezbędne jest poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania. Należy starannie monitorować pojawiające się możliwości, różnego rodzaju krajowe i międzynarodowe programy związane z nową perspektywą finansową funduszy europejskich, a następnie bardzo skutecznie aplikować o wsparcie. Gmina posiada doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na własny rozwój, w związku z czym należy w dalszym ciągu realizować politykę aplikacyjną w ramach środków zewnętrznych.

Środki zabezpieczające realizację zadań zapisanych w poszczególnych celach strategicznych pochodzić będą między innymi z programów pomocowych UE, z programów rządowych, budżetu państwa, budżetu gminy, ze środków zaangażowanych przez krajowych i zagranicznych inwestorów prywatnych, krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych, instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych. Planuje się, w ramach możliwości i ogłaszanych naborach, aplikowanie o środki zewnętrzne pochodzące z:

- Funduszy Europejskich dla Pomorza Zachodniego,
- Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- Funduszy Rozwoju Regionalnego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Na etapie przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026-2032 nie jest możliwe precyzyjne określenie programów operacyjnych oraz kwot dofinansowania projektów, z których gmina będzie mogła skorzystać. Jednakże na bieżąco będzie monitorowała pojawiające się możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych zgodnie z harmonogramem ich ogłaszania w kolejnych latach.

Monitoring

Skuteczna realizacja Strategii Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 wymaga wdrożenia spójnego i przejrzystego systemu monitoringu, który umożliwi bieżącą ocenę postępów, identyfikację zagrożeń oraz wprowadzanie ewentualnych korekt. Monitoring powinien mieć charakter ciągły, systematyczny i oparty na mierzalnych wskaźnikach. Celem systemu monitoringu jest:

- ocena stopnia realizacji celów strategicznych i operacyjnych,
- kontrola efektywności podejmowanych działań,
- analiza zmian społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie gminy,
- zapewnienie transparentności działań władz samorządowych,
- umożliwienie aktualizacji Strategii w przypadku zmiany uwarunkowań zewnętrznych.

Koordynację monitoringu prowadzić będzie Burmistrz Barwic, przy wsparciu właściwych referatów Urzędu Miejskiego w Barwicach oraz jednostek organizacyjnych (MGOPS, szkoły, biblioteki, OKiT itp.). W proces monitoringu mogą być włączani: radni Rady Miejskiej, Sołtysi i Rady Sołeckie, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy oraz mieszkańcy.

Monitoring oparty jest na:

- zestawie wskaźników produktu i rezultatu przypisanych do poszczególnych celów strategicznych,
- analizie danych statystycznych (GUS, dane urzędowe, sprawozdania jednostek),
- rocznych raportach z realizacji Strategii,
- analizie budżetu gminy i poziomu realizacji inwestycji,
- konsultacjach społecznych i badaniach opinii mieszkańców (w miarę potrzeb).

Częstotliwość raportowania ustala się na zasadzie:

- Monitoringu bieżącego – prowadzonego na poziomie operacyjnym przez cały okres realizacji Strategii.
- Raportu co 3 lata – przedstawianego Radzie Miejskiej wraz z informacją o stanie realizacji celów.

W przypadku istotnych zmian uwarunkowań prawnych, finansowych, demograficznych lub gospodarczych dopuszcza się aktualizację Strategii w trybie uchwały Rady Miejskiej, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych.

Ewaluacja

Ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Barwice na lata 2026–2036 stanowi uzupełnienie systemu monitoringu i ma na celu pogłębioną ocenę skuteczności, efektywności oraz trafności podejmowanych działań. W odróżnieniu od bieżącego monitoringu, który koncentruje się na analizie wskaźników i postępu rzeczowo-finansowego, ewaluacja obejmuje szerszą ocenę wpływu Strategii na rozwój społeczno-gospodarczy gminy. Celem ewaluacji jest:

- ocena stopnia osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych,
- analiza efektywności wykorzystania środków finansowych,
- ocena adekwatności przyjętych kierunków działań do zmieniających się potrzeb mieszkańców,
- identyfikacja mocnych i słabych stron realizacji Strategii,
- sformułowanie rekomendacji na dalszy okres planowania.

W ramach realizacji Strategii przewiduje się:

- Ewaluację śródokresową – przeprowadzoną około 2032 r.
  Jej celem będzie ocena dotychczasowych efektów realizacji Strategii oraz weryfikacja, czy przyjęte cele i kierunki działań pozostają aktualne w kontekście zmieniających się uwarunkowań społecznych, gospodarczych i finansowych. Wyniki ewaluacji mogą stanowić podstawę do aktualizacji dokumentu.
- Ewaluację końcową – przeprowadzoną w 2037 r. Będzie ona kompleksowym podsumowaniem realizacji Strategii, oceną osiągniętych rezultatów oraz wpływu dokumentu na rozwój gminy Barwice w całym okresie jego obowiązywania.

Ewaluacja obejmować będzie w szczególności:

- analizę realizacji celów i wskaźników,
- ocenę skuteczności projektów i inwestycji,
- analizę zmian demograficznych, społecznych i gospodarczych,
- ocenę współpracy z partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- analizę stopnia zaangażowania mieszkańców w proces realizacji Strategii.

W procesie ewaluacji wykorzystane zostaną m.in.:

- analiza danych statystycznych i sprawozdań jednostek organizacyjnych,
- analiza dokumentów finansowych i budżetowych,

- konsultacje społeczne,
- ankiety i wywiady z mieszkańcami oraz przedstawicielami instytucji,
- warsztaty z udziałem interesariuszy lokalnych.

Za organizację procesu ewaluacji odpowiada Burmistrz Barwic przy współpracy z Urzędem Miejskim oraz jednostkami organizacyjnymi. W przypadku potrzeby zapewnienia obiektywności możliwe jest zlecenie ewaluacji podmiotowi zewnętrznemu.

9. Spis map, schematów, tabel, wykresów i fotografii

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Barwice w powiecie szczecineckim 11
Mapa 2 Główne elementy struktury przestrzenno-funkcjonalnej 28
Mapa 3 MPZP na terenie gminy Barwice 93
Mapa 4 Sieć dróg publicznych w gminie Barwice 102
Mapa 5 Jednolite części wód powierzchniowych jeziornych na terenie gminy Barwice 111
Mapa 6 Jednolite części wód powierzchniowych rzecznych na terenie gminy Barwice 112
Mapa 7 Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych 115
Mapa 8 Obszar zagrożony suszą na terenie gminy Barwice 117
Mapa 9 Tereny objęte zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Barwice 119
Mapa 10 Mapy zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Barwice 120
Mapa 11 Mapy ryzyka powodziowego na terenie gminy Barwice 121

Spis schematów

Schemat 1 Cele strategiczne 39

Spis tabel

Tabela 1 Spójność Strategii z dokumentami nadrzędnymi 9
Tabela 2 Analiza SWOT 34
Tabela 3 Cele operacyjne 40
Tabela 4 Kierunki działań do celu strategicznego I 43
Tabela 5 Kierunki działań do celu strategicznego II 48

Tabela 6 Kierunki działań do celu strategicznego III 51
Tabela 7 Mieszkańcy gminy w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2021-2025 63
Tabela 8 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2025 66
Tabela 9 Liczba osób korzystających z zasiłków stałych i liczba rodzin korzystająca z zasiłków celowych i okresowych w latach 2021-2025 67
Tabela 10 Liczba uczniów w placówkach oświatowych na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025 80
Tabela 11 Osoby bezrobotne z terenu gminy Barwice w latach 2021-2025 89
Tabela 12 Liczba budynków i mieszkań na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025..... 96
Tabela 13 Sieć wodociągowa na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025 105
Tabela 14 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025 105
Tabela 15 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM2,5)..... 107
Tabela 16 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C) 108
Tabela 17 JCWP na terenie gminy Barwice 112
Tabela 18 JCWPd na terenie gminy Barwice 115
Tabela 19 Ilość zebranych odpadów z terenu gminy w latach 2021-2025 123
Tabela 20 Ilość zewidencjonowanego i zutylizowanego azbestu na terenie gminy Barwice 124

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025..... 62
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego w gminie Barwice w latach 2021-2025 63
Wykres 3 Saldo migracji w gminie Barwice w latach 2021-2025..... 64
Wykres 4 Przyrost naturalny w gminie Barwice w latach 2021-2025..... 64
Wykres 5 Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych na terenie gminy w latach 2021-2025..... 68

Wykres 6 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2021-2025 69
Wykres 7 Liczba dzieci z pieczy zastępczej w latach 2022-2025 71
Wykres 8 Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2021-2025 75
Wykres 9 Wysokość środków finansowych na wsparcie działalności organizacji społecznych z terenu gminy w latach 2021-2025 79
Wykres 10 Liczba osób bezrobotnych w gminie Barwice w latach 2021-2025 87
Wykres 11 Liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji REGON na 1000 ludności w latach 2021-2025 90
Wykres 12 Liczba podmiotów nowo powstałych i zlikwidowanych w rejestrze REGON na 1000 ludności w gminie Barwice w latach 2021-2025 91
Wykres 13 Wielkość redukcji emisji benzo(a)pirenu do powietrza w wyniku realizacji działań naprawczych w poszczególnych latach 2023-2026 109
Wykres 14 Ilość odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025 [%] 123

Spis fotografii

Fotografia 1 Gmina Barwice z lotu ptaka 13
Fotografia 2 Walory krajobrazowe Barwic 13
Fotografia 3 Biblioteka Publiczna w Barwicach 82
Fotografia 4 Ośrodek Kultury i Turystyki w Barwicach 84
Fotografia 5 Jezioro Dębno 98
Fotografia 6 Agroturystyka Żurawiec 99
Fotografia 7 Kościół pw. św. Stefana w Barwicach 100

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA



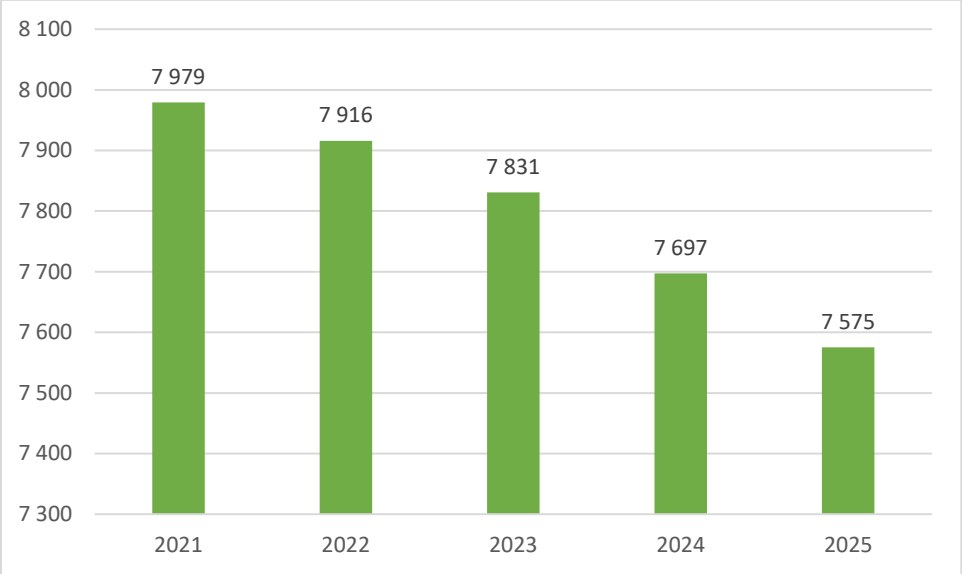
ZAŁĄCZNIK: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowej gminy Barwice

I. Uwarunkowania społeczne

I.1 Demografia

Według stanu na koniec grudnia 2025 r. liczba mieszkańców gminy Barwice wynosiła 7 575 osób. W analizowanych latach 2021-2025 **liczba mieszkańców gminy systematycznie maleje,** co jest wynikiem ujemnego salda migracji oraz ujemnego przyrostu naturalnego. Na przestrzeni badanych lat liczba ludności w gminie zmniejszyła się o 404 osoby.

Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2025 r. populacja gminy, podzielona według grup funkcjonalnych, przedstawiała się następująco: 1 188 osób należało do grupy w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), 4 537 osób należało do grupy osób w wieku produkcyjnym (18–60/65 lat), a 1 850 mieszkańców znajdowało się w grupie poprodukcyjnej (powyżej 60/65 lat). W okresie od 2021 do 2025 r. zaobserwowano spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (o 292 osoby) i w wieku produkcyjnym (o 255 osób). W tym samym czasie liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 143 osoby.

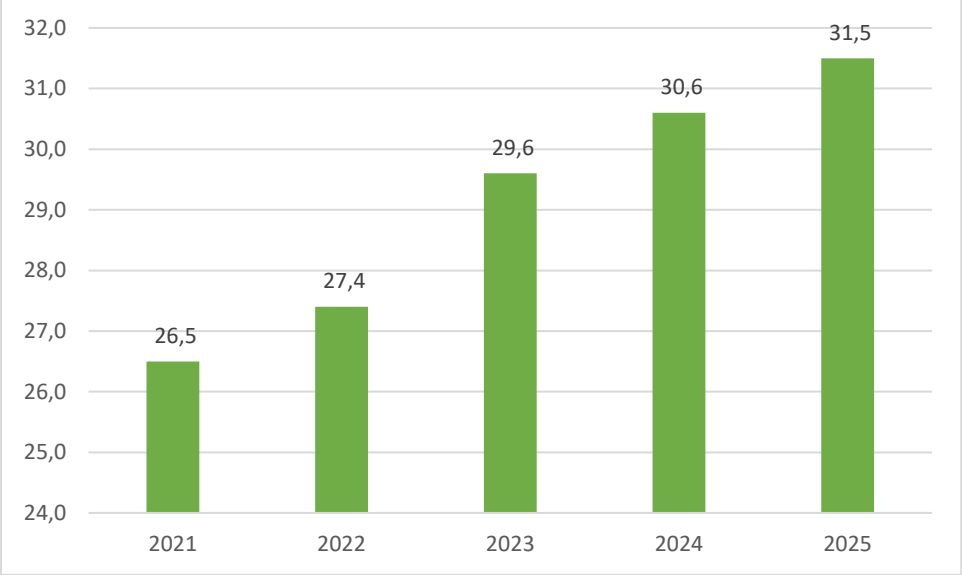
Tabela 7 Mieszkańcy gminy w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2021-2025

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 480	1 426	1 347	1 274	1 188
Liczba osób w wieku produkcyjnym	4 792	4 763	4 680	4 601	4 537
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 707	1 727	1 804	1 822	1 850

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zachodzące zmiany demograficzne wpływają na **wzrost ludzi starszych na terenie gminy.** Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025 uległ wzrostowi o 5 p. p. i w 2025 r. wynosił on 31,5 p. p. Realizacja polityki społecznej gminy Barwice w kolejnych latach powinna uwzględniać rosnące potrzeby starzejącego się społeczeństwa.

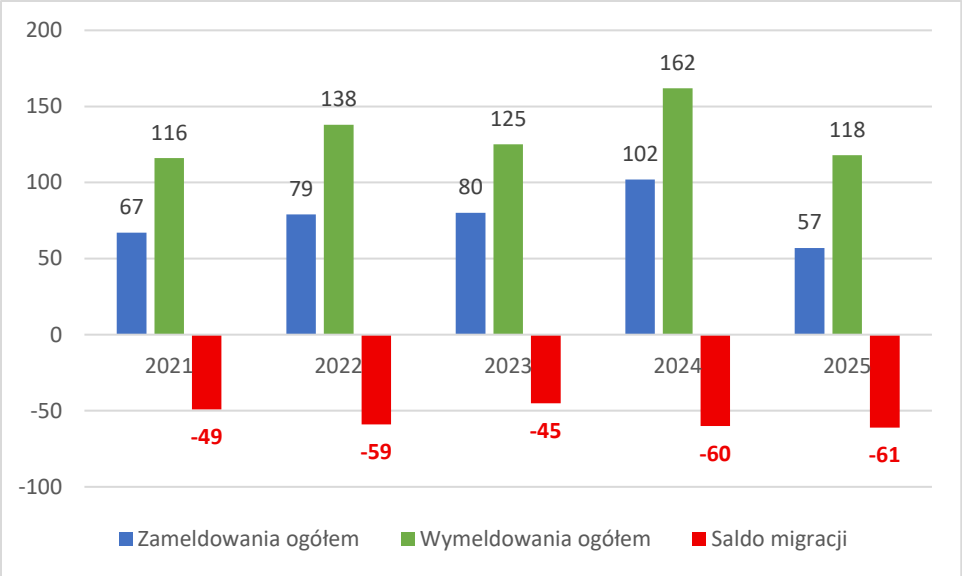
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego w gminie Barwice w latach 2021-2025



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Saldo migracji w gminie Barwice w analizowanych latach przyjmowało wartości ujemne, co miało wpływ na zmniejszający się systematycznie stan ludności w gminie. W 2025 r. zameldowało się na terenie gminy 57 osób, a wymeldowało 118. Saldo migracji wynosiło -61 osób i było najwyższe na przestrzeni analizowanego okresu.

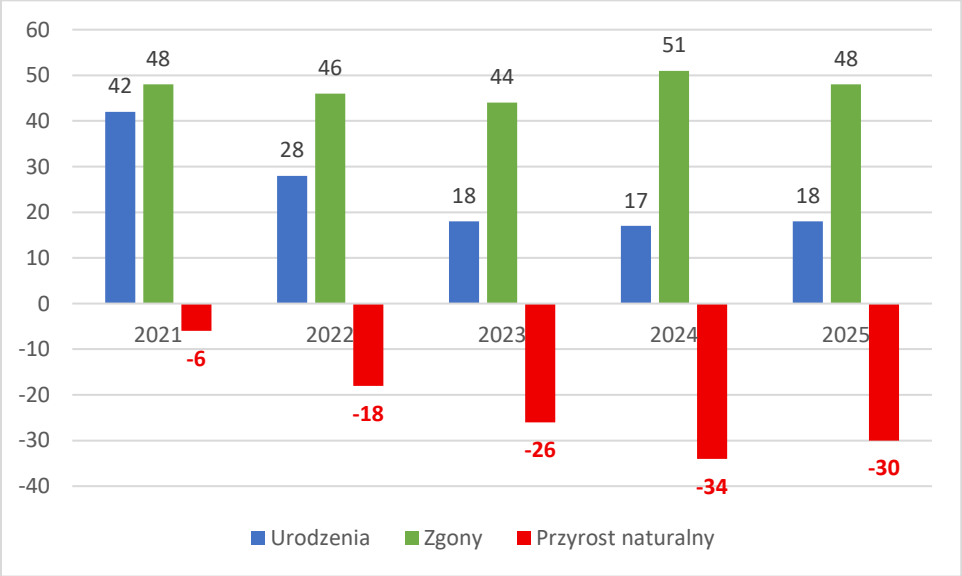
Wykres 3 Saldo migracji w gminie Barwice w latach 2021-2025



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Również przyrost naturalny w gminie Barwice utrzymuje się od wielu lat na ujemnym poziomie i w 2025 r. wynosił -30 osób. W analizowanych latach 2021-2025 wskaźnik przyrostu naturalnego przyjmował wartości ujemne, co wskazuje na utrzymującą się tendencję mniejszej liczby urodzeń niż zgonów.

Wykres 4 Przyrost naturalny w gminie Barwice w latach 2021-2025



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Analiza zmian demograficznych zachodzących w gminie Barwice wskazuje na utrwalający się proces depopulacji oraz postępującego starzenia się społeczeństwa, które będą stanowiły jedno z najważniejszych wyzwań rozwojowych w perspektywie najbliższych lat.

Systematyczny spadek liczby mieszkańców, wynikający jednocześnie z ujemnego salda migracji oraz ujemnego przyrostu naturalnego, prowadzi do ograniczenia potencjału społecznego i gospodarczego gminy. Zmniejszająca się liczba ludności wpływa na wielkość zasobów pracy, popyt na usługi publiczne oraz możliwości dalszego rozwoju lokalnej gospodarki.

W świetle przedstawionych danych jednym z priorytetów polityki rozwoju gminy powinno być podejmowanie działań zmierzających do zatrzymania niekorzystnych procesów demograficznych. Oznacza to konieczność tworzenia atrakcyjnych warunków do życia dla rodzin i osób młodych poprzez rozwój budownictwa mieszkaniowego, poprawę dostępności usług publicznych, rozwój infrastruktury społecznej, edukacyjnej, rekreacyjnej oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości i rynku pracy.

Jednocześnie niezbędne będzie konsekwentne rozwijanie polityki senioralnej oraz usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Szczególnego znaczenia nabiera rozwój usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, mieszkalnictwa wspomaganego, działań aktywizujących osoby starsze oraz inicjatyw przeciwdziałających samotności i wykluczeniu społecznemu seniorów. Działania te pozwolą lepiej odpowiadać na potrzeby starzejącej się populacji oraz umożliwią mieszkańcom jak najdłuższe samodzielne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

I.2 Pomoc społeczna

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej – zarówno własnych, jak i zleconych na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – w gminie Barwice odpowiada Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barwicach (MGOPS). Placówka ta pełni kluczową rolę w realizacji lokalnej polityki społecznej, a do jej głównych obowiązków należy realizacja następujących zadań z zakresu:

- Pomoc społeczna,
- Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- Dodatek mieszkaniowy i energetyczny,
- Świadczenia rodzinne i opiekuńcze,
- Świadczenia wychowawcze,

- Fundusz alimentacyjny,
- Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych,
- Stypendia i zasiłki szkolne,
- Karta Dużej Rodziny, Zachodniopomorska Karta Rodziny i Zachodniopomorska Karta Seniora.

Ważnym aspektem współczesnej pracy pracowników społecznych jest świadczenie pracy socjalnej oraz identyfikowanie potrzeb wynikających z potrzeb społecznych. Pomoc społeczna dokonuje analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, a także realizuje zadania wynikające z rozeznanych potrzeb społecznych. Rozwija nowe formy pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barwicach pełni kluczową rolę w realizacji lokalnej polityki społecznej, odpowiadając za kompleksowe wsparcie mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Działalność Ośrodka obejmuje realizację zadań własnych i zleconych gminy wynikających przede wszystkim z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz przepisów dotyczących świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. W 2025 r. na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej przeznaczono ponad 6,8 mln zł, natomiast na zadania związane z polityką rodzinną ponad 6,1 mln zł, co potwierdza znaczącą skalę prowadzonych działań.

Pomoc finansowa i wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej

Podstawowym obszarem działalności MGOPS było udzielanie pomocy finansowej mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji dochodowej i życiowej. W 2025 r. z pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych skorzystało 259 osób z 80 rodzin. Ich liczba w analizowanym okresie lat 2021-2025 uległa zmniejszeniu.

Tabela 8 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2025

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin	246	224	224	204	80
Liczba osób w rodzinach	446	872	872	372	259

Źródło: Raport o stanie gminy Barwice za lata 2021-2025

Najczęstszymi przyczynami przyznawania świadczeń były bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz inne sytuacje kryzysowe wpływające na możliwość samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

W 2025 r. na zasiłki okresowe, celowe oraz pomoc w naturze przeznaczono ponad 372 tys. zł, w tym:

- zasiłki okresowe otrzymało 80 rodzin,
- zapewniono schronienie 8 osobom,
- przygotowano paczki świąteczne dla 13 osób samotnych,
- udzielono pomocy osobom poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych, w tym po pożarze.

Ponadto wypłacono zasiłki stałe dla 32 osób, które z uwagi na wiek lub całkowitą niezdolność do pracy nie były w stanie samodzielnie zapewnić sobie środków utrzymania. Spośród beneficjentów 25 osób prowadziło jednoosobowe gospodarstwa domowe, natomiast 7 osób pozostawało w rodzinach. Liczba osób korzystających z zasiłków celowych oraz liczba rodzin korzystających z zasiłków okresowych i celowych w analizowanych latach nie uległa większym zmianom.

Tabela 9 Liczba osób korzystających z zasiłków stałych i liczba rodzin korzystająca z zasiłków celowych i okresowych w latach 2021-2025

Wyszczególnienie	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Liczba osób korzystających z zasiłków celowych	31	29	29	31	30
Liczba rodzin korzystających z zasiłków okresowych	b.d.	80	77	72	80
Liczba rodzin korzystających z zasiłków celowych	7	4	2	1	1

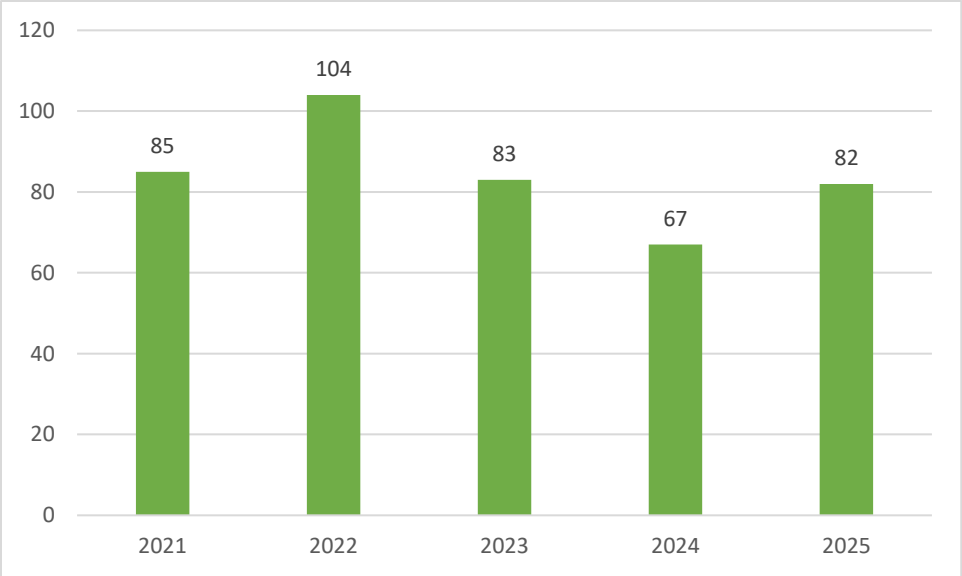
Źródło: Raport o stanie gminy Barwice za lata 2021-2025

Wsparcie mieszkaniowe

Istotnym elementem działalności MGOPS było przyznawanie dodatków mieszkaniowych.

W 2025 r. z tej formy pomocy skorzystały 82 gospodarstwa domowe, co potwierdza utrzymujące się potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia kosztów utrzymania mieszkań. Wydano również 9 decyzji odmownych, a średnia wartość dodatku mieszkaniowego wyniosła 323,38 zł miesięcznie. W latach 2021-2025 liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych każdego roku przyjmowała różne wartości. Najwięcej rodzin, który udzielono wsparcia w postaci dodatku mieszkaniowego odnotowano w 2022 r. – 104 rodziny.

Wykres 5 Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych na terenie gminy w latach 2021-2025



Źródło: Raport o stanie gminy Barwice za lata 2021-2025

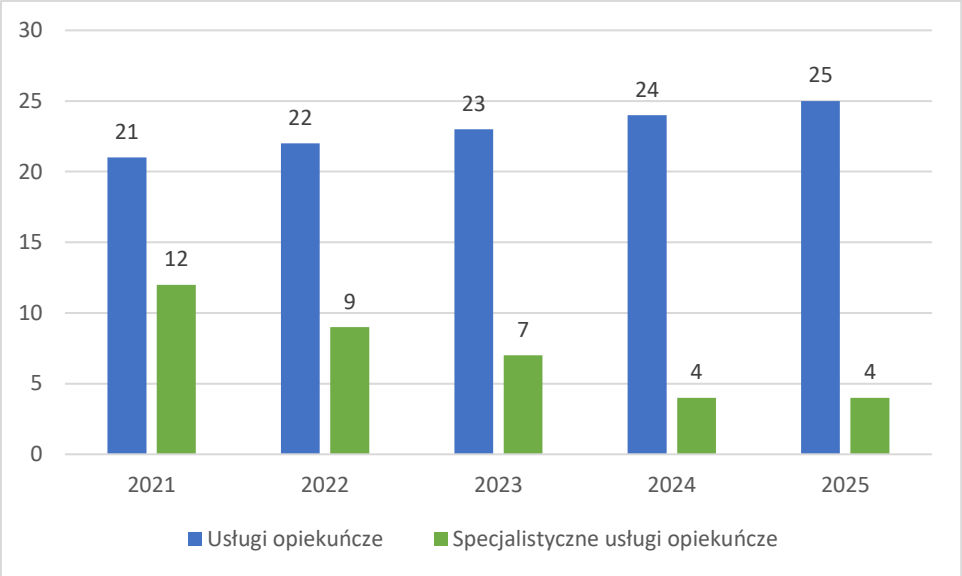
Usługi opiekuńcze i wsparcie osób starszych

Jednym z najważniejszych kierunków działalności MGOPS było świadczenie usług opiekuńczych dla osób starszych, samotnych oraz przewlekle chorych. W 2025 r.:

- usługami opiekuńczymi objęto 16 osób, realizując 2 735 godzin usług,
- uruchomiono usługi sąsiedzkie dla 2 osób, w ramach których wykonano 330 godzin wsparcia,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczono dla 4 osób, realizując 646 godzin usług, głównie dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnościami.

Analiza danych dotyczących liczby osób korzystających z usług opiekuńczych na terenie gminy Barwice wskazuje, że od 2021 r. wzrasta liczba osób korzystających z tej formy pomocy. Jednocześnie odnotowano spadek liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych.

Wykres 6 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2021-2025



Źródło: Raport o stanie gminy Barwice za lata 2021-2025

Zakres świadczonej pomocy w ramach usług opiekuńczych obejmował m.in. pomoc w codziennym funkcjonowaniu, czynnościach higienicznych, pielęgnacji zaleconej przez lekarza oraz wspieranie kontaktów społecznych osób wymagających opieki. Rozwijanie usług środowiskowych wpisuje się w proces starzenia się społeczeństwa i wzrastającego zapotrzebowania na usługi świadczone w miejscu zamieszkania.

Program „Posiłek w szkole i w domu"

Ważnym elementem działalności MGOPS była realizacja rządowego programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu na lata 2024–2028". Na realizację programu przeznaczono ponad 326 tys. zł, z czego środki pochodziły zarówno z budżetu gminy, jak i z dotacji Wojewody Zachodniopomorskiego.

Program obejmował: finansowanie posiłków dla uczniów w szkołach, zasiłki celowe na zakup żywności, a także posiłki przyznawane na wniosek dyrektorów szkół. Łącznie wsparciem objęto 358 mieszkańców, co wskazuje na duże znaczenie programu w ograniczaniu zjawiska ubóstwa oraz wykluczenia żywnościowego, szczególnie wśród dzieci i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Wspieranie rodziny i praca z rodzinami

Istotnym obszarem działalności MGOPS było wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Zadania realizowane były zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej, przede wszystkim poprzez pracę **Asystenta Rodziny** oraz prowadzenie **Placówki Wsparcia Dziennego**.

Asystent rodziny prowadził indywidualną pracę z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, wspierając je w:

- poprawie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych,
- organizacji życia rodzinnego,
- rozwiązywaniu problemów bytowych,
- współpracy z instytucjami publicznymi,
- zapobieganiu umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

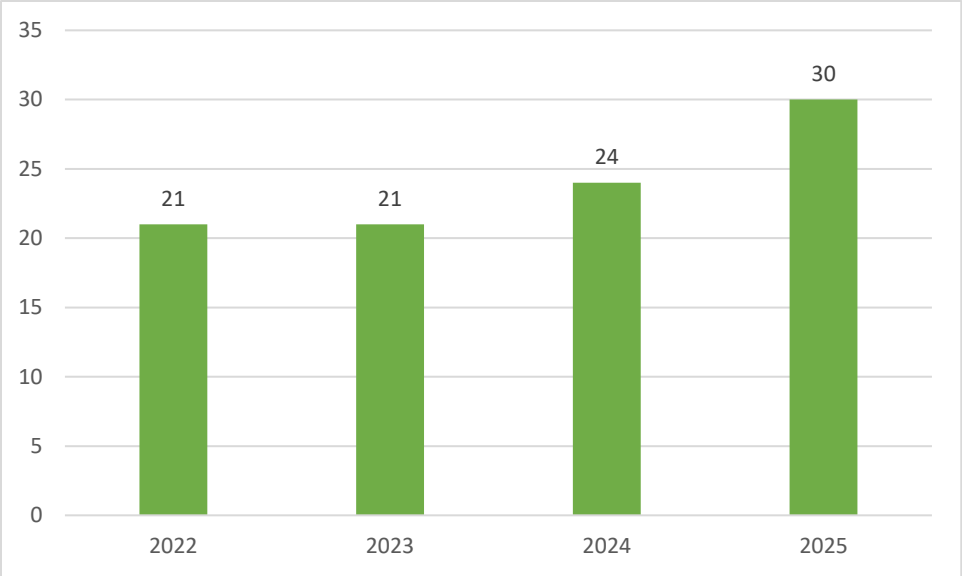
Na funkcjonowanie asystenta rodziny przeznaczono ponad 251 tys. zł, co świadczy o dużym znaczeniu tej formy pracy socjalnej. W 2025 r. wsparciem objęto łącznie 30 rodzin.

Istotnym elementem lokalnego systemu wsparcia dzieci i rodzin w gminie Barwice jest działalność **Placówki Wsparcia Dziennego**, funkcjonującej w strukturach MGOPS w Barwicach. Placówka realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, stanowiąc formę wsparcia dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Placówka prowadzi działania opiekuńcze, wychowawcze i profilaktyczne, zapewniając dzieciom bezpieczne miejsce do spędzania czasu wolnego po zajęciach szkolnych. Realizowane zajęcia sprzyjają rozwijaniu zainteresowań, wzmacnianiu kompetencji społecznych, budowaniu prawidłowych relacji rówieśniczych oraz kształtowaniu właściwych postaw i zachowań. Ważnym elementem działalności jest również wspieranie dzieci w nauce oraz organizacja czasu wolnego w sposób sprzyjający ich wszechstronnemu rozwojowi.

Wsparcie rodzin zastępczych i pieczy zastępczej

MGOPS finansował również pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W 2025 r. gmina współfinansowała pobyt 30 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz 2 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Działania te stanowią realizację ustawowych obowiązków gminy w zakresie ochrony dzieci pozbawionych właściwej opieki rodzicielskiej. W analizowanych latach 2022-2025 widoczny jest wzrost liczby dzieci umieszonych w rodzinach zastępczych/pieczy instytucjonalnej.

Wykres 7 Liczba dzieci z pieczy zastępczej w latach 2022-2025



Źródło: Raport o stanie gminy Barwice za lata 2022-2025

Działania na rzecz seniorów

Jednym z najbardziej aktywnych przedsięwzięć realizowanych przez MGOPS był **Klub Senior+**. W 2025 r. z jego oferty korzystało **15 seniorów,** którzy uczestniczyli w zajęciach odbywających się trzy razy w tygodniu. Oferta obejmowała: zajęcia ruchowe, warsztaty rękodzielnicze, muzykoterapię, edukację zdrowotną, spotkania z przedstawicielami Policji, Sanepidu, służby zdrowia i pomocy społecznej, a także wydarzenia integracyjne oraz międzypokoleniowe.
W ciągu roku zorganizowano 28 wydarzeń tematycznych i integracyjnych, w tym 13 spotkań międzypokoleniowych. Dzięki realizacji programu doposażono Klub oraz rozszerzono ofertę o zajęcia prowadzone przez specjalistów (dietetyka, animatora ruchu i muzykoterapeutę), co wpłynęło na poprawę aktywności społecznej i fizycznej uczestników.

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami

Istotnym elementem systemu wsparcia społecznego w gminie Barwice są **Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ)**, prowadzone przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Placówka realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, stwarzając uczestnikom warunki do rozwijania samodzielności, aktywności społecznej oraz przygotowania do możliwie niezależnego funkcjonowania w życiu codziennym i zawodowym. W 2025 r. działalność Warsztatów finansowana była głównie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), Powiatu Szczecineckiego oraz środków własnych gminy. Łączne wydatki na funkcjonowanie placówki

wyniosły 1 590 464,20 zł. Głównym celem działalności Warsztatów jest zwiększanie samodzielności uczestników poprzez prowadzenie kompleksowej rehabilitacji społecznej i zawodowej. Realizowane działania obejmują naukę wykonywania codziennych czynności, rozwijanie kompetencji społecznych, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia oraz wzmacnianie aktywności życiowej osób z niepełnosprawnościami. W 2025 r. z oferty Warsztatów korzystało **40 uczestników**, którzy objęci byli wsparciem terapeutycznym, psychologicznym oraz opieką medyczną.

Dodatkowo w Barwicach działa **Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczko”** (ŚDS), który stanowi jeden z najważniejszych elementów systemu wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy. ŚDS jest placówką dziennego pobytu przeznaczoną dla **20 dorosłych osób** z zaburzeniami psychicznymi, funkcjonującą jako dom typu ABC, obejmujący wsparciem osoby przewlekle psychicznie chore (typ A), osoby z niepełnosprawnością intelektualną (typ B) oraz osoby wykazujące inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C). Podstawowym celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest zwiększanie samodzielności życiowej uczestników, rozwijanie ich aktywności społecznej i zawodowej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i izolacji. Istotnym elementem pracy placówki jest współpraca z rodzinami uczestników oraz wykorzystanie potencjału lokalnej społeczności do wspierania procesu integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi. Placówka umożliwia swoim podopiecznym utrzymanie aktywności, rozwijanie kompetencji społecznych oraz wzmacnianie poczucia sprawczości i samodzielności.

Oferta ŚDS ma charakter kompleksowy i obejmuje szeroki zakres działań terapeutycznych oraz wspierająco-aktywizujących. Uczestnicy korzystają z treningów umiejętności życia codziennego, treningów interpersonalnych i społecznych, zajęć rozwijających umiejętność rozwiązywania problemów, treningów organizacji czasu wolnego, poradnictwa psychologicznego, terapii ruchowej oraz pomocy w załatwianiu spraw urzędowych i dostępie do świadczeń zdrowotnych. Placówka zapewnia również niezbędną opiekę dostosowaną do indywidualnych potrzeb uczestników.

W 2025 r. działalność ŚDS finansowana była ze środków przekazanych przez Wojewodę Zachodniopomorskiego w wysokości 1 471 269,96 zł, co pozwoliło na zapewnienie stabilnego

funkcjonowania placówki oraz realizację szerokiego zakresu usług terapeutycznych i opiekuńczych. Na koniec 2025 r. z usług Środowiskowego Domu Samopomocy korzystało **22 uczestników**, w tym 14 osób z przewlekłą chorobą psychiczną (13 miejsc podstawowych oraz 1 miejsce dodatkowe) oraz 8 osób z niepełnosprawnością intelektualną (7 miejsc podstawowych oraz 1 miejsce dodatkowe). Ważnym obszarem działalności ŚDS jest aktywizacja społeczna oraz integracja uczestników ze środowiskiem lokalnym. W 2025 r. placówka zorganizowała lub współorganizowała kilkadziesiąt przedsięwzięć o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym i sportowym. Uczestnicy brali udział m.in. w koncertach, festiwalach, rajdach nordic walking, wydarzeniach z okazji Dni Godności Osób z Niepełnosprawnościami, warsztatach artystycznych, plenerach malarskich, wyjazdach do kina i teatru, projektach realizowanych z kołami gospodyń wiejskich oraz imprezach międzypokoleniowych. Placówka była również organizatorem III Festiwalu „Trap" oraz współorganizatorem wydarzeń odbywających się w ramach Festiwalu Integracja Ty i Ja. Tak szeroka aktywność sprzyja przełamywaniu stereotypów dotyczących osób z niepełnosprawnościami oraz budowaniu społeczeństwa włączającego.

W 2025 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, gmina kontynuowała realizację **usługi indywidualnego transportu w formule door-to-door,** skierowanej przede wszystkim do osób z niepełnosprawnościami, osób samotnych oraz mieszkańców mających trudności w samodzielnym przemieszczaniu się. Usługa obejmuje przewozy na terenie gminy Barwice i powiatu szczecineckiego, a w uzasadnionych przypadkach również poza ich granicami, w promieniu do 200 km od Barwic. Transport realizowany jest m.in. do Koszalina, Szczecina, Kołobrzegu, Słupska, Złocieńca i Bydgoszczy. Dzięki temu mieszkańcy mogą bezpłatnie dotrzeć do placówek ochrony zdrowia, na badania, zabiegi lecznicze i rehabilitacyjne, a także do urzędów i innych instytucji publicznych. W 2025 r. z tej formy wsparcia skorzystało **77 osób w wieku od 22 do 93 lat**.

Przeciwdziałanie przemocy i aktywizacja społeczna

MGOPS realizował również zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, finansując działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, szkolenia jego członków oraz działania profilaktyczne i edukacyjne. W ramach aktywizacji społeczno-zawodowej prowadzono **prace społecznie użyteczne**, w których uczestniczyło **36 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku**. Ich liczba w analizowanym okresie lat 2021-2025 nie uległa zmianie. Działanie to sprzyjało

aktywizacji osób długotrwale pozostających poza rynkiem pracy oraz wzmacniało ich integrację społeczną.

Rozwój usług społecznych

W 2025 r. rozpoczęto realizację projektu współfinansowanego z Funduszy Europejskich dla Pomorza Zachodniego pn. **„Stworzenie mieszkania wspomaganego w Gminie Barwice”**, którego wartość przekracza 1 mln zł. Projekt stanowi odpowiedź na rosnące potrzeby osób wymagających wsparcia w samodzielnym funkcjonowaniu i wpisuje się w rozwój nowoczesnych usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

Analiza działalności MGOPS wskazuje, że Ośrodek realizuje szeroki katalog działań wykraczających poza ustawową pomoc finansową. Szczególnie istotne znaczenie mają rozwijane usługi społeczne, wsparcie rodzin poprzez pracę asystenta rodziny, działania na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W kolejnych latach, w związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa oraz utrzymującym się zapotrzebowaniem na wsparcie rodzin i osób niesamodzielnych, kluczowe będzie dalsze rozwijanie usług środowiskowych, mieszkalnictwa wspomaganego oraz programów aktywizacyjnych i profilaktycznych.

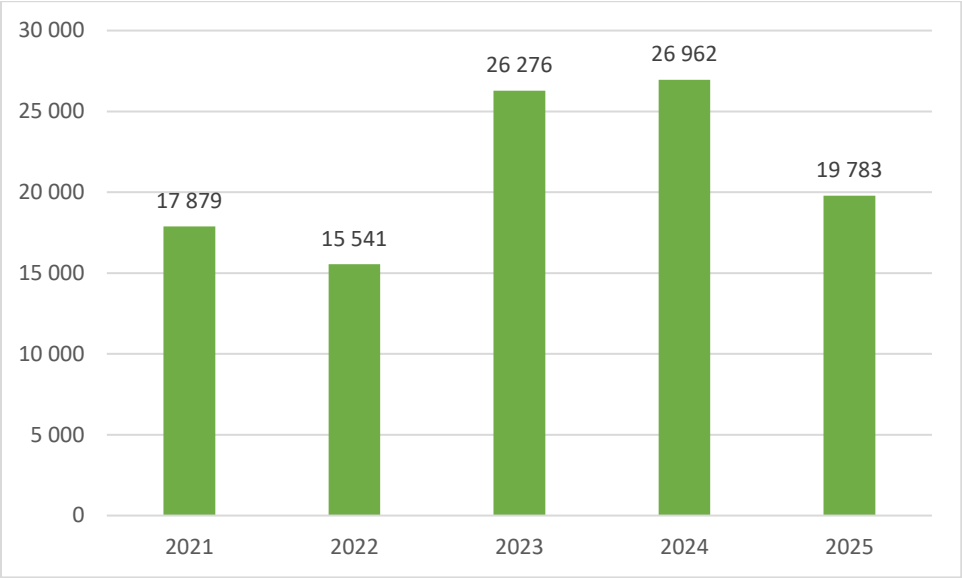
I.3 Ochrona zdrowia

System ochrony zdrowia na terenie gminy Barwice opiera się przede wszystkim na świadczeniach z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), opieki pielęgniarskiej i położniczej, rehabilitacji oraz usługi fizjoterapeutyczne i rehabilitacyjne realizowane przez podmioty prywatne. Mieszkańcy mają dostęp do podstawowych usług medycznych świadczonych przez niepubliczne podmioty lecznicze działające na terenie miasta Barwice (NZOZ PEOZERT, filia NZOZ Eskulap Zdzieszyński Sp. j., NZOZ MED-BIS), natomiast w przypadku leczenia specjalistycznego i szpitalnego korzystają głównie z placówek zlokalizowanych w Szczecinku oraz innych ośrodkach regionu. Na terenie gminy Barwice działają **trzy apteki ogólnodostępne**, zapewniające mieszkańcom dostęp do produktów leczniczych, wyrobów medycznych oraz usług farmaceutycznych.

Liczba udzielanych porad lekarskich na terenie gminy w ostatnich latach systematycznie rosła do 2024 r. Po okresie pandemii i ograniczonego dostępu do podstawowej opieki medycznej,

zauważalny jest wzrost udzielanych porad, do 26 962 w roku 2024. Spadek liczby udzielonych porad lekarskich odnotowano w 2025 r. i wynosiły one wówczas 19 783 porady.

Wykres 8 Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2021-2025



Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Jednym z istotnych elementów polityki społecznej gminy Barwice są działania z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej oraz wspierania zdrowia psychicznego mieszkańców. W 2025 r. realizowano szeroki zakres przedsięwzięć finansowanych w ramach **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024–2027**, których celem było ograniczanie zjawiska uzależnień, wzmacnianie kompetencji społecznych mieszkańców oraz rozwój lokalnego systemu wsparcia. Najważniejszym wydarzeniem było uruchomienie **Gminnego Centrum Pomocy i Wsparcia w Barwicach**, które znacząco zwiększyło dostępność specjalistycznej pomocy dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ich rodzin. W Centrum funkcjonuje **punkt konsultacyjny**, prowadzone jest poradnictwo psychologiczne i terapia uzależnień, odbywają się spotkania grup Anonimowych Alkoholików, a swoją działalność prowadzą również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Istotnym elementem systemu pomocy są bezpłatne konsultacje psychologiczne i terapeutyczne skierowane do dzieci, młodzieży i osób dorosłych. W 2025 r. specjaliści udzielili około **250 porad** osobom uzależnionym i współuzależnionym, natomiast w terapii indywidualnej i grupowej uczestniczyło miesięcznie od 10 do 20 osób. Pomoc obejmowała również wsparcie rodzin dotkniętych

problemem uzależnień, przemocy, kryzysów psychicznych, trudności wychowawczych oraz problemów emocjonalnych dzieci i młodzieży. Zakres zgłaszanych problemów potwierdza rosnące znaczenie dostępności pomocy psychologicznej i terapeutycznej na poziomie lokalnym.

Ważną rolę w lokalnym systemie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywa **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w 2025 r. odbyła 26 posiedzeń oraz prowadziła działania związane z kierowaniem osób na leczenie odwykowe, opiniowaniem punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz współpracą z sądem, Policją, pomocą społeczną i Zespołem Interdyscyplinarnym. Komisja realizowała również działania interwencyjne oraz wspierała mieszkańców poprzez poradnictwo dotyczące problematyki uzależnień.

Znaczącym obszarem działalności gminy pozostaje profilaktyka skierowana do dzieci i młodzieży. W szkołach i przedszkolach organizowano spektakle profilaktyczne oraz działania edukacyjne dotyczące uzależnień, bezpieczeństwa w Internecie i zdrowego stylu życia. Szczególnie wartościowym przedsięwzięciem były spotkania z sędzią Anną Marią Wesołowską, obejmujące uczniów, rodziców, nauczycieli oraz mieszkańców. Równolegle przeprowadzono szkolenia dla przedstawicieli służb społecznych, Policji, oświaty oraz kuratorów sądowych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz współpracy międzyinstytucjonalnej. Istotnym uzupełnieniem działań profilaktycznych były przedsięwzięcia integracyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną oraz budowanie więzi społecznych. Organizowano m.in. spotkania integracyjne, rajdy rowerowe i nordic walking, wydarzenia dla dzieci i młodzieży oraz działania realizowane wspólnie z jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych i instytucjami kultury. Działania te sprzyjały wzmacnianiu kapitału społecznego oraz tworzeniu bezpiecznego środowiska lokalnego.

Na uwagę zasługuje również rozwinięta współpraca samorządu z Policją, placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi oraz służbami pomocowymi. W 2025 r. doposażono Policję w alkomat i testy narkotykowe, zwiększając możliwości prowadzenia działań prewencyjnych i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców. Prowadzono również kontrole punktów sprzedaży alkoholu oraz wspierano działalność grup samopomocowych AA i organizację jubileuszy trzeźwości, promujących pozytywne wzorce społeczne i wspierających osoby pozostające w procesie zdrowienia.

Uzupełnieniem działań w zakresie ochrony zdrowia był realizowany przez Gminę Barwice **Program polityki zdrowotnej „Rehabilitacja mieszkańców Gminy Barwice na lata 2019–2023 – kontynuacja w latach 2024–2028”**. Program odpowiada na rosnące potrzeby mieszkańców w zakresie rehabilitacji narządu ruchu, leczenia schorzeń przewlekłych oraz poprawy sprawności osób starszych i po przebytych urazach. W 2025 r. na realizację programu przeznaczono 100 000 zł, a z oferowanych świadczeń skorzystało 122 mieszkańców. Realizacja programu przyczynia się do ograniczenia skutków chorób przewlekłych, poprawy sprawności ruchowej, zwiększenia samodzielności mieszkańców oraz poprawy jakości życia. Szczególne znaczenie ma zapewnienie dostępu do rehabilitacji osobom starszym i mieszkańcom mającym utrudniony dostęp do specjalistycznych świadczeń medycznych poza terenem gminy. Kontynuacja programu stanowi ważny element lokalnej polityki zdrowotnej i odpowiada na wyzwania wynikające z postępującego procesu starzenia się społeczeństwa.

I.4 Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Barwice odgrywają istotną rolę w życiu społecznym, sportowym i kulturalnym mieszkańców. Ich działalność koncentruje się przede wszystkim na upowszechnianiu kultury fizycznej, integracji społecznej, aktywizacji mieszkańców oraz podtrzymywaniu lokalnych tradycji. Wśród najaktywniejszych organizacji funkcjonują kluby sportowe oraz Koła Gospodyń Wiejskich (KGW), które angażują mieszkańców w różnorodne inicjatywy o charakterze sportowym, rekreacyjnym i integracyjnym. Do najważniejszych należą:

- MGLKS „Błonie" Barwice,
- GULKS Barwice,
- LKS „Błękitni" Gonne Małe,
- Barwicka Akademia Sportu,
- Stowarzyszenie Barwickich Emerytów,
- Stowarzyszenie Barwicka Pasieka
- Fundacja Ostoja Zwierząt Niczyich,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Knykach „Kwiat Paproci",
- Koło Gospodyń Wiejskich ,,Sulikowianki" w Sulikowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich ,,Lawendowy Zakątek" w Nowym Koprzywnie,

- Koło Gospodyń Wiejskich „Miód Malina" w Kłodzinie,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Polne Kwiaty” w Polnym,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Leśne Babeczki” w Białowąsie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Barwicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sulikowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Chwalimie.

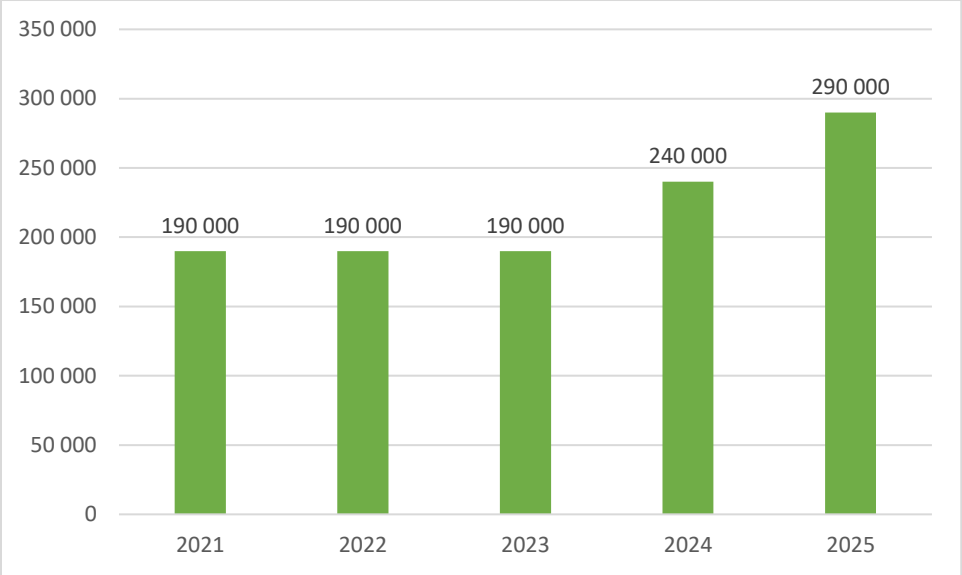
Współpraca gminy Barwice z organizacjami pozarządowymi stanowi istotny element realizacji lokalnej polityki społecznej oraz budowania aktywności obywatelskiej. Zadania publiczne zlecane są zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a ich realizacja przyczynia się do zaspokajania potrzeb mieszkańców, wzmacniania kapitału społecznego oraz rozwoju inicjatyw oddolnych. W 2025 r. gmina ogłosiła **cztery otwarte konkursy ofert**, obejmujące zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu, edukacji publicznej oraz ochrony zwierząt i opieki nad zwierzętami bezdomnymi. Łączna wartość środków przeznaczonych na realizację zadań publicznych wyniosła 290 000 zł.

Największe wsparcie finansowe skierowano na rozwój **kultury fizycznej i sportu**, przeznaczając na ten cel 185 000 zł. Dzięki środkom przekazanym organizacjom pozarządowym możliwe było prowadzenie szkolenia sportowego dzieci i młodzieży, organizacja zawodów sportowo-rekreacyjnych, rozwój lekkiej atletyki, piłki nożnej, akrobatyki sportowej oraz organizacja wydarzeń promujących aktywny styl życia. Realizowane przedsięwzięcia sprzyjały zwiększaniu aktywności fizycznej mieszkańców oraz integracji lokalnej społeczności poprzez sport.
Drugim ważnym obszarem współpracy była **edukacja publiczna**, na którą przeznaczono łącznie blisko 55 000 zł. W ramach konkursów realizowano projekty rozwijające zainteresowania mieszkańców, promujące edukację regionalną, zdrowy styl życia, pszczelarstwo, rękodzieło, aktywność seniorów oraz integrację międzypokoleniową.
W realizację działań aktywnie włączyły się koła gospodyń wiejskich, stowarzyszenia, organizacje senioralne, Caritas oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, co świadczy o dużym potencjale lokalnych organizacji społecznych.
Istotnym elementem polityki społecznej była również realizacja zadania z zakresu **ochrony zwierząt i opieki nad zwierzętami bezdomnymi**, na które przeznaczono 50 000 zł. Zadanie obejmowało działania zmierzające do ograniczania zjawiska bezdomności zwierząt,

zapewnienia im właściwej opieki oraz prowadzenia działań edukacyjnych zwiększających świadomość mieszkańców w zakresie odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami.

W analizowanych latach 2021-2025 wysokość środków finansowych na wsparcie działalności klubów sportowych i innych organizacji pożytku publicznego systematycznie wzrastała, co świadczy o zaangażowaniu samorządu w zakresie wspierania rozwoju sportowego i kulturalnego mieszkańców gminy oraz zaangażowania w inne działania społeczne.

Wykres 9 Wysokość środków finansowych na wsparcie działalności organizacji społecznych z terenu gminy w latach 2021-2025



Źródło: Raport o stanie gminy Barwice za lata 2021-2025

Analiza zrealizowanych przedsięwzięć wskazuje, że organizacje pozarządowe odgrywają ważną rolę w realizacji zadań publicznych na terenie gminy Barwice. Ich działalność uzupełnia ofertę samorządu w obszarze sportu, edukacji, kultury, integracji społecznej oraz działań prozdrowotnych i profilaktycznych. Jednocześnie współpraca z trzecim sektorem wzmacnia aktywność obywatelską mieszkańców, rozwija partnerstwa lokalne oraz zwiększa skuteczność realizacji polityk publicznych.

I.5 Edukacja

Jednym z kluczowych elementów rozwoju społecznego Gminy Barwice jest zapewnienie wysokiej jakości edukacji oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi dzieci i młodzieży. Gmina, jako organ prowadzący publiczne placówki oświatowe, realizuje zadania wynikające z przepisów prawa oświatowego i Karty Nauczyciela, dbając o odpowiednie warunki organizacyjne, rozwój kadry pedagogicznej oraz systematyczne podnoszenie jakości

kształcenia. Gmina Barwice jest organem prowadzącym dla następujących placówek edukacyjnych:

- **Szkoły Podstawowej im. prof. Władysława Szafera w Barwicach,**
- **Szkoły Podstawowej w Starym Chwalimiu.**

Na terenie gminy funkcjonują również **dwie jednostki niepubliczne**, tj.:

- Niepubliczne Przedszkole „Bajkowa Kraina" w Barwicach,
- Niepubliczne Przedszkole angielsko-polskie „Happy Land" w Barwicach.

W 2026 r. uruchomiony zostanie także pierwszy w gminie publiczny Żłobek „Niedźwiadek" zlokalizowany przy ul. Zielonej w Barwicach. Oferuje 32 miejsca dla dzieci do lat 3. Inwestycja o wartości niemal 6 mln zł powstała przy współfinansowaniu zewnętrznym (Program Inwestycji Strategicznych: Polski Ład).

W 2025 r. w placówkach oświatowych na terenie gminy odnotowano łącznie 702 uczniów. Liczba dzieci objętych systemem edukacyjnym w szkołach podstawowych w gminie w latach 2021-2025 uległa zmniejszeniu z uwagi na utrzymujący się ujemny przyrost naturalny.

Tabela 10 Liczba uczniów w placówkach oświatowych na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025

Wyszczególnienie	**2021/2022**	**2022/2023**	**2023/2024**	**2024/2025**	**2025/2026**
Szkoła Podstawowa im. prof. Władysława Szafera w Barwicach	514	501	476	467	435
Szkoła Podstawowa w Starym Chwalimiu	161	160	122	123	120
Niepubliczne Przedszkole „Bajkowa Kraina" w Barwicach	b.d.	b.d.	b.d.	83	96
Niepubliczne Przedszkole angielsko-polskie „Happy Land" w Barwicach	b.d.	b.d.	b.d.	52	51
RAZEM	**675**	**661**	**598**	**725**	**702**

Źródło: Raport o stanie gminy Barwice za lata 2021-2025

W 2025 r. w szkołach ogółem zatrudnionych było 67 nauczycieli, w tym: 11 nauczycieli początkujących, 25 mianowanych oraz 31 dyplomowanych. Większość nauczycieli posiada dodatkowe kwalifikacje do prowadzenia specjalistycznych zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, obejmujące m.in. oligofrenopedagogikę, terapię pedagogiczną, socjoterapię, arteterapię, surdopedagogikę oraz tyflopedagogikę. W szkołach zatrudnieni są również specjaliści, tacy jak psycholog, pedagog, pedagog specjalny, logopeda,

doradca zawodowy, nauczyciele współorganizujący proces kształcenia oraz fizjoterapeuta. Dzięki temu możliwe jest zapewnienie kompleksowego wsparcia uczniom o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych.

Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie gminy dysponują odpowiednim zapleczem organizacyjnym i technicznym. Systematycznie prowadzone są przeglądy techniczne budynków, realizowane prace konserwacyjne oraz zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych. W codziennej komunikacji z rodzicami wykorzystywany jest elektroniczny dziennik LIBRUS, natomiast we wszystkich szkołach funkcjonują świetlice szkolne dostosowane do potrzeb rodzin oraz stołówki szkolne, z których korzysta blisko 290 uczniów i pracowników oświaty. Działania te wpływają na poprawę jakości procesu dydaktycznego oraz zwiększają komfort funkcjonowania uczniów i nauczycieli.

Istotnym elementem lokalnej polityki edukacyjnej jest wspieranie uczniów osiągających wysokie wyniki w nauce oraz osób znajdujących się w trudniejszej sytuacji materialnej. W 2025 r. przyznano stypendia Burmistrza Barwic dla 43 uczniów wyróżniających się osiągnięciami edukacyjnymi i sportowymi, a także nagrody za wyniki w nauce i aktywność szkolną. Równocześnie realizowano system pomocy materialnej obejmujący stypendia szkolne i zasiłki szkolne dla uczniów wymagających wsparcia, co sprzyja wyrównywaniu szans edukacyjnych i ograniczaniu barier społecznych.

Samorząd aktywnie wspiera również rozwój kształcenia zawodowego poprzez dofinansowanie kosztów przygotowania zawodowego młodocianych pracowników. Działania te sprzyjają współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami oraz wspierają rozwój kompetencji zawodowych młodzieży, ułatwiając jej wejście na rynek pracy. Na podstawie wydanych decyzji (5 wniosków) Burmistrz Barwic wypłacił pracodawcom kwotę w wysokości 51 544,33 zł. Na realizację zadania środki przekazywane są w 100% z Funduszu Pracy przez Wojewodę Zachodniopomorskiego.

Z perspektywy Strategii Rozwoju Gminy Barwice lokalny system oświaty stanowi jeden z najważniejszych czynników budowania kapitału ludzkiego. W kolejnych latach istotnym wyzwaniem będzie utrzymanie wysokiej jakości kształcenia pomimo obserwowanych zmian demograficznych i spadku liczby dzieci oraz młodzieży. Kluczowe znaczenie będzie miało dalsze rozwijanie kompetencji kadry pedagogicznej, wzmacnianie edukacji włączającej,

rozwój nowoczesnych metod nauczania, podnoszenie kompetencji cyfrowych uczniów oraz ścisła współpraca szkół z rodzicami, instytucjami kultury, organizacjami społecznymi i lokalnymi przedsiębiorcami. Takie działania będą sprzyjały podnoszeniu jakości edukacji oraz przygotowaniu młodego pokolenia do wyzwań współczesnego rynku pracy i życia społecznego.

I.6 Działalność kulturalna i sportowa

Działania w obszarze kultury na terenie gminy Barwice realizuje **Biblioteka Publiczna w Barwicach oraz trzy filie biblioteczne:** w Starym Chwalimiu, Nowym Chwalimiu oraz Polnem.

Fotografia 3 Biblioteka Publiczna w Barwicach



Źródło: https://www.facebook.com/p/Biblioteka-Publiczna-w-Barwicach-100070311336967/

Biblioteka Publiczna w Barwicach wraz z filiami pełni ważną funkcję edukacyjną, kulturalną i społeczną. Jej działalność nie ogranicza się wyłącznie do udostępniania księgozbioru, lecz obejmuje również organizację zajęć, warsztatów, spotkań autorskich oraz inicjatyw integrujących mieszkańców. Biblioteka zapewnia dostęp do literatury, informacji i dóbr kultury, a jednocześnie wspiera rozwój zainteresowań, kompetencji oraz aktywności społecznej dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.

Szczególne znaczenie mają działania kierowane do najmłodszych mieszkańców. Regularnie organizowane są zajęcia literackie, plastyczne i edukacyjne, wspólne czytanie, gry oraz zabawy rozwijające kreatywność, wyobraźnię i umiejętność współpracy. Filia biblioteczna w Polnem prowadzi m.in. cykl „Czytanie na dywanie", zajęcia z okazji Dnia Bezpiecznego Internetu i Międzynarodowego Dnia Pisarzy, teatrzyk Kamishibai oraz warsztaty tematyczne. Działania te sprzyjają kształtowaniu nawyków czytelniczych już od najmłodszych lat.

Biblioteka realizuje również inicjatywy ułatwiające dzieciom i ich rodzinom kontakt z książką. W ramach „Mobilnej biblioteki dla przedszkolaka" bibliotekarz odwiedza placówki przedszkolne, umożliwiając założenie karty czytelnika, wypożyczanie i zwrot książek bez konieczności wizyty w bibliotece. Placówka uczestniczy ponadto w ogólnopolskim projekcie Instytutu Książki „Mała książka – wielki człowiek", prowadzi „Kartę Małego Czytelnika" oraz „Biblioteczny Klub Malucha". Inicjatywy te wzmacniają zainteresowanie literaturą i angażują rodziców w rozwijanie kompetencji czytelniczych dzieci.

Ważnym elementem działalności biblioteki jest współpraca z placówkami oświatowymi, instytucjami pomocy społecznej i organizacjami działającymi na terenie gminy. Partnerami biblioteki są m.in. przedszkola, szkoły podstawowe, Klub „Senior+", Stowarzyszenie Barwickich Emerytów, Warsztat Terapii Zajęciowej oraz Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczko". Wspólnie organizowane są przedsięwzięcia edukacyjne, kulturalne i integracyjne, dzięki którym biblioteka wspiera aktywność różnych grup społecznych, w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Oferta kulturalna biblioteki obejmuje spotkania autorskie, spektakle, warsztaty oraz wydarzenia popularyzujące literaturę. W 2025 r. zorganizowano m.in. spektakl Teatru Profilaktyki i Edukacji MASKA, spektakl poetycko-muzyczny Klubu Poetyckiego „Opal", warsztaty poświęcone postaci Kici Koci oraz spotkania autorskie z Elizą Piotrowską i Joanną Jax. Działania te wzbogacają lokalną ofertę kulturalną i umożliwiają mieszkańcom bezpośredni kontakt z twórcami literatury i kultury.

Biblioteka systematycznie rozwija także swój księgozbiór. W ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0" pozyskano dofinansowanie w wysokości 11 867,97 zł, przy wkładzie własnym wynoszącym 17 110,84 zł. Środki przeznaczono na zakup nowości wydawniczych i uzupełnienie zbiorów zgodnie z potrzebami czytelników. Ważnym

elementem poszerzania dostępu do literatury jest również udział biblioteki w konsorcjum pomorskim i udostępnianie mieszkańcom 22 miesięcznych kodów do serwisu Legimi, umożliwiającego korzystanie z e-booków i audiobooków.

Działania biblioteki są dostosowywane do zmieniających się potrzeb odbiorców. Wydłużono godziny otwarcia placówki oraz rozwinięto ofertę cyfrową, co zwiększa dostępność usług. Jednocześnie obserwowany spadek liczby czytelników w filiach wskazuje na potrzebę dalszej modernizacji modelu funkcjonowania bibliotek. Zjawisko to wiąże się ze zmianą sposobu korzystania z treści, zwłaszcza przez młodsze pokolenia, które coraz częściej wybierają media cyfrowe i inne formy spędzania czasu.

Istotnym kierunkiem rozwoju kultury na terenie gminy powinno być stopniowe przekształcanie bibliotek w nowoczesne centra aktywności lokalnej. Powinny one łączyć funkcję czytelniczą z edukacją, animacją kultury, integracją międzypokoleniową oraz wsparciem kompetencji cyfrowych mieszkańców. Rozwój infrastruktury bibliotecznej, poszerzanie dostępu do zbiorów cyfrowych i organizacja atrakcyjnych wydarzeń mogą przyczynić się do zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w kulturze oraz wzmocnienia społecznej roli biblioteki.

Działania w obszarze sportu i kultury fizycznej na terenie gminy Barwice realizuje **Ośrodek Kultury i Turystyki w Barwicach**.

Fotografia 4 Ośrodek Kultury i Turystyki w Barwicach



Źródło: https://www.barwice.pl/page/osrodek-kultury-i-turystyki-w-barwicach

Ośrodek pełni kluczową rolę w organizowaniu życia kulturalnego gminy, upowszechnianiu lokalnego dziedzictwa oraz aktywizowaniu mieszkańców. Działalność instytucji koncentruje się na przygotowywaniu społeczności lokalnej do aktywnego uczestnictwa w kulturze, rozwijaniu zainteresowań artystycznych, wspieraniu twórczości amatorskiej i folkloru, a także zapewnianiu mieszkańcom dostępu do różnorodnych form edukacji i rozrywki.

Instytucja prowadzi działalność skierowaną do dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów. Obejmuje ona organizację wydarzeń kulturalnych, koncertów, spektakli, warsztatów, konkursów, zajęć artystycznych, sportowych i integracyjnych. Istotnym elementem funkcjonowania Ośrodka jest współpraca ze szkołami, organizacjami pozarządowymi, zakładami pracy, środowiskiem senioralnym, sportowcami, osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym oraz instytucjami spoza terenu gminy. Partnerstwo to sprzyja poszerzaniu oferty, wzmacnianiu więzi społecznych oraz integracji różnych grup mieszkańców.

W 2025 r. Ośrodek Kultury i Turystyki realizował bogaty program wydarzeń kulturalnych i społecznych. Do najważniejszych inicjatyw należały m.in. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, obchody Dnia Kobiet, kiermasze wielkanocne i świąteczne, Dzień Dziecka, XXIV Zachodniopomorski Przegląd Sygnałów Myśliwskich, Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Viva Kultura!”, Dni Barwic, Dożynki Gminne, Narodowe Czytanie, kino plenerowe, wydarzenia profilaktyczne i integracyjne oraz koncerty i spektakle organizowane w okresie świątecznym. Duża część działań odbywała się w przestrzeni plenerowej, co zwiększało ich dostępność i umożliwiało udział szerszej grupie mieszkańców.

Oferta stałych i cyklicznych zajęć była szeroka i zróżnicowana. Obejmowała m.in. zajęcia wokalne, taneczne, akrobatyczne i sportowe, warsztaty plastyczne, kulinarne, rękodzielnicze i fotograficzne, zajęcia szachowe, gamingowe, fitness dla seniorów oraz aktywności skierowane do dzieci podczas ferii i wakacji. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia taneczne i kulinarne, co potwierdza potrzebę rozwijania oferty opartej na bezpośrednim uczestnictwie i aktywnym spędzaniu czasu.

Ważnym aspektem działalności Ośrodka jest **wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego**. W placówce funkcjonują zespoły wokalne i śpiewacze, grupy taneczne oraz zajęcia rozwijające indywidualne uzdolnienia mieszkańców. Tego rodzaju aktywność umożliwia

prezentowanie lokalnych talentów, wzmacnia poczucie tożsamości oraz buduje więzi pomiędzy uczestnikami.

Ośrodek realizuje również zadania we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Szczecinku. W 2025 r. wykonano w pełnym zakresie zaplanowane warsztaty muzyczne, zajęcia breakdance oraz zajęcia sensoryczne. Działania te poszerzyły ofertę instytucji i zwiększyły dostęp mieszkańców do nowoczesnych form edukacji kulturalnej i rozwojowej.

W 2025 r. zajęcia i wydarzenia organizowane były również w **świetlicach wiejskich** zlokalizowanych w miejscowościach: Sulikowo, Parchlino, Tarmno, Ostrowąsy, Gonne Małe, Chwalimki, Kłodzino, Łeknica, Knyki oraz Białowąs. Działalność świetlic obejmowała szeroki zakres przedsięwzięć edukacyjnych, integracyjnych i kulturalnych, w tym warsztaty plastyczne i techniczne, wycieczki, spotkania okolicznościowe oraz wydarzenia związane z kalendarzem świąt i uroczystości lokalnych. Organizowano m.in. obchody Dnia Dziecka, Dnia Matki, Dnia Seniora, festyny wiejskie, kiermasze oraz uroczystości patriotyczne.

Istotnym elementem funkcjonowania świetlic jest współpraca z sołtysami, Kołami Gospodyń Wiejskich oraz innymi lokalnymi organizacjami społecznymi. Dzięki wspólnym działaniom świetlice stają się miejscem integrującym mieszkańców różnych pokoleń oraz wspierającym rozwój lokalnych inicjatyw. Opiekunowie świetlic angażują się również w przygotowanie i organizację wydarzeń o charakterze gminnym, wzmacniając współpracę pomiędzy poszczególnymi miejscowościami.

Świetlice pełnią ważną funkcję w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Oferowane zajęcia sprzyjają rozwijaniu zainteresowań, integracji społecznej oraz aktywnemu uczestnictwu mieszkańców w życiu lokalnej społeczności. Ich działalność ma również znaczenie w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i ograniczaniu zjawiska izolacji, zwłaszcza na terenach wiejskich.

Jednocześnie analiza funkcjonowania świetlic wskazuje na zróżnicowany poziom aktywności poszczególnych obiektów. Część z nich pełni rolę prężnie działających centrów życia społecznego, natomiast w innych obserwowany jest niższy poziom wykorzystania oraz mniejsze zaangażowanie mieszkańców. Sytuacja ta wynika przede wszystkim z odmiennych uwarunkowań demograficznych, potencjału społecznego oraz aktywności lokalnych liderów.

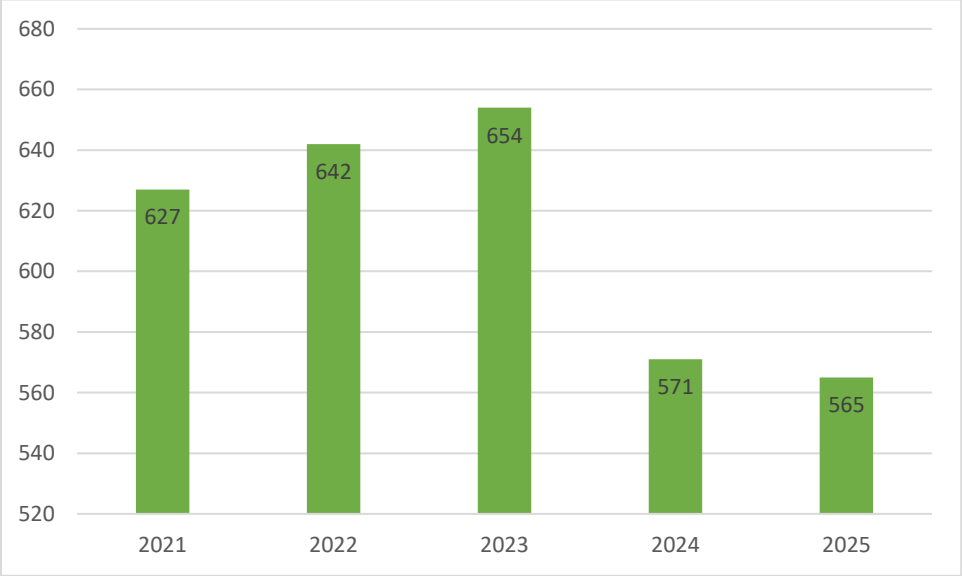
Z punktu widzenia Strategii Rozwoju Gminy Barwice Ośrodek Kultury i Turystyki stanowi jeden z najważniejszych podmiotów budujących kapitał społeczny i kulturalny. Jego działalność wspiera integrację mieszkańców, przeciwdziała wykluczeniu, rozwija lokalne talenty oraz wzmacnia atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania i uczestnictwa w kulturze. W kolejnych latach istotne będzie dalsze dostosowywanie oferty do potrzeb różnych grup wiekowych, rozwijanie wydarzeń plenerowych, wzmacnianie współpracy z organizacjami społecznymi i placówkami oświatowymi oraz tworzenie warunków do aktywnego współtworzenia kultury przez mieszkańców.

II. Uwarunkowania gospodarcze

II.1 Rynek pracy

Według stanu na koniec grudnia 2025 r. stopa bezrobocia w gminie Barwice wyniosła ok. 12% i była najwyższa w całym powiecie (stopa bezrobocia dla powiatu wynosiła 7,7%, podobnie jak dla województwa zachodniopomorskiego – 7,7%). Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Barwice w 2025 r. wynosiła 565 osób, co w porównaniu z rokiem 2023 (najwyższa liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2021-2025) wskazuje na spadek liczby bezrobotnych w gminie o 89 osób.

Wykres 10 Liczba osób bezrobotnych w gminie Barwice w latach 2021-2025



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W latach 2021–2025 w gminie Barwice widoczna była ogólna poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy, przejawiająca się spadkiem liczby osób bezrobotnych należących do większości analizowanych grup. Zmiany nie następowały jednak równomiernie, a niektóre kategorie

bezrobotnych nadal stanowią istotne wyzwanie dla lokalnej polityki społecznej i zatrudnieniowej.
Liczba bezrobotnych kobiet wzrosła z 351 osób w 2021 r. do 365 osób w 2023 r., po czym zaczęła systematycznie maleć. W 2024 r. zarejestrowanych było 335 bezrobotnych kobiet, natomiast w 2025 r. ich liczba spadła do 308. W całym analizowanym okresie oznacza to zmniejszenie liczby bezrobotnych kobiet o 43 osoby, czyli o około 12,3%. Największy spadek nastąpił po 2023 r., co może świadczyć o poprawie sytuacji kobiet na lokalnym rynku pracy lub zmniejszeniu ogólnej liczby osób rejestrujących się jako bezrobotne.

W przypadku osób do 30. roku życia początkowo obserwowano pogorszenie sytuacji. Ich liczba wzrosła ze 136 osób w 2021 r. do 157 osób w 2023 r. W kolejnych latach nastąpił jednak wyraźny spadek – do 132 osób w 2024 r. oraz 128 osób w 2025 r. W porównaniu z 2021 r. liczba młodych bezrobotnych zmniejszyła się o 8 osób, czyli o około 5,9%. Pomimo poprawy po 2023 r. sytuacja ludzi młodych nadal wymaga działań wspierających ich wejście na rynek pracy, zdobywanie doświadczenia zawodowego oraz rozwój kwalifikacji odpowiadających potrzebom pracodawców.

Liczba osób bezrobotnych po 50. roku życia zmniejszyła się ze 190 osób w 2021 r. do 161 osób w 2024 r. W 2025 r. odnotowano jednak ponowny wzrost do 167 osób. W całym analizowanym okresie liczba bezrobotnych w tej grupie spadła o 23 osoby, czyli o około 12,1%. Wzrost w ostatnim roku może wskazywać na utrzymujące się bariery w ponownym podejmowaniu zatrudnienia przez osoby starsze, związane między innymi z niedostosowaniem kwalifikacji, stanem zdrowia, ograniczoną mobilnością lub mniejszą liczbą ofert pracy dostosowanych do ich możliwości.

Najliczniejszą kategorię stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Ich liczba zmniejszała się z 440 osób w 2021 r. do 431 osób w 2022 r., 420 osób w 2023 r. oraz 374 osób w 2024 r. W 2025 r. utrzymała się na tym samym poziomie. W porównaniu z 2021 r. liczba długotrwale bezrobotnych spadła o 66 osób, czyli o 15%. Największa poprawa nastąpiła pomiędzy 2023 a 2024 r., kiedy liczba osób pozostających bez pracy przez długi okres zmniejszyła się o 46 osób. Brak dalszego spadku w 2025 r. może jednak świadczyć o utrwaleniu się bezrobocia wśród części mieszkańców oraz o konieczności zastosowania bardziej zindywidualizowanych form aktywizacji.

Tabela 11 Osoby bezrobotne z terenu gminy Barwice w latach 2021-2025

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Bezrobotne kobiety	351	364	365	335	308
Osoby do 30 roku życia	136	144	157	132	128
Osoby po 50 roku życia	190	179	179	161	167
Długotrwale bezrobotni	440	431	420	374	374

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zjawisko bezrobocia to nie tylko problem jednostki, ale także całej społeczności i gospodarki. Na podstawie powyższych danych stwierdza się, że zjawisko bezrobocia, przy spadku liczby osób bezrobotnych, nadal stanowi poważny problem społeczno-gospodarczy gminy Barwice. Tym samym wysoki poziom bezrobocia pozostaje jednym z istotnych wyzwań społeczno-gospodarczych gminy. Szczególną uwagę zwraca utrzymująca się wysoka liczba bezrobotnych kobiet, które w całym analizowanym okresie stanowiły jedną z najliczniejszych grup osób pozostających bez pracy. Sytuacja ta może wynikać m.in. z ograniczonej dostępności miejsc pracy odpowiadających kwalifikacjom kobiet, trudności w godzeniu obowiązków zawodowych z opieką nad dziećmi lub osobami zależnymi oraz niewystarczającej liczby elastycznych form zatrudnienia. Długotrwałe pozostawanie bez pracy wpływa negatywnie na sytuację materialną rodzin, zwiększa ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz ogranicza aktywność zawodową i społeczną mieszkańców. Jednocześnie utrzymująca się liczba osób długotrwale bezrobotnych oraz trudności w aktywizacji osób młodych i mieszkańców po 50. roku życia mogą hamować rozwój lokalnego rynku pracy oraz pogłębiać niekorzystne zmiany demograficzne. W związku z tym działania rozwojowe gminy powinny koncentrować się na wspieraniu przedsiębiorczości, tworzeniu nowych miejsc pracy, podnoszeniu kwalifikacji mieszkańców oraz wdrażaniu programów aktywizacji zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet oraz osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

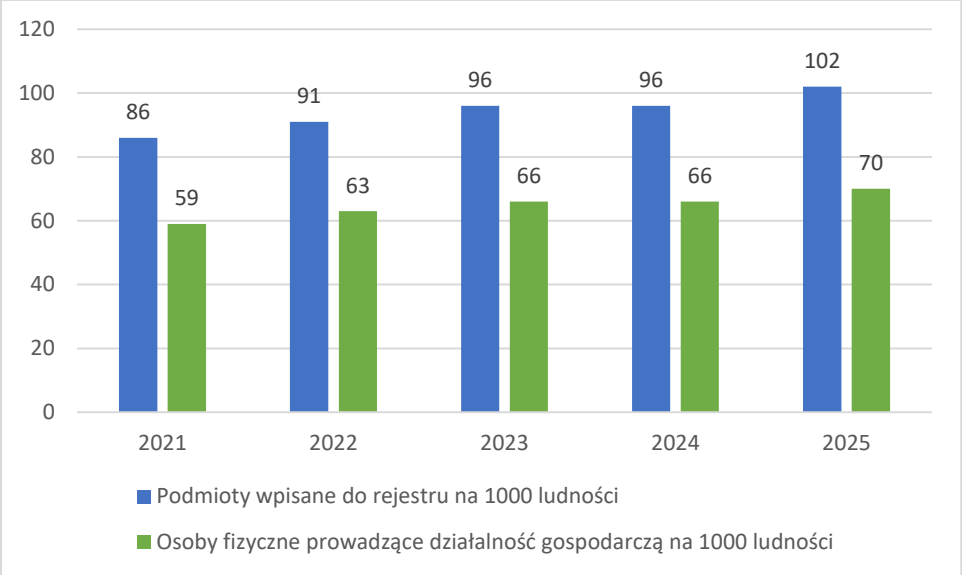
II.2 Podmioty gospodarcze

Według danych GUS na 1000 ludności w gminie Barwice w ewidencji REGON zarejestrowanych **było 102 podmioty gospodarcze, z czego 70 prowadzonych było przez osoby fizyczne.** Przedstawione dane wskazują na systematyczny rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy Barwice. W analizowanym okresie wzrastała zarówno liczba podmiotów

gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, jak i liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców zwiększyła się z 86 w 2021 r. do ponad 100 w 2025 r., **co świadczy o stopniowym wzroście aktywności gospodarczej** oraz poprawie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Równocześnie liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wzrosła z 59 do 70 na 1000 mieszkańców, co potwierdza rosnącą przedsiębiorczość mieszkańców oraz ich gotowość do podejmowania własnej działalności gospodarczej.

Wykres 11 Liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji REGON na 1000 ludności w latach 2021-2025

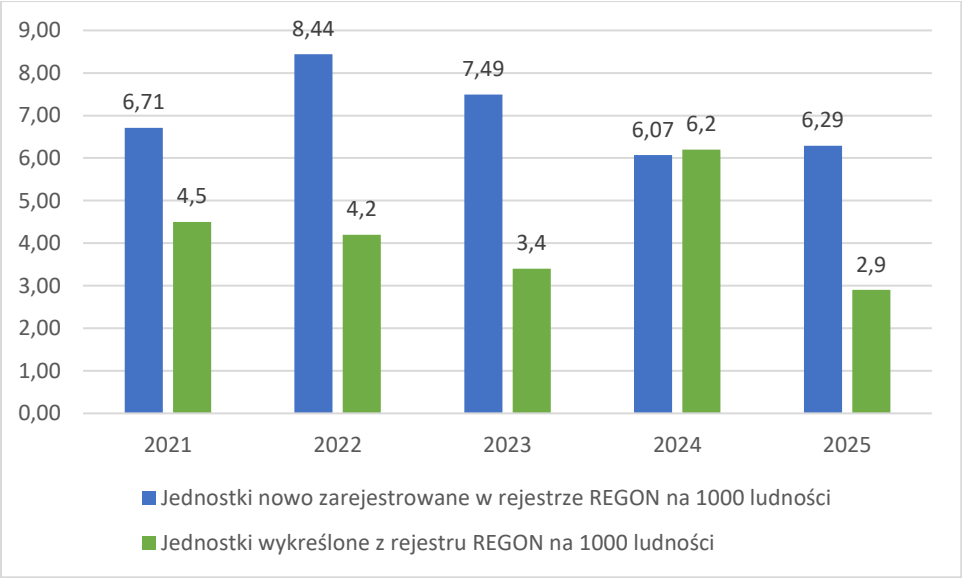


Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Barwice najwięcej (23) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (718) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 5,7% (42) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 26,3% (195) podmiotów, a 68,0% (504) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Barwice najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (24,3%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (22,1%).

Analiza dynamiki rejestracji i wyrejestrowań przedsiębiorstw wskazuje, że w większości analizowanych lat liczba nowo powstałych podmiotów przewyższała liczbę podmiotów wykreślonych z rejestru REGON. Najkorzystniejsza sytuacja wystąpiła w latach 2022–2023, kiedy różnica pomiędzy liczbą nowo rejestrowanych i likwidowanych podmiotów była największa, co świadczy o wysokiej dynamice rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Wyjątkiem był 2024 r., w którym liczba podmiotów wyrejestrowanych nieznacznie przewyższyła liczbę nowych rejestracji. Mogło to wynikać z pogarszających się warunków prowadzenia działalności gospodarczej, wzrostu kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw lub zakończenia działalności przez najmniejsze podmioty. Zjawisko to miało jednak charakter przejściowy, ponieważ już w 2025 r. ponownie odnotowano wyraźną przewagę nowych rejestracji nad wyrejestrowaniami.

Wykres 12 Liczba podmiotów nowo powstałych i zlikwidowanych w rejestrze REGON na 1000 ludności w gminie Barwice w latach 2021-2025



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Podmioty gospodarcze działające na terenie gminy Barwice to przede wszystkim małe i średnie przedsiębiorstwa. Wiodącymi branżami pozostają usługi budowlane, transportowe, handlowe oraz gastronomiczne. Struktura lokalnej gospodarki jest typowa dla gmin wiejsko-miejskich, gdzie dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające niewielką liczbę pracowników. Przedsiębiorstwa te stanowią ważne źródło zatrudnienia dla mieszkańców oraz wpływają na rozwój lokalnego rynku usług i handlu.

Ogół analizowanych danych pozwala stwierdzić, że **gmina Barwice charakteryzuje się korzystnym trendem rozwoju przedsiębiorczości**. Systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych oraz osób prowadzących działalność gospodarczą świadczy o stopniowym wzmacnianiu lokalnej gospodarki. Jednocześnie obserwowane wahania liczby rejestracji i likwidacji przedsiębiorstw wskazują na potrzebę dalszego wspierania sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez tworzenie sprzyjających warunków do inwestowania, rozwój infrastruktury technicznej, doradztwo dla przedsiębiorców oraz działania wspierające powstawanie nowych miejsc pracy. Pomimo przejściowego wzrostu liczby likwidowanych działalności w 2024 r., długookresowy trend wskazuje na wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców. Rozwój przedsiębiorczości powinien pozostać jednym z priorytetów polityki rozwoju gminy Barwice, gdyż stanowi istotny czynnik zwiększający liczbę miejsc pracy, dochody mieszkańców oraz konkurencyjność lokalnej gospodarki.

II.3 Planowanie przestrzenne

Na dzień 25 czerwca 2026 r. na terenie gminy Barwice obowiązywał podstawowy dokument planistyczny: ***Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Barwice*** (uchwała nr IV/26/2002 r.; zmiana – uchwała XI/63/2007 r. oraz II zmiana – uchwała nr XLI/305/2010 r.). Druga zmiana Studium była odpowiedzią na duże zainteresowanie terenami inwestycyjnymi w zakresie budowy elektrowni wiatrowych, a także stanowiła krok w kierunku wprowadzenia zmian dotyczących zalesiania gruntów i zmiany ich przeznaczenia. Wprowadzenie zmian w Studium dało podstawy formalno-prawne do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wzbogaconych o nowe kierunki zagospodarowania, a tym samym umożliwiło realizację założeń rozwoju przestrzennego zgodnych ze zmienioną polityki gminy.

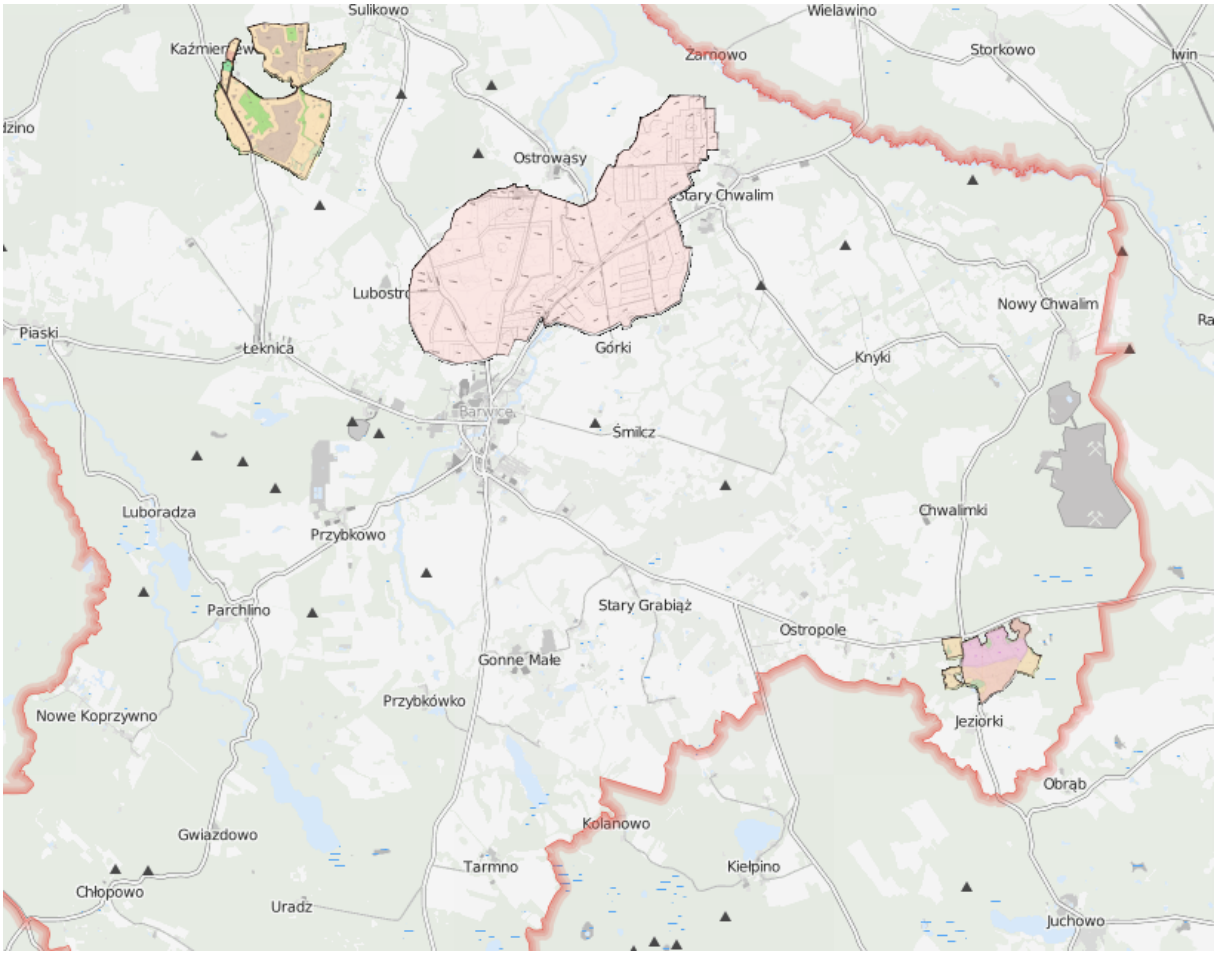
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego mają wymierny wpływ na sposób kształtowania i zagospodarowania przestrzeni, są bowiem podstawowym instrumentem wdrażania polityki przestrzennej ujętej w Studium. Wymierną korzyścią posiadania aktualnych planów miejscowych jest możliwość szybkiego wystąpienia o pozwolenie budowlane i realizacji inwestycji, a w konsekwencji zatrzymanie inwestora w gminie.

W gminie Barwice obowiązywały 3 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Barwice dla obszaru położonego w obrębie części miejscowości Jeziorki o powierzchni 99,82 ha.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w gminie Barwice „Budowa farm elektrowni wiatrowych" o powierzchni 248,6759 ha.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w gminie Barwice „Budowa farm elektrowni wiatrowych" o powierzchnia 1 005ha.

Gmina Barwice pokryta jest planami o łącznej powierzchni ponad 1 353 ha, co stanowi, co stanowi 5,24% powierzchni gminy.

Mapa 3 MPZP na terenie gminy Barwice



Źródło: https://sip.gison.pl/barwice

Ponadto Uchwałą Nr LXII/503/2023 Rady Miejskiej w Barwicach z dnia 26 października 2023 r. przystąpiono do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębów Białowąs, Kłodzino, Łeknica, Sulikowo w gminie Barwice w celu umożliwienia lokalizacji na tym obszarze instalacji odnawialnych źródeł energii, w tym elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą techniczną. Powierzchnia opracowania wynosi

okoto 1 025 ha. W granicach obszaru objętego projektem planu obowiązuje aktualnie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, przyjęty uchwałą Nr III/14/2010 Rady Miejskiej w Barwicach z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w gminie Barwice „Budowa farm elektrowni wiatrowych". W 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, która wprowadziła nowe zasady lokalizacji elektrowni względem zabudowy mieszkaniowej. Zgodnie z przepisami minimalna odległość elektrowni od budynków mieszkalnych wynosi co najmniej 700 m, chyba że plan miejscowy przewiduje większą odległość. Obowiązujący plan miejscowy dopuszcza lokalizację elektrowni w mniejszej odległości, co ogranicza zarówno rozwój energetyki wiatrowej, jak i zabudowy mieszkaniowej w Sulikowie i Kolonii Sulikowo. W związku z tym konieczna jest zmiana planu miejscowego i dostosowanie jego zapisów do obowiązujących przepisów.

Uchwałą Rady Miejskiej w Barwicach z dnia 25 lutego 2025 r. rozpoczęto prace nad opracowaniem **Planu Ogólnego Gminy Barwice**, który obejmie cały obszar gminy i zastąpi dotychczasowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Barwice. Plan ogólny, wprowadzony w związku z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, będzie podstawowym dokumentem określającym kierunki rozwoju przestrzennego gminy. Wyznaczy strefy planistyczne oraz ogólne zasady zagospodarowania terenów, stanowiąc podstawę do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Jego wdrożenie zwiększy przejrzystość i przewidywalność polityki przestrzennej oraz usprawni planowanie rozwoju gminy Barwice.

W 2025 roku Burmistrz Barwic wydał **132 pozytywne decyzje o ustaleniu warunków zabudowy**, co świadczy o utrzymującej się aktywności inwestycyjnej na terenie gminy. Zdecydowaną większość stanowiły inwestycje związane z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz infrastrukturą jej towarzyszącą, obejmującą m.in. budynki gospodarcze i garaże. Łącznie tego rodzaju przedsięwzięcia stanowiły około **70% wszystkich wydanych decyzji**, co wskazuje na utrzymujące się zainteresowanie rozwojem funkcji mieszkaniowej gminy.

Poza inwestycjami mieszkaniowymi wydawane decyzje dotyczyły również m.in. budowy instalacji odnawialnych źródeł energii (elektrowni fotowoltaicznych, biogazowni oraz

magazynów energii), infrastruktury technicznej, obiektów rekreacyjnych, usługowych, rolniczych oraz przedsięwzięć wspierających rozwój działalności gospodarczej.
W analizowanym okresie wydano również **15 pozytywnych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego**. Dotyczyły one przede wszystkim rozbudowy infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i elektroenergetycznej, a także realizacji inwestycji społecznych, takich jak budowa żłobka, świetlic wiejskich, remizy Ochotniczej Straży Pożarnej oraz rewitalizacja Parku Miejskiego.

Analiza wydanych decyzji wskazuje na **utrzymującą się aktywność inwestycyjną w gminie Barwice,** koncentrującą się przede wszystkim na rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz sukcesywnej rozbudowie infrastruktury technicznej i społecznej, co sprzyja poprawie jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianiu potencjału rozwojowego gminy.

II.4 Gospodarka mieszkaniowa i mienie gminne

Gminny zasób nieruchomości tworzą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy. Zasób nieruchomości umożliwia skuteczną realizację polityki przestrzennej i inwestycyjnej gminy. Gospodarka mieszkaniowa gminy Barwice prowadzona była w oparciu o **„Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Barwice na lata 2021–2025”**, który określał kierunki zarządzania gminnym zasobem mieszkaniowym. Dokument zakładał sukcesywną poprawę standardu technicznego budynków poprzez realizację prac remontowych i modernizacyjnych, kontynuację sprzedaży lokali mieszkalnych oraz prowadzenie racjonalnej polityki czynszowej zapewniającej środki na utrzymanie zasobu.

Na koniec 2025 r. gmina dysponowała **138 lokalami mieszkalnymi** o łącznej powierzchni użytkowej **7 419,49 m²**. W analizowanym roku sprzedano 4 lokale mieszkalne, zgodnie z założeniami programu, co wpisuje się w proces stopniowego zmniejszania gminnego zasobu mieszkaniowego.

Istotnym wyzwaniem pozostaje **stan techniczny budynków komunalnych (łącznie 74 budynki)**. Większość lokali znajduje się w budynkach wybudowanych przed 1945 r., które wymagają znacznych nakładów finansowych na bieżące utrzymanie, remonty i modernizację. Spośród budynków stanowiących w całości własność gminy i pozostających w zarządzie

Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Barwicach, 5 budynków charakteryzuje się wysokim stopniem zużycia technicznego (powyżej 50%), w tym 1 budynek znajduje się w bardzo złym stanie technicznym (71–100% zużycia).

W kolejnych latach istotnym kierunkiem działań będzie dalsza poprawa jakości gminnego zasobu mieszkaniowego poprzez realizację inwestycji modernizacyjnych, poprawę efektywności energetycznej budynków oraz sukcesywne dostosowywanie zasobu mieszkaniowego do potrzeb mieszkańców i możliwości finansowych gminy.

Według danych GUS w 2025 r. na terenie gminy Barwice odnotowano **łącznie 1 392 budynki mieszkalne. Ich liczba w stosunku do 2021 r. uległa zwiększeniu** o 24 budynki. Na terenie gminy znajduje się 2 815 mieszkań o łącznej powierzchni 202 298 m^2. Przeciętna powierzchnia mieszkania wynosi 71,9 m^2. Na 1 osobę w gminie przypada 26,7 m^2.

Tabela 12 Liczba budynków i mieszkań na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Budynki mieszkalne w gminie	1 368	1 373	1 381	1 386	1 392
Liczba mieszkań	2 785	2 792	2 803	2 809	2 815
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m^2]	71,2	71,4	71,6	71,7	71,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m^2]	24,9	25,2	25,6	26,2	26,7

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zasoby mieszkaniowe gminy Barwice tworzy zabudowa o zróżnicowanym charakterze, obejmująca zarówno budynki jednorodzinne, wielorodzinne, jak i zabudowę zagrodową występującą na terenach wiejskich. Dominującą formą zabudowy, szczególnie poza miastem Barwice, są budynki jednorodzinne oraz siedliska rolnicze. W mieście występuje natomiast zabudowa wielorodzinna, skoncentrowana głównie na osiedlach mieszkaniowych oraz w historycznej części miasta.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest stopniowy rozwój budownictwa mieszkaniowego, przede wszystkim w zakresie zabudowy jednorodzinnej. Potwierdzeniem tego jest wysoka liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy dla budynków mieszkalnych, które stanowią największą grupę wszystkich decyzji inwestycyjnych w gminie. Rozwój nowej zabudowy koncentruje się zarówno na obrzeżach miasta Barwice, jak

i w wybranych miejscowościach wiejskich, gdzie dostępność terenów budowlanych sprzyja realizacji nowych inwestycji mieszkaniowych.

Jednym z najważniejszych przedsięwzięć mieszkaniowych realizowanych w Gminie Barwice jest inwestycja prowadzona w ramach **Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej „KZN – Zachodniopomorskie" Sp. z o.o.** Celem projektu jest zwiększenie dostępności mieszkań o umiarkowanym czynszu dla osób i rodzin, których dochody są zbyt wysokie, aby ubiegać się o mieszkanie komunalne, ale jednocześnie niewystarczające do uzyskania kredytu hipotecznego. Inwestycja realizowana jest przy ul. Zielonej w Barwicach i docelowo obejmuje budowę pięciu budynków jednorodzinnych dwulokalowych w zabudowie szeregowej, co pozwoli na utworzenie **10 nowoczesnych lokali mieszkalnych**. Projekt obejmuje również wykonanie pełnej infrastruktury towarzyszącej, w tym drogi dojazdowej, miejsc parkingowych, ciągów pieszych i pieszo-jezdnych, oświetlenia oraz zagospodarowanie terenów zielonych. Budynki realizowane są w nowoczesnej technologii modułowej o energooszczędnej konstrukcji drewnianej, co pozwala skrócić czas realizacji inwestycji, ograniczyć wpływ na środowisko oraz zapewnić przyszłym mieszkańcom wysoki standard użytkowania.

Rozwój mieszkalnictwa w kolejnych latach będzie uzależniony od dostępności uzbrojonych terenów inwestycyjnych, rozbudowy infrastruktury technicznej oraz zapisów opracowywanego Planu Ogólnego Gminy Barwice. Dalsze wspieranie budownictwa mieszkaniowego, w tym modernizacja istniejących budynków oraz rozwój nowej zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej, będzie sprzyjać poprawie warunków życia mieszkańców oraz zwiększeniu atrakcyjności osiedleńczej gminy.

Mienie gminne (komunalne) gminy Barwice obejmuje grunty (359 ha), drogi (278 ha), budynki mieszkalne (74 szt.), lokale mieszkalne (138 szt.), szkoły (2 szt.), budynki niemieszkalne (80 szt.) oraz obiekty użyteczności publicznej (21 szt.). W skład gruntów gminy Barwice wchodzą: grunty rolne, lasy, grunty zabudowane, ogrody działkowe, cmentarze komunalne oraz grunty inne tzn. place, zieleńce. Grunty gminne w ilości 20 ha przekazane są w zarząd, użyczenie lub dzierżawę dla ZGM Sp. z o.o., jednostkom szkolnym, OSP, OKIT, MGOPS, PWiK Sp. z o. o. 191,5 ha gruntów, w tym rolnych jest wydzierżawionych, 425,5 ha gruntów pozostaje w dyspozycji gminy, w tym są drogi, lasy, grunty po terenach kolejowych oraz grunty inne. Ponadto 5,7 ha jest w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych i prawnych.

Budynki mieszkalne i gospodarcze przynależne do lokali i lokale użytkowe są wydzierżawione dla ZGM Sp. z o.o. Dzierżawa obejmuje budynki i lokale mieszkalne, garaże, pomieszczenia gospodarcze oraz lokale użytkowe i pomieszczenia inne. Budynek ośrodka kultury jest w dyspozycji Ośrodka Kultury i Turystyki w Barwicach, świetlice wiejskie stanowiące mienie komunalne zostały przekazane do korzystania na mienie poszczególnych sołectw i są oddane w bezpłatne użyczenie dla OKiT za wyjątkiem świetlicy położonej w miejscowości Białowąs.

II.5 Turystyka i środowisko przyrodnicze

Gmina Barwice wyróżnia się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, które stanowią jeden z najważniejszych potencjałów jej rozwoju. Położona jest w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, na obszarze charakteryzującym się dużym udziałem lasów, jezior, rzek oraz terenów rolniczych. Zróżnicowane środowisko naturalne sprzyja rozwojowi turystyki aktywnej, rekreacji oraz wypoczynku na łonie natury. Znaczną część powierzchni gminy zajmują kompleksy leśne, które pełnią istotne funkcje przyrodnicze, krajobrazowe i gospodarcze. Lasy są siedliskiem wielu gatunków roślin i dogodne warunki do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i edukacji przyrodniczej. Uzupełnieniem walorów przyrodniczych są liczne jeziora, m.in. **jezioro Dębno, Koprzywno, Karpno i Piaski**, a także **rzeka Parsęta** wraz z dopływami, które stwarzają możliwości rozwoju turystyki wodnej i wędkarskiej.

Fotografia 5 Jezioro Dębno



Źródło: https://www.atlasjezior.pl/tag/jeziora-gminy-barwice/

Na terenie gminy znajdują się obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody, w tym **obszary Natura 2000**, których celem jest zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych oraz

gatunków roślin i zwierząt. Wysoka jakość środowiska naturalnego oraz stosunkowo niski stopień jego przekształcenia wpływają na atrakcyjność gminy jako miejsca wypoczynku oraz rozwoju turystyki opartej na walorach przyrodniczych.

Oferta turystyczna gminy Barwice opiera się przede wszystkim na możliwościach aktywnego spędzania czasu wolnego. Rozwijają się szlaki piesze i rowerowe, miejsca rekreacji nad jeziorami, łowiska wędkarskie oraz infrastruktura służąca mieszkańcom i turystom. Coraz większe znaczenie zyskuje także turystyka wiejska i agroturystyka, wykorzystująca walory krajobrazowe oraz spokojny, rolniczo-leśny charakter gminy. Na koniec 2025 r. na terenie gminy funkcjonowało **10 obiektów świadczących usługi noclegowe**, wpisanych do ewidencji prowadzonej przez Burmistrza Barwic. Są to przede wszystkim gospodarstwa agroturystyczne, obiekty wypoczynkowe oraz pensjonaty oferujące całoroczne miejsca noclegowe. Oferta noclegowa koncentruje się głównie na obiektach o charakterze agroturystycznym, zlokalizowanych zarówno w mieście Barwice, jak i w miejscowościach wiejskich, takich jak Białowąs, Ostropole, Luboradza, Nowe Koprzywno, Knyki, Piaski i Uradz. Taki charakter bazy noclegowej sprzyja rozwojowi turystyki wiejskiej, aktywnej oraz wypoczynku opartego na walorach przyrodniczych gminy.

Fotografia 6 Agroturystyka Żurawiec



Źródło: https://barwice.pl/page/agroturystyka-zurawiec

Atutem gminy jest również bogate dziedzictwo kulturowe obejmujące zabytkowe kościoły, historyczne założenia parkowe i pałacowe oraz obiekty związane z historią regionu. Walory

kulturowe w połączeniu z atrakcyjnym środowiskiem przyrodniczym tworzą korzystne warunki do rozwoju turystyki weekendowej i poznawczej. Na obszarze gminy zlokalizowanych jest **67 zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego**, z czego **3 znajdują się na terenie miasta Barwice, a 64 na obszarach wiejskich**. Oprócz obiektów wpisanych do rejestru ochroną konserwatorską objęte są również liczne budynki i układy przestrzenne ujęte w gminnej ewidencji zabytków oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
Do najcenniejszych zabytków należą przede wszystkim **kościół pw. św. Stefana w Barwicach** z XIX wieku, historyczny **Park Miejski**, a także liczne kościoły wiejskie, dwory i zespoły pałacowo-parkowe zlokalizowane m.in. w Ostrowąsach, Kłodzinie, Polnem, Łeknicy, Chłopowie czy Sulikowie. Cennym elementem dziedzictwa są również historyczne cmentarze, aleje oraz stanowiska archeologiczne świadczące o wielowiekowym osadnictwie na tych terenach.

Fotografia 7 Kościół pw. św. Stefana w Barwicach



Źródło: https://diecezjakoszalin.pl/parafia/szczegoly/1/barwice-sw-stefana

Dziedzictwo kulturowe Gminy Barwice stanowi ważny zasób sprzyjający rozwojowi turystyki kulturowej i edukacyjnej. Jednocześnie wiele zabytkowych obiektów wymaga

systematycznych prac konserwatorskich i remontowych. Gmina podejmuje działania na rzecz ich ochrony i odnowy, wykorzystując m.in. środki zewnętrzne, czego przykładem jest realizacja inwestycji w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

Pomimo znacznego potencjału, rozwój funkcji turystycznej wymaga dalszych działań w zakresie rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, zagospodarowania terenów nad jeziorami, rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej oraz skuteczniejszej promocji lokalnych atrakcji. Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych w sposób zrównoważony może w przyszłości stać się jednym z ważniejszych czynników wspierających rozwój społeczno-gospodarczy gminy Barwice, przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości środowiska naturalnego.

III. Uwarunkowania środowiskowe

III.1 Infrastruktura techniczna

III.1.1 Komunikacja drogowa

Gmina Barwice posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg zapewniającą połączenia komunikacyjne zarówno pomiędzy miejscowościami gminy, jak i z ośrodkami ponadlokalnymi. Układ drogowy tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne, które umożliwiają obsługę ruchu mieszkańców, przedsiębiorstw oraz gospodarstw rolnych.

Najważniejszymi ciągami komunikacyjnymi są **droga wojewódzka nr 171**, łącząca Barwice z Czaplinkiem i Bobolicami oraz **droga wojewódzka nr 172**, zapewniająca połączenie m.in. ze Szczecinkiem i Połczynem-Zdrojem. Łącznie drogi wojewódzkie na terenie gminy Barwice liczą 46,658 km długości. Drogi te pełnią kluczową rolę w obsłudze ruchu regionalnego oraz zapewniają dostęp do krajowej sieci transportowej.

Mapa 4 Sieć dróg publicznych w gminie Barwice



Źródło: https://mapa.targeo.pl/

Uzupełnieniem układu komunikacyjnego są drogi powiatowe o łącznej długości 136 km, zapewniające połączenia pomiędzy miastem Barwice a miejscowościami wiejskimi oraz rozbudowana sieć dróg gminnych (o długości 115 km), obsługujących ruch lokalny. Znaczna część dróg gminnych sukcesywnie poddawana jest modernizacji i przebudowie, jednak część infrastruktury nadal wymaga poprawy stanu technicznego, w szczególności nawierzchni, odwodnienia oraz infrastruktury towarzyszącej.

Transport publiczny na terenie gminy realizowany jest głównie poprzez **komunikację autobusową**, zapewniającą połączenia z miastem Barwice oraz pobliskimi ośrodkami, przede wszystkim Szczecinkiem. W 2025 r. na terenie gminy funkcjonowało 6 linii komunikacyjnych:

- Piaski - Barwice (długość linii 16 km),
- Barwice - Polne - Gonne Małe - Barwice (długość linii 60 km),

- Barwice - Przybkowo - Chłopowo - Barwice (długość linii 46 km),
- Barwice - Ostropole - Jeziorki - Chwalimki - Nowy Chwalim - Knyki - Stary Chwalim - Barwice (długość linii 64 km),
- Barwice - Łeknica - Białowąs - Sulikowo - Ostrowąsy - Stary Chwalim - Barwice (długość linii 60 km),
- Kłodzino - Cybulino - Borzęcino - Białowąs - Kaźmierzewo - Nowa Łeknica - Łeknica - Barwice (długość linii 46 km).

Funkcjonowanie transportu publicznego przyczyniło się do poprawy dostępności komunikacyjnej na terenie gminy Barwice. Uruchomione połączenia umożliwiły mieszkańcom sprawny dojazd do Barwic, zapewniając łatwiejszy dostęp do urzędów, placówek ochrony zdrowia, szkół, punktów handlowych oraz innych usług publicznych. Komunikacja autobusowa pełni również ważną funkcję społeczną, wspierając mobilność osób starszych, młodzieży oraz mieszkańców nieposiadających własnego środka transportu, a tym samym ułatwiając im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym. Ze względu na duże znaczenie transportu publicznego dla mieszkańców oraz jego pozytywną ocenę planowane jest dalsze utrzymanie i rozwijanie przewozów autobusowych na terenie Gminy Barwice. Zapewnienie funkcjonowania linii komunikacyjnych stanowi istotny element lokalnej polityki rozwoju, służący poprawie dostępności komunikacyjnej, podnoszeniu jakości życia mieszkańców oraz zapewnieniu równego dostępu do usług publicznych i rynku pracy.

Coraz większe znaczenie w lokalnym systemie transportowym odgrywa również **infrastruktura rowerowa** oraz **rozwój bezpiecznych ciągów pieszo-rowerowych,** które poprawiają dostępność komunikacyjną oraz wspierają rozwój turystyki i aktywnych form mobilności. Na terenie gminy Barwice znajduje się **około 16 km wydzielonej ścieżki rowerowej**, wybudowanej wzdłuż dróg wojewódzkich nr 171 i 172, częściowo po śladzie dawnej linii kolejowej. Trasa łączy miejscowości Piaski – Łeknica – Barwice – Stary Chwalim i stanowi najważniejszy element infrastruktury rowerowej gminy. Oprócz wydzielonej ścieżki rowerowej przez teren gminy przebiegają również oznakowane **szlaki rowerowe**, m.in.:

- **„**Górna Dębnica” – ok. 40 km,
- „Wzgórza nad Parsętą” – ok. 33 km,

- ścieżka przyrodnicza „Przełom rzeki Dębnicy” o długości 10 km, dostępna zarówno dla pieszych, jak i rowerzystów.

W perspektywie najbliższych lat jednym z priorytetów rozwojowych gminy będzie dalsza modernizacja infrastruktury drogowej, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, rozwój transportu publicznego oraz zwiększanie dostępności komunikacyjnej terenów wiejskich. Ważnym elementem będzie również rozwój infrastruktury ścieżek rowerowych jako alternatywy dla transportu samochodowego (cele działania Partnerstwa ZIT Szczecineckiego). Działania te będą miały istotny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój przedsiębiorczości oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy Barwice.

III.1.2 Sieć wodno-kanalizacyjna

Gmina Barwice dysponuje dobrze rozwiniętą infrastrukturą wodociągową i kanalizacyjną, która zapewnia mieszkańcom wysoki poziom dostępu do podstawowych usług komunalnych. Za zbiorowe zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków odpowiada **Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinku (PWiK),** eksploatujące urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne na terenie gminy. „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu PWIK Spółka z o.o. na lata 2024 -2026" zawiera zakres rzeczowo-finansowy budowy, rozbudowy i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Wszystkie ujęte w planie inwestycje zaliczono do przedsięwzięć rozwojowo modernizacyjnych. Modernizacja sieci kanalizacyjnej w 2025 r. objęła przebudowę obiektów punktowych (studni kanalizacyjnych i przepompowni ścieków) na łączną wartość 260 000,00 zł.

Całkowita długość eksploatowanej sieci wodociągowej na terenie gminy Barwice w 2025 r. wyniosła 160,2 km (według Banku Danych Lokalnych – GUS) i obsługiwała 1 928 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. 99,6% budynków mieszkalnych posiada przyłącza do infrastruktury wodociągowej. W porównaniu do roku 2021 długość sieci wodociągowej na terenie gminy uległa zwiększeniu o 2,1 km. Z sieci wodociągowej w 2025 r. korzystało 98,8% ogólnej liczby ludności gminy. Zużycie wody na 1 mieszkańca wynosiło 24,5 m^3 i wskazuje na wzrost zużycia wody na 1 mieszkańca na terenie gminy.

Tabela 13 Sieć wodociągowa na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) [km]	158,1	158,1	157,6	157,9	160,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 867	1 885	1 898	1 910	1 928
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury [%]	99,6	99,6	99,6	99,6	99,6
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	98,8	98,8	98,8	98,8	98,8
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m^3]	23,6	23,7	23,5	24,0	24,5

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Barwice w 2025 r. wyniosła 115 km (według Banku Danych Lokalnych – GUS) i obsługiwała 1 305 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W porównaniu do roku 2021 długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy nie uległa zwiększeniu o 0,8 km. Z sieci kanalizacyjnej w 2025 r. korzystało 68,6% ogólnej liczby ludności gminy. 57,6% budynków na terenie gminy jest przyłączonych do infrastruktury kanalizacyjnej. W 2025 r. odnotowano łącznie 191 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 118 zbiorników bezodpływowych.

Tabela 14 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	114,2	114,2	114,0	114,0	115,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 267	1 278	1 288	1 295	1 305
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury [%]	57,6	57,6	57,6	57,6	57,6
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	67,8	68,1	68,6	68,6	68,6
Zbiorniki bezodpływowe [szt.]	388	417	111	136	118
Oczyszczalnie przydomowe [szt.]	47	47	103	185	191

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Dodatkowo w posiadaniu PWiK Sp. z o.o. w Szczecinku były 4 ujęcia wody, oczyszczalnia ścieków w Barwicach oraz oczyszczalnia ścieków w Chwalimkach. W 2025 r. stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi i brak istotnych zagrożeń dla zdrowia

konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy. Gmina sukcesywnie, każdego roku, przeprowadza również kontrole przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych. W 2025 r. skontrolowano 216 nieruchomości.

Gmina Barwice podejmuje działania na rzecz uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, szczególnie na obszarach o rozproszonej zabudowie, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona technicznie lub ekonomicznie. W 2025 r. uruchomiono program dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych zbiorników bezodpływowych. Na realizację zadania przeznaczono 76 tys. zł, a dofinansowanie otrzymało 13 inwestycji, w tym 10 dotyczących budowy przydomowych oczyszczalni ścieków i 3 budowy zbiorników bezodpływowych. Działania te przyczyniają się do poprawy stanu środowiska oraz zwiększenia dostępności nowoczesnych rozwiązań w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenach nieskanalizowanych.

III.1.3 Sieć szerokopasmowa

Gmina Barwice systematycznie rozwija warunki sprzyjające ograniczaniu wykluczenia cyfrowego oraz poprawie dostępu mieszkańców do nowoczesnych usług telekomunikacyjnych. Na jej terenie dostępne są usługi szerokopasmowego Internetu świadczone przez operatorów telekomunikacyjnych, w tym sieci światłowodowe rozwijane w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa oraz kolejnych programów wspierających rozbudowę infrastruktury szerokopasmowej.

Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej przyczynia się do zwiększenia dostępności usług cyfrowych dla mieszkańców, przedsiębiorców i instytucji publicznych. Szerokopasmowy dostęp do Internetu umożliwia korzystanie z e-administracji, edukacji zdalnej, telemedycyny oraz pracy zdalnej, a także wpływa na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy i poprawę jakości życia mieszkańców. Dodatkowym wsparciem procesu cyfryzacji było uczestnictwo gminy w programie **„Zdalna Szkoła”**, dzięki któremu doposażono placówki oświatowe w sprzęt komputerowy przeznaczony do nauki zdalnej.

Pomimo postępującej rozbudowy sieci szerokopasmowej, wyzwaniem pozostaje zapewnienie dostępu do Internetu o wysokiej przepustowości na terenach o rozproszonej zabudowie wiejskiej. W kolejnych latach istotne będzie kontynuowanie współpracy z operatorami telekomunikacyjnymi oraz wykorzystywanie krajowych i unijnych

instrumentów finansowych w celu dalszego rozwoju infrastruktury światłowodowej i ograniczania zjawiska wykluczenia cyfrowego.

III.2 Jakość powietrza

W województwie zachodniopomorskim pomiary jakości powietrza dokonywane są w podziale na trzy strefy: Aglomerację szczecińską, miasto Koszalin i strefę zachodniopomorską, do której należy gmina Barwice. Zgodnie z *Roczną oceną jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim – raport wojewódzki za rok 2025* (GIOŚ RWMŚ w Szczecinie, 2026 r.) na terenie gminy **wyznaczono obszar przekroczeń docelowego stężenia rocznego O_3 w powietrzu** ze względu na kryterium ochrony zdrowia ludzi i roślin.

W rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2025 z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi wszystkie strefy w województwie zachodniopomorskim otrzymały klasę A (A1 pod kątem pyłu zawieszonego PM2,5 faza II). W ocenie za rok 2025 pod kątem ochrony zdrowia we wszystkich strefach województwa zachodniopomorskiego dotrzymane zostały określone prawem poziomy dopuszczalne i docelowe zanieczyszczeń powietrza. We wszystkich strefach województwa zachodniopomorskiego został przekroczony poziom celu długoterminowego dla ozonu ze względu na ochronę zdrowia ludzi, strefy te uzyskały klasę D2. Poniżej przedstawiono zestawienie wyników oceny dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem ochrony zdrowia ludzi.

Tabela 15 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM2,5)

Nazwa strefy	**SO_2**	**NO_2**	**C_6H_6**	**CO**	**O_3[1)]**	**PM10**	**Pb**	**As**	**Cd**	**Ni**	**B(a)P**	**PM2,5[2)]**
aglomeracja szczecińska	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A1**
miasto Koszalin	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A1**
strefa zachodniopomorska	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A**	**A1**

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,
2) Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, 3 strefy województwa uzyskały klasę A.

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2025, s. 85.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją.

Strefa zachodniopomorska w wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2025 r. z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich ocenianych zanieczyszczeń uzyskała klasę A. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej wykonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin zestawiono w tabeli poniżej. W ocenie pod katem ochrony roślin strefa zachodniopomorska uzyskała klasę D2 ze względu na przekroczenie poziomu celu długoterminowego ustanowionego dla ozonu.

Tabela 16 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

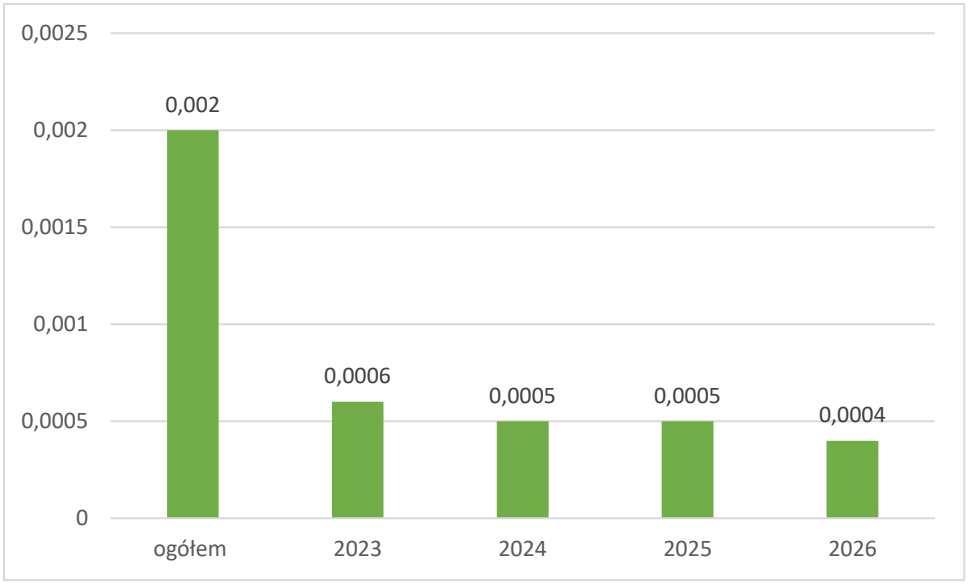
Nazwa strefy	**Kod strefy**	**SO_2**	**NOx**	**O_3 1)**
Strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A
1) Dla ozonu - poziom celu długoterminowego - strefa zachodniopomorska uzyskała klasę D2.				

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie *zachodniopomorskim*. Raport wojewódzki za rok 2025, s. 99.

Stan jakości powietrza w gminie Barwice można określić jako dobry. Przekroczenia zanieczyszczenia powietrza dotyczyły tylko ozonu O_3. Do dwóch głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w gminie można zaliczyć zanieczyszczenia komunikacyjne oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji. W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania. Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa, podmioty gospodarcze spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki.

W dniu 14 września 2023 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwalił aktualizację programu ochrony powietrza (POP) wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej. Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP są Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych, informowania społeczeństwa w sytuacjach alarmowych w strefach województwa zachodniopomorskiego w danym roku kalendarzowym. Zgodnie z aktualizacją POP gmina Barwice w ramach działań naprawczych ma osiągnąć w 2026 r. redukcję emisji benzo(a)pirenu do powietrza na poziomie 0,0004 Mg/rok.

Wykres 13 Wielkość redukcji emisji benzo(a)pirenu do powietrza w wyniku realizacji działań naprawczych w poszczególnych latach 2023-2026



Źródło: Uchwała Nr XLY/540/23 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2023 r. w sprawie określenia Aktualizacji Programu ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej, s. 55.

W ramach działań naprawczych opisanych w POP przewidziano do realizacji na obszarach gmin następujące działania:

- termomodernizację budynków (ocieplenie budynków, wymiana okien),

- likwidacja „kopciuchów” na rzecz nowoczesnych źródeł (gazowe, pompy ciepła, sieci ciepłownicze),
- rozwój transportu publicznego, ścieżek rowerowych, elektromobilności,
- wprowadzenie zakazu spalania odpadów, kontrole kominowe oraz działania edukacyjne.

Gmina Barwice aktywnie realizuje działania zmierzające do poprawy jakości powietrza oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń poprzez współpracę z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach programu **„Czyste Powietrze”** funkcjonuje gminny punkt konsultacyjno-informacyjny, który wspiera mieszkańców w uzyskaniu dofinansowania na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła oraz przeprowadzenie termomodernizacji budynków jednorodzinnych. W 2025 r. udzielono 224 konsultacji oraz złożono 6 wniosków o dofinansowanie.

Uzupełnieniem tych działań jest realizacja programu **„Ciepłe Mieszkanie”**, skierowanego do właścicieli lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych. Program wspiera wymianę źródeł ciepła oraz poprawę efektywności energetycznej mieszkań. W 2025 r. do Urzędu Miejskiego wpłynęło 6 wniosków o udzielenie dofinansowania w ramach tego programu.

Działania gminy są zgodne z założeniami **Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Barwice** (uchwała Nr XXI/108/16 Rady Miejskiej w Barwicach z dnia 30 czerwca 2016 r.), którego celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz poprawa jakości powietrza. W ramach realizacji dokumentu prowadzone są przedsięwzięcia obejmujące modernizację infrastruktury drogowej, termomodernizację budynków oraz wymianę nieefektywnych źródeł ogrzewania. Podejmowane inicjatywy przyczyniają się do poprawy efektywności energetycznej, ograniczenia tzw. niskiej emisji oraz podniesienia jakości życia mieszkańców.

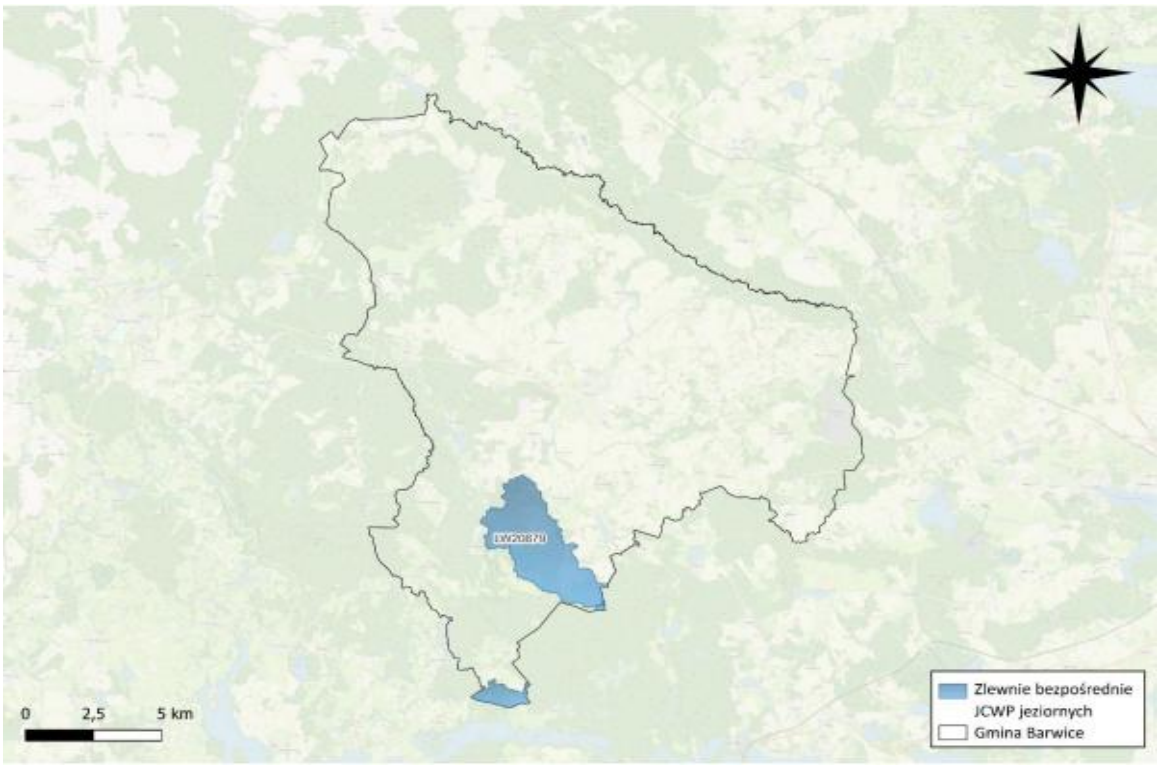
III.4 System hydrologiczny gminy

Wody powierzchniowe

Według podziału hydrograficznego gmina Barwice należy do hydrogeologicznego regionu Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Główną rzeką przepływającą przez obszar gminy jest rzeka Parsęta. Rzeka ta stanowi północno-wschodnią granicę jednostki. Głównym dopływem Parsęty jest rzeka Dębnica. Dębnica jest drugą co do wielkości rzeką na terenie gminy. Do ważniejszych rzek na omawianym obszarze zaliczamy: Gęsią, Brzeźniczkę i Żegnicę. Obszar

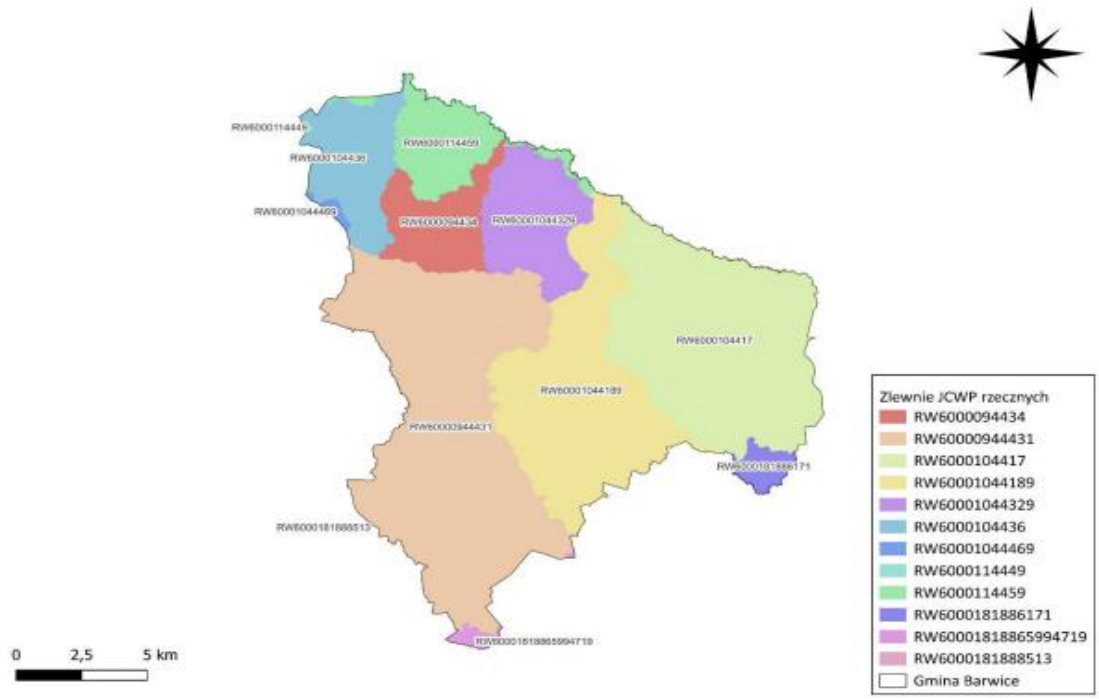
gminy jest stosunkowo ubogi w jeziora, występują tu tylko trzy jeziora: jezioro Dębno, jezioro Koprzywno oraz jezioro Sierakowo. Na analizowanym obszarze występują także czasowo wysychające oczka wodne. Gmina Barwice należy do następujących części wód powierzchniowych jeziornych (JCWP): − LW 10579 Komorze i LW 20879 Dębno, a także do następujących części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP), których stan ogólny przedstawia poniższa tabela.

Mapa 5 Jednolite części wód powierzchniowych jeziornych na terenie gminy Barwice



Źródło: Program Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Barwice na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, s. 58.

Mapa 6 Jednolite części wód powierzchniowych rzecznych na terenie gminy Barwice



Źródło: Program Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Barwice na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, s. 57.

Tabela 17 JCWP na terenie gminy Barwice

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW6000114459	Parsęta od Gęsiej do Liśnicy	zły stan wód	zagrożona
RW60001044469	Odpust	brak danych	zagrożona
RW6000104436	Brzeźniczka	brak danych	zagrożona
RW6000114449	Dębnica od Brusnej do ujścia	brak danych	zagrożona
RW6000181886171	Gwda do Dołgi	zły stan wód	zagrożona
RW60001818865994719	Piława do zb. Nadarzyckiego	zły stan wód	zagrożona
RW60000944431	Dębnica od źródeł do Brusny wraz z Brusną	brak danych	zagrożona
RW6000181888513	Drawa do jez. Krosino	dobry stan wód	zagrożona
LW10579	Komorze	zły stan wód	zagrożona
LW20879	Dębno	zły stan wód	zagrożona

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe

Wyniki monitoringu jakości jednolitych części wód powierzchniowych z lat 2016–2021 wskazują, że stan wód na terenie gminy Barwice jest zróżnicowany, jednak dominują jednolite części wód ocenione jako będące w złym stanie. Spośród dwóch monitorowanych jednolitych części wód jeziornych obie uzyskały ocenę złego stanu wód, pomimo stwierdzenia dobrego potencjału ekologicznego w jednym z jezior. O negatywnej ocenie zadecydował przede wszystkim stan chemiczny poniżej dobrego.
Podobna sytuacja występuje w przypadku jednolitych części wód rzecznych. Spośród dwunastu analizowanych JCWP jedynie jedna (RW6000104436) osiągnęła dobry stan wód, charakteryzując się dobrym potencjałem ekologicznym oraz dobrym stanem chemicznym. W większości pozostałych przypadków odnotowano **umiarkowany lub słaby potencjał ekologiczny**, a także **stan chemiczny poniżej dobrego**, co skutkowało zakwalifikowaniem wód do złego stanu. Dla dwóch jednolitych części wód nie prowadzono monitoringu, natomiast w jednym przypadku nie było możliwości dokonania pełnej klasyfikacji.
Analiza wyników wskazuje, że najczęściej występującym problemem nie jest wyłącznie pogorszenie stanu biologicznego lub ekologicznego, lecz przede wszystkim niespełnienie wymagań dotyczących stanu chemicznego wód. Oznacza to obecność substancji zanieczyszczających przekraczających obowiązujące normy środowiskowe, co wpływa na końcową ocenę jakości wód.

Wyniki monitoringu potwierdzają potrzebę kontynuowania działań służących ochronie zasobów wodnych, w szczególności rozwoju gospodarki wodno-ściekowej, ograniczania zanieczyszczeń pochodzących z terenów rolniczych i zabudowy rozproszonej, modernizacji infrastruktury kanalizacyjnej oraz wspierania inwestycji w przydomowe oczyszczalnie ścieków. Istotne znaczenie ma również prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie ochrony wód oraz monitorowanie efektów podejmowanych przedsięwzięć.

Plan gospodarowania wodami (aPGW) dla dorzecza Odry, obowiązujący od 24 lutego 2023 r., określa zestaw działań mających na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych w gminie Barwice. Należą do nich:

- Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych,
- Działania renaturyzacyjne,
- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,

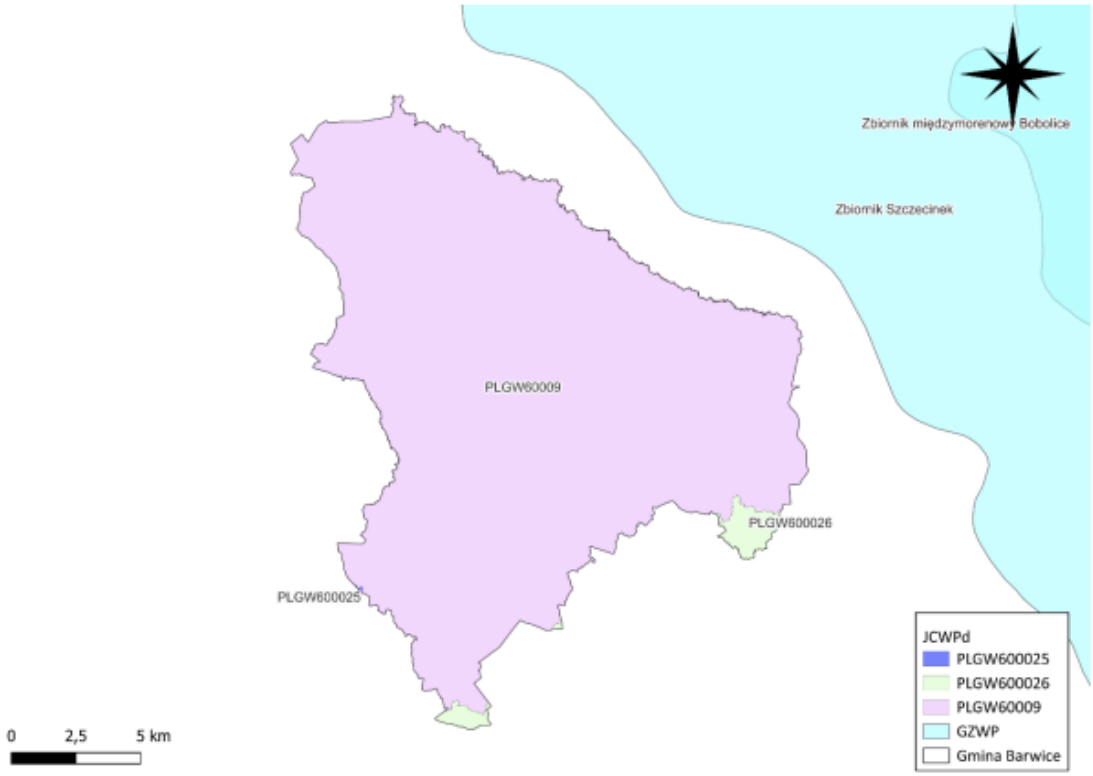
- Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta,
- Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50).
- Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ,
- Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych,
- Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność,
- Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.

Wody powierzchniowe gminy Barwice mają zatem bardzo duże znaczenie gospodarcze, przyrodnicze i społeczne. Stanowią podstawę rozwoju turystyki i rekreacji, pełnią ważne funkcje retencyjne i przeciwpowodziowe oraz tworzą siedliska wielu gatunków roślin i zwierząt. Jednocześnie wymagają dalszych działań związanych z ochroną jakości wód, ograniczaniem dopływu zanieczyszczeń oraz rekultywacją najcenniejszych zbiorników wodnych.

Wody podziemne

Teren gminy Barwice położony jest w zasięgu występowania trzech jednolitych części wód podziemnych nr 9, nr 25 i nr 26. Największym zbiornikiem wód podziemnych jest jednolita cześć wód podziemnych nr 9. Wody te są drenowane przez cieki powierzchniowe oraz Morze Bałtyckie. Poziom przypowierzchniowy i miedzyglinowy jest drenowany przez dopływy Parsęty i Radwi oraz rzeki uchodzące bezpośrednio do Bałtyku, natomiast zasilanie następuje w wyniku infiltracji wód opadowych. Poziom podglinowo - neogeńsko-paleogeński zasilany jest głównie w wyniku przesączania z poziomów czwartorzędowych, drenowany głównie przez Parsętę. Ponadto Radew, Chociel i Dzierzęcinka lekko ten poziom drenują.

Mapa 7 Lokalizacja jednolitych części wód podziemnych



Źródło: Program Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Barwice na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, s. 63.

Badania w zakresie stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonawcą badań, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, będący z mocy ustawy Prawo wodne państwową służbą hydrogeologiczną zobligowaną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych.

Tabela 18 JCWPd na terenie gminy Barwice

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW60009	dobry	słaby	słaby	zagrożona ilościowo
GW600026	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW600025	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne

W 2023 r. w granicach gminy Barwic zlokalizowane były 2 punkty pomiarowo – kontrolne (1037 Nowe Koprzywno, 1435 – Piaski), w których Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) prowadził szczegółowe badania stanu jakościowego i ilościowego wód podziemnych w ramach PMŚ. Według monitoringu oceniono jednolite części wód podziemnych nr 9 jako wody dobrej jakości.

Wody podziemne gminy Barwice mają kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa wodnego mieszkańców oraz rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Ich dobra jakość, korzystne warunki hydrogeologiczne oraz występowanie licznych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych sprawiają, że zasoby te należą do najważniejszych elementów środowiska przyrodniczego wymagających stałej ochrony i racjonalnego gospodarowania.

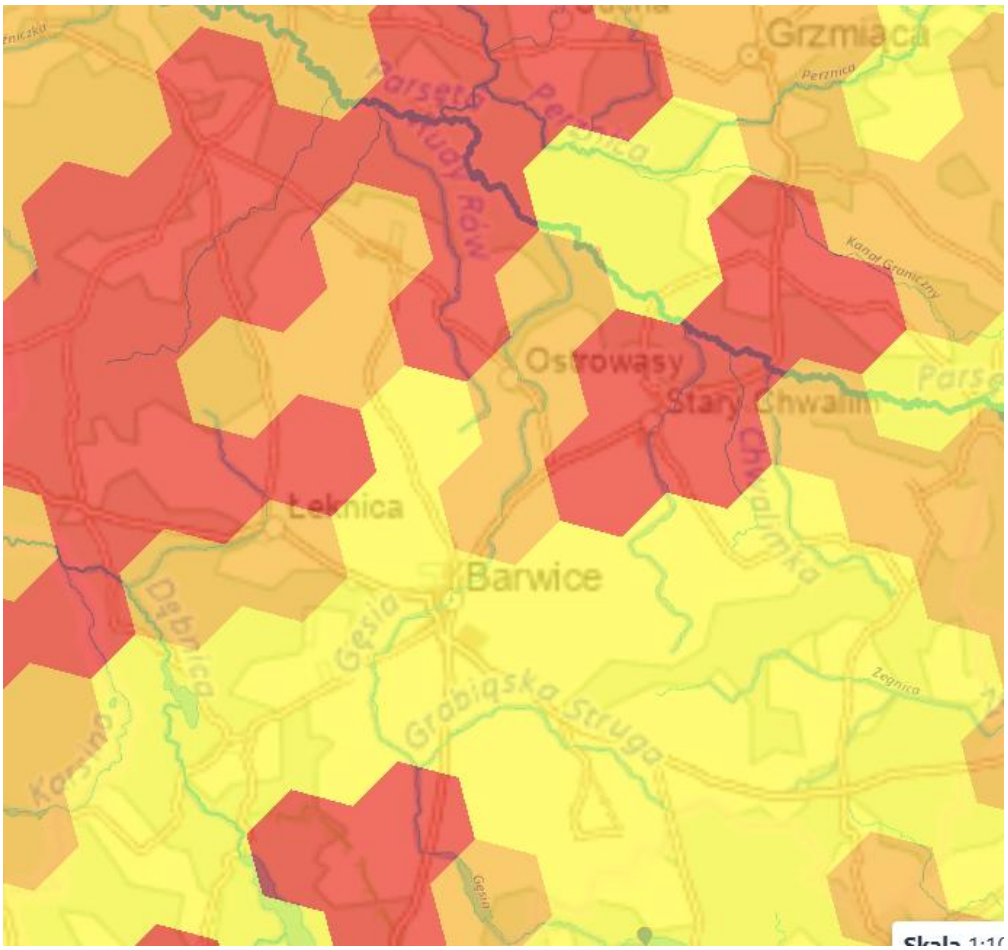
III.5 Zagrożenie suszą i powodziami

III.5.1 Zagrożenie suszą

Gmina Barwice, podobnie jak większość obszaru województwa zachodniopomorskiego, jest narażona na skutki zmian klimatu, w tym na coraz częstsze i dłużej utrzymujące się okresy suszy. Szczególnie istotnym problemem jest **susza hydrologiczna i hydrogeologiczna**, objawiająca się obniżaniem poziomu wód powierzchniowych i podziemnych. Zjawisko to wpływa niekorzystnie na zasoby wodne, funkcjonowanie ekosystemów wodnych i terenów podmokłych, a także na warunki prowadzenia działalności rolniczej.

Część gminy Barwice leży w granicach umiarkowanego zagrożenia suszą, jednakże w częściach północnych gminy obszary należą do silnie lub nawet ekstremalnie zagrożonych suszą.

Mapa 8 Obszar zagrożony suszą na terenie gminy Barwice



Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpPPSS

Ze względu na rolniczy charakter gminy skutki suszy mogą prowadzić do pogorszenia warunków produkcji rolnej, zmniejszenia plonów oraz zwiększenia zapotrzebowania na wodę. Istotnym wyzwaniem pozostaje również ograniczenie procesów eutrofizacji wód poprzez racjonalne gospodarowanie nawozami i ograniczanie spływu biogenów z terenów rolniczych.

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycję budowy lub

przebudowy urządzeń wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

3 września 2021 r. Minister właściwy ds. gospodarki wodnej opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy. Należy mieć na uwadze, że zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru, w sytuacji, gdy przeanalizowano wszystkie możliwe warianty, bardziej korzystne ze środowiskowego punktu widzenia. Planowanie nowych działań inwestycyjnych w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi być poprzedzone szeregiem analiz, a dotyczące ich warunki i procedury muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami środowiskowymi, jak też być adekwatne do potrzeb w zakresie kształtowania retencji.

PPSS opracowywany jest na okres 6 lat (2021-2027). Główny cel zawiera się już w samej nazwie Planu jako przeciwdziałanie skutkom suszy. Cel główny PPSS doprecyzowany jest przez 4 cele szczegółowe:

- skuteczne zarzadzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych,
- zwiększanie retencjonowania (magazynowania) wód,
- edukacja w zakresie suszy i koordynacja działań powiązanych z suszą,
- stworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

III.5.2 Zagrożenie powodzią

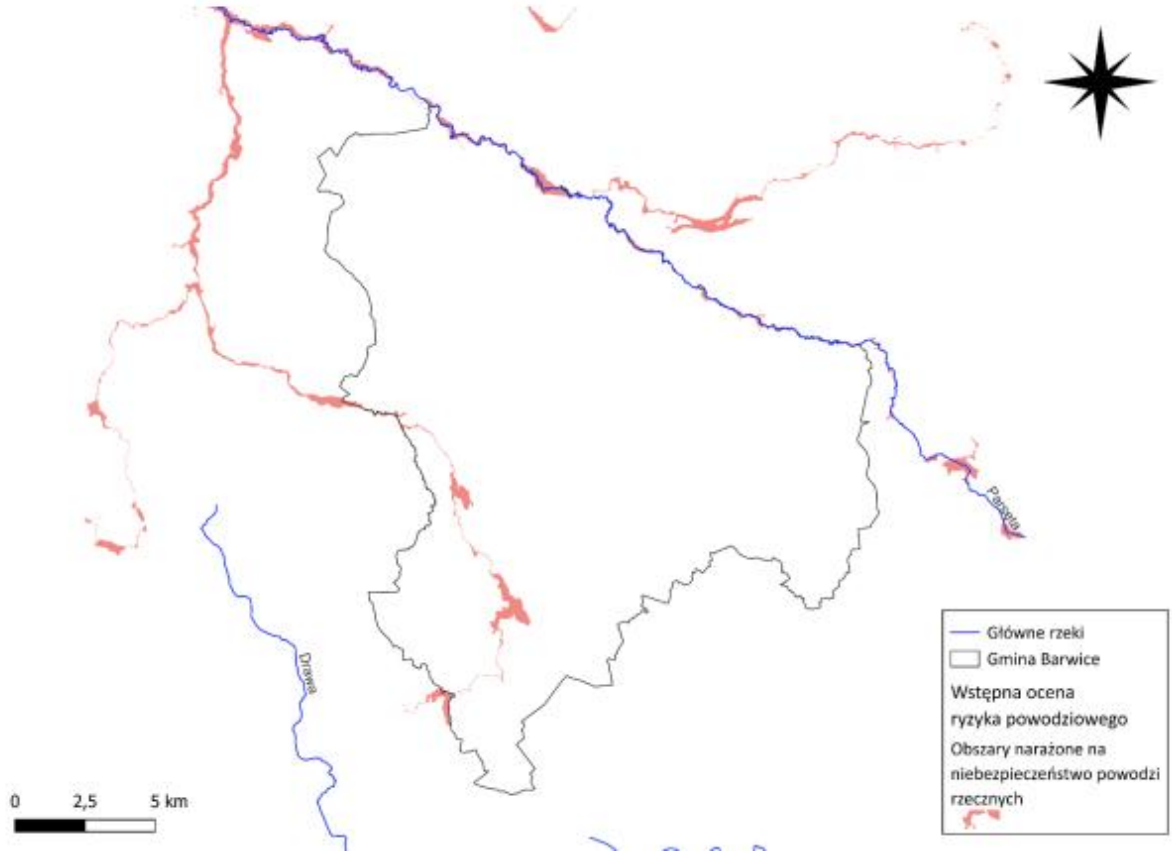
Zgodnie z art. 16 pkt 34 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne obszarami szczególnego zagrożenia powodzią są:

a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,

c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
d) pas techniczny.

Obszar gminy odwadniany jest głównie przez dwa cieki wodne: rzekę Parsętę i rzekę Dębnicę. Zagrożenie powodziowe występuje wzdłuż rzek. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Tereny objęte zagrożeniem powodziowym na obszarze gminy Barwice przedstawia poniższa mapa.

Mapa 9 Tereny objęte zagrożeniem powodziowym na terenie gminy Barwice



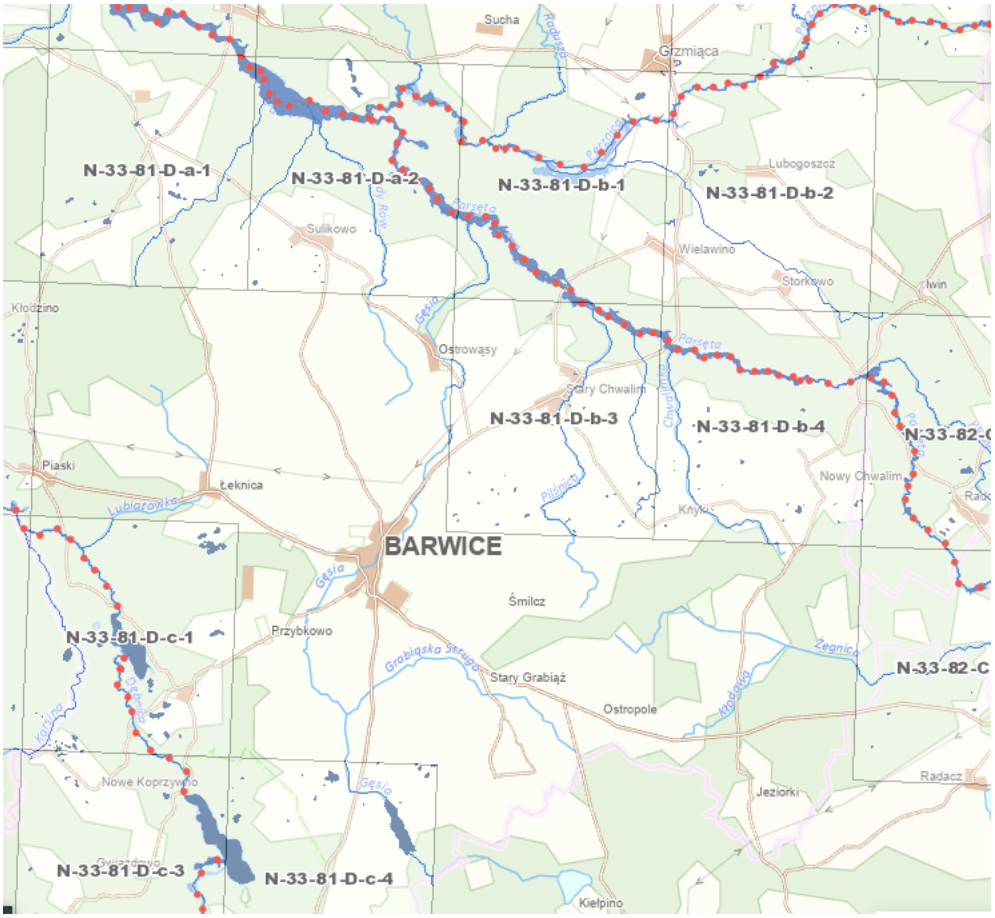
Źródło: Program Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Barwice na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, s. 65.

Zgodnie z art. 172 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego przygotowuje się – z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy oraz regiony wodne – plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Dokumenty te obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym,

w szczególności działania służące zapobieganiu powodzi, ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi. Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych.

Dla gminy Barwice opracowano mapy zagrożenia powodziowego dla rzeki Parsęta oraz Dębnica, a także mapy ryzyka powodziowego, co przedstawiają poniższe mapy.

Mapa 10 Mapy zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Barwice



Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZP&moduleId=gpMZP

Mapa 11 Mapy ryzyka powodziowego na terenie gminy Barwice



Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMRP&moduleId=gpMRP

Mimo że zagrożenie powodziowe ma charakter lokalny, zmiany klimatu, wzrost intensywności opadów nawalnych oraz zwiększony spływ powierzchniowy powodują konieczność dalszego wzmacniania działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej i retencji wód. Szczególne znaczenie mają inwestycje zwiększające zdolność zatrzymywania wody w środowisku oraz właściwe planowanie przestrzenne, ograniczające zabudowę na terenach zagrożonych zalaniem. Wszelkie podejmowane działania w ramach rozwoju gminy należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

III.6 System gospodarki odpadami

Gmina Barwice w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawania odpadów realizuje Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027- 2032 wraz z Planem

Inwestycyjnym ustanowionym Uchwałą Nr XX/240/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w sprawie uchwalenia aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020-2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2032. Celem głównym Planu jest wskazanie sposobów gospodarowania odpadami na terenie Województwa Zachodniopomorskiego, zgodnie z hierarchią określoną w ustawie o odpadach oraz KPGO 2022.

W gminie Barwice gminnym systemem odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zostały objęte wyłącznie nieruchomości zamieszkałe. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne (m. in. podmioty gospodarcze, sklepy, bary, jednostki użyteczności publicznej) są zobowiązane do podpisania indywidualnej umowy z jedną z firm wpisanych do Rejestru Działalności Regulowanej, prowadzonego przez Burmistrza Barwic. W roku 2025 odbiór i transport odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Barwice realizowała firma ATF Polska Sp. z o.o., ul. Słoneczna 2B, 78-320 Połczyn Zdrój na podstawie umowy nr IN.272.9.2024 podpisanej dnia 13 grudnia 2024 r.

W analizowanym okresie widoczny jest ogólny spadek ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy. W 2021 r. zebrano łącznie 2 293,01 t odpadów, natomiast w 2025 r. – 2 044,04 t. Oznacza to zmniejszenie ilości odpadów o około 249 t, czyli o 10,9%. Ilość odpadów zbieranych selektywnie podlegała wahaniom. W 2021 r. wynosiła 696,37 t, a w 2025 r. 668,00 t, co oznacza spadek o około 4,1%. Najwięcej odpadów selektywnych zebrano w 2024 r. – 727,49 t. W 2025 r. ich ilość zmniejszyła się o ponad 8% w stosunku do roku poprzedniego.

Pomimo zmniejszenia ilości odpadów selektywnych w 2025 r. ich udział w całkowitym strumieniu odpadów pozostawał wyższy niż w latach 2021–2022. Wskazuje to na względną poprawę poziomu segregacji odpadów, choć trend ten nie był stabilny.

Pozytywnym zjawiskiem jest również spadek ilości zmieszanych odpadów komunalnych przypadających na jednego mieszkańca. Wskaźnik ten zmniejszył się z 198,5 kg w 2021 r. do 180,4 kg w 2025 r., czyli o około 9,1%. Najwyższą wartość odnotowano w 2022 r. – 219,6 kg na mieszkańca. Od tego czasu występuje ogólna tendencja spadkowa, z niewielkim przejściowym wzrostem w 2024 r.

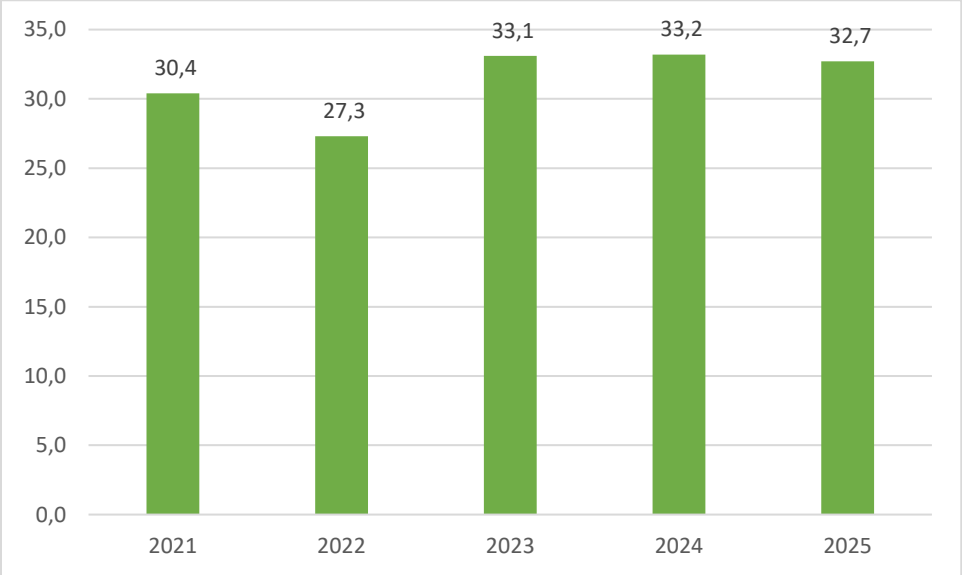
Tabela 19 Ilość zebranych odpadów z terenu gminy w latach 2021-2025

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025
Odpady zbierane selektywnie [t]	696,37	656,14	713,68	727,49	668,00
Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku [t]	2 293,01	2 399,26	2 158,13	2 192,21	2 044,04
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca [kg]	198,5	219,6	183,3	189,0	180,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Stosowanie zasad selektywnej zbiórki odpadów sprawia, że gospodarstwa domowe na terenie gminy Barwice z roku na rok produkują mniejszą liczbę odpadów zmieszanych w stosunku do ogólnej liczby wytworzonych odpadów. Selektywna zbiórka jest prowadzona w systemie workowym i pojemnikowym z podziałem na frakcje: papier, tworzywa sztuczne, szkło oraz bioodpady i odpady zmieszane. W analizowanych latach 2021-2025 zaobserwować można, że wraz ze wzrostem ilości odpadów komunalnych (zmieszanych) w gminie, wzrasta systematycznie ilość odpadów zbieranych selektywnie.

Wykres 14 Ilość odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów na terenie gminy Barwice w latach 2021-2025 [%]



Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Na terenie gminy Barwice od 2024 r. działa **Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych**, zlokalizowany przy ul. Bolesława Chrobrego 44 w Barwicach. Na jego powstanie gmina otrzymała dofinansowanie ze środków Programu Operacyjnego

Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w ramach priorytetu II - Ochrona środowiska, w tym Działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi.

W kwestiach związanych z usuwaniem azbestu na terenie gminy Barwice realizowany jest **Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Barwice na lata 2022-2032** (uchwała nr LIII/433/2022 z dnia 29 grudnia 2022 r.). Celem programu jest sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów azbestowych, ograniczenie zagrożeń dla zdrowia mieszkańców oraz zmniejszenie negatywnego wpływu azbestu na środowisko. W 2025 r. gmina prowadziła działania finansowane zarówno ze środków własnych, jak i z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. W ramach realizowanych przedsięwzięć odebrano, przetransportowano i unieszkodliwiono **łącznie 90,48 Mg wyrobów zawierających azbest**, w tym 69,52 Mg w ramach programu gminnego oraz 20,96 Mg w ramach programu skierowanego do gospodarstw rolnych uczestniczących w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Według danych z gminnej bazy azbestowej do końca 2025 r. **unieszkodliwiono łącznie 426,1 Mg wyrobów zawierających azbest**, natomiast **do usunięcia pozostaje jeszcze około 2 922,8 Mg**. Dane te wskazują, że pomimo systematycznie prowadzonych działań skala wyzwań w zakresie likwidacji wyrobów azbestowych nadal pozostaje znacząca. W kolejnych latach niezbędna będzie kontynuacja programu oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych, co pozwoli na sukcesywne ograniczanie ilości materiałów zawierających azbest i poprawę bezpieczeństwa środowiskowego na terenie gminy.

Tabela 20 Ilość zewidencjonowanego i zutylizowanego azbestu na terenie gminy Barwice

Unieszkodliwiono łącznie		**Pozostało do unieszkodliwienia**	
Osoby fizyczne	Osoby prawne	Osoby fizyczne	Osoby prawne
405 127 kg	21 009 kg	1 622 417 kg	1 300 404 kg

Źródło: Raport o stanie gminy Barwice za rok 2025, s. 47.